



ศูนย์พระปริยัตินิตศกั๓ห่งคณะสงฆ์

คู่มือปริยัตินิตศกั๓

ศูนย์พระปริยัตินิตศกั๓ห่งคณะสงฆ์



คู่มือปริยัตินิกาย

ศูนย์พระปริยัตินิกายเถรวาทแห่งประเทศไทย

คำนิยม

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งปัญญา เน้นการใช้หลักของเหตุผลในการดำเนินชีวิต การศึกษาพระปริยัติธรรมจึงเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเป็นไปเพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา รวมทั้งการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป เมื่อเกิดศรัทธาจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดให้มีศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์เป็นศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแลและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของปริยัตินิเทศก์ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมอย่างมีมาตรฐาน สอดคล้องกับโบราณราชประเพณี และมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อให้มีการรักษาพระธรรมวินัยเป็นไปอย่างถูกต้องดั่งงาม เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน รวมทั้งสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ความสำคัญของปริยัตินิเทศก์คือการส่งเสริมให้การศึกษาพระปริยัติธรรมทั้ง ๓ แผนก กล่าวคือ แผนกธรรม แผนกบาลีและแผนกปริยัติธรรมสามัญเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน มีกรอบการพัฒนาเต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความมั่นใจให้กับพุทธศาสนิกชนว่าการจัดการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนามีคุณภาพ สามารถสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสามารถ เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่ดีของสังคม

คำนิยม (ต่อ)

การจัดทำคู่มือปรียัตินิเทศก์ของศูนย์พระปรียัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ฉบับนี้ เพื่อให้ปรียัตินิเทศก์มีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาพระปรียัติธรรมในสถานศึกษาพระปรียัติธรรม ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาพระปรียัติธรรมให้สอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของชาติ บรรลู่วัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปรียัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งการพัฒนาปรียัตินิเทศก์อย่างเป็นระบบ ที่จะป็นกลไกทำให้เป้าหมายการจัดการศึกษาพระปรียัติธรรมของคณะสงฆ์เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของคณะกรรมการจัดทำคู่มือที่ได้จัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้นด้วยความวิริยะ อุตสาหะ และขอให้ปรียัตินิเทศก์ได้นำคู่มือฉบับนี้ไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ตามความตั้งใจที่จะสนองงานคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนาให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางกำหนดไว้ต่อไป

ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และกุศลจริยาสัมมาปฏิบัติ จงอภิบาลป้องกันทุกท่านจากอุปัชฌาย์ทรายทั้งปวง เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปในร่มธรรมแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ยิ่งด้วยปฏิภาณ ธรรมสารสมบัติตลอดกาลเป็นนิตย์ เทอญ

พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานศูนย์พระปรียัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

คำนิยาม

ตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดคำจำกัดความของ "ปริยัตินิเทศก์" หมายความว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีแผนกธรรม แผนกสามัญศึกษา รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมบทบาทการส่งเสริม สนับสนุน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม ในระบบการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี การพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒ (๒) กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ การศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีการกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีและแผนกธรรมไม่มีการประกันคุณภาพ การศึกษาจากภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) เหมือนแผนกสามัญศึกษา จึงได้กำหนดแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา ให้เป็นบทบาทของปริยัตินิเทศก์มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมเพื่อขับเคลื่อนในส่วนของการประกันคุณภาพภายในด้วย

คำนิยม (ต่อ)

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในฐานะเป็นส่วนราชการที่มีภารกิจในการสนองงานคณะสงฆ์โดยเฉพาะด้านการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปริยัตินิเทศก์ ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการนิเทศการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม จึงให้ผลิตคู่มือปริยัตินิเทศก์ขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน โดยได้รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์ได้อย่างครบถ้วนครอบคลุมบทบาทหน้าที่และภารกิจที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง เปรียบเหมือนเข็มทิศที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายในทิศทางเดียวกัน เพื่อความเป็นเอกภาพของการทำงาน ในการนี้ ขอกราบขอบพระคุณ/ขอขอบคุณคณะกรรมการจัดทำคู่มือปริยัตินิเทศก์ที่ด้รังสรรค์คู่มือปริยัตินิเทศก์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี เพื่อให้การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์มีความก้าวหน้ามั่นคงและยั่งยืนสืบไป

นายสิปปบวร แก้วงาม

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คำนำ

การศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรม แผนกบาลีและแผนกปริยัติธรรมสามัญ เป็นการศึกษาสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาและมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่ผ่านมามีได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากคณะสงฆ์และได้รับการอุปถัมภ์จากสถาบันพระมหากษัตริย์ ภาครัฐและเอกชน ตลอดจนพุทธศาสนิกชนทั่วไป ปัจจุบันคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้ให้ความสำคัญกับทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรมตามมาตรฐานคุณภาพที่พึงประสงค์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

นอกจากฝ่ายจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมที่มีความสำคัญแล้ว ผู้มีบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ก็คือ “ปริยัตินิเทศก์” ซึ่งมีบทบาท ภารกิจหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ เพื่อการนี้ พระเดชพระคุณพระพรหมบัณฑิต ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

คณะกรรมการจัดทำคู่มือปริยัตินิเทศก์ ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือปริยัตินิเทศก์เสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีเนื้อหาสาระประกอบด้วย บทบาทของปริยัตินิเทศก์ ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการนิเทศ คุณสมบัติและหน้าที่รับผิดชอบ หลักการ รูปแบบและกระบวนการนิเทศ แผนการพัฒนาศักยภาพปริยัตินิเทศก์ รวมถึงข้อมูลพื้นฐาน แบบฟอร์มต่าง ๆ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ครบถ้วนสำหรับใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติงานที่ปริยัตินิเทศก์ตามภารกิจที่มอบหมายได้เป็นอย่างดี

คำนำ (ต่อ)

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือปริยัตินิเทศก์เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์ทุกระดับได้อย่างมีคุณภาพ เป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จรรโลงพระพุทธศาสนา สร้างสรรค์สังคมอุดมปัญญาและคุณธรรมให้วัฒนาสถาพรยิ่งขึ้นไป

ขอขอบพระคุณ ขอบคุณ และอนุโมทนาขอบคุณกับทุกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ช่วยให้การจัดทำคู่มือปริยัตินิเทศก์นี้มีความสมบูรณ์และเป็นประโยชน์แก่ผู้ดูแลต่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมสืบไป

พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.

**ประธานคณะกรรมการจัดทำคู่มือปริยัตินิเทศก์
กรรมการศูนย์พระปริยัตินิเทศแห่งคณะสงฆ์**

สารบัญ

หน้า

คำนิยาม	พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.	
คำนิยาม	นายสิปปบรรณ แก้วงาม	
คำนำ	พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.	
บทนำ	เหลียวหลัง แลหน้า บทบาทปรียัตินิเทศก์เพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม โดย พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. กรรมการมหาเถรสมาคม, เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร, ประธานศูนย์พระปรียัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์	๑
บทที่ ๑	หลักการและเหตุผล	๑๔
	๑. หลักการและเหตุผล	๑๔
	๒. วัตถุประสงค์	๑๖
	๓. เป้าหมาย	๑๗
	๔. ขอบข่ายการนิเทศ	๑๗
	๕. นิยามศัพท์เฉพาะ/คำจำกัดความ	๑๗
	๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๘
บทที่ ๒	การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการนิเทศ	๑๙
	๑. มาตรฐานการศึกษาของชาติ	๑๙
	๒. พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๑
	๓. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	๒๓
	๔. แนวคิดกระบวนการในการนิเทศ	๒๗
	๕. กระบวนการนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม	๒๙

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๓	คุณสมบัติ บทบาท และหน้าที่	๓๑
	๑. คุณสมบัติปรียัตินิเทศก์	๓๑
	๒. บทบาทของปรียัตินิเทศก์	๓๒
	๓. หน้าที่และอำนาจของปรียัตินิเทศก์	๓๓
	๔. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	๓๓
บทที่ ๔	การนิเทศ การศึกษาพระปรียัติธรรม	๓๖
	๑. หลักการนิเทศ	๓๖
	๒. วิธีการนิเทศ	๓๖
	๓. องค์ประกอบของการนิเทศ	๓๘
	๔. วิธีการออกนิเทศ	๔๐
	๕. การเขียนรายงานผลการนิเทศ	๔๒
บทที่ ๕	การพัฒนาปรียัตินิเทศก์	๔๗
	หลักการ แนวคิด การพัฒนาปรียัตินิเทศก์	๔๗
	แนวทางการพัฒนาปรียัตินิเทศก์	๕๐

ภาคผนวก

	หน้า
ภาคผนวก ๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๕๒
๑. พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒	๕๗
๒. แถลงการณ์ คณะสงฆ์ ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓	๖๙
๓. ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔	๘๕
๔. ประกาศ กศป. เรื่อง กำหนดหน้าที่และอำนาจและหลักเกณฑ์การบริหารงาน	๘๗
๕. ประกาศ กศป. เรื่อง กำหนดตำแหน่งอื่นที่มีให้นำข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับ	๘๙
๖. ประกาศ กบป. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ก่อนเป็น จศป.	๙๒
๗. ประกาศ กบป. เรื่อง อัตรากำลังของ จศป. สังกัดศูนย์พระปริยัตินิตเทศแห่งคณะสงฆ์	๙๔
๘. ประกาศประธานศูนย์พระปริยัตินิตเทศแห่งคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๑) เรื่องหน้าที่และอำนาจของส่วนงานในศูนย์พระปริยัตินิตเทศแห่งคณะสงฆ์	๙๘
๙. ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัตินิตเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๐๘

	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ๒	แบบฟอร์มต่าง ๆ
๑. ปฏิทิน/แผนการปฏิบัติงานของปรียัตินิเทศก์	๑๑๕
๒. แบบทะเบียนประวัติปรียัตินิเทศก์	๑๑๖
๓. แบบสำรวจข้อมูลศาสนศึกษา	๑๑๘
๔. แบบนิเทศสถานศึกษาพระปรียัตินิเทศ	๑๒๐
๕. แบบนิเทศการสอน	๑๓๐
๖. แบบรายงานผลการปฏิบัติงานปรียัตินิเทศก์	๑๓๓
ภาคผนวก ๓	คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง
- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานพระปรียัตินิเทศก์	๑๓๘
- คณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของพระปรียัตินิเทศก์	๑๔๒
- คณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศพระปรียัตินิเทศ	๑๔๘
- คณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของปรียัตินิเทศก์	๑๕๐
	๑๕๒

สารบัญย่อ

คำย่อ	หมายความว่า
กศป.	คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม
กบป.	คณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม
อบป.	คณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรมประจำสำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรม สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือศูนย์พระปริยัตินิตเทศแห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณี
สศป.	ส่วนงานการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และสถานศึกษาพระปริยัติธรรมในสังกัดสำนักงานดังกล่าว และให้หมายความรวมถึงศูนย์พระปริยัตินิตเทศแห่งคณะสงฆ์ด้วย
จศป.	เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผู้ปฏิบัติงานใน สศป. ด้วย

บทนำ

เหลี่ยมหลัง แลหน้า
บทบาทปรียัตินิเทศก์
เพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม
โดย พระพรหมบัณฑิต ศ.ดร.
กรรมการมหาเถรสมาคม,
เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร,
ประธานศูนย์พระปรียัติเทศก์แห่งคณะสงฆ์

บทนำ

เหลี่ยมหลัง แลหน้าปรียัตินิเทศก์

เพื่อพัฒนาปัญญาและคุณธรรม

โดย พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

การศึกษาเล่าเรียนพระปริยัตินิเทศกรรมนั้น เป็นสิ่งที่รัฐให้ความสำคัญมาโดยตลอด เมื่อครั้งอดีต พระมหากษัตริย์ทรงให้การอุปถัมภ์การเรียนการสอนพระปริยัตินิเทศกรรม และทรงรับการศึกษาพระปริยัตินิเทศกรรม รวมถึงการสอบบาลี นักธรรมไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการศึกษาพระปริยัตินิเทศกรรม ทรงอุปถัมภ์โดยพระราชทานทุนเล่าเรียนหลวง รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปร่วมสมทบทุนเพื่อเป็นค่าเล่าเรียนทางธรรมด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นว่า จะเป็นพระมหากษัตริย์ หรือบุคคลธรรมดา ล้วนแล้วแต่เห็นความสำคัญของการศึกษาพระปริยัตินิเทศกรรมไม่แตกต่างกัน ดังเช่นพระอรรถกถาจารย์ได้รจนาเป็นภาษาบาลีถึงความสำคัญของการศึกษาพระปริยัตินิเทศกรรมไว้ว่า “สาสนภูจิตติยา ปรียตติ ปมาณิ การศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นหลักประกันความอยู่รอดของพระพุทธศาสนา” ถ้าไม่มีการศึกษาบาลี นักธรรม ไม่เรียนพระไตรปิฎกเท่ากับการเดินทางไปสู่พระนิพพาน ขาดองค์ความรู้ ขาดแผนที่ในการนำทาง

ปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ให้การศึกษาศาสนาพระปริยัตินิเทศกรรม เพื่อรักษาสืบสานพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่เรายังให้การศึกษาศาสนาเพื่อสร้างบุคลากรที่ดี ที่มีคุณภาพให้กับพระพุทธศาสนา เพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาสืบไป ฉะนั้น การศึกษาศาสนาพระปริยัตินิเทศกรรมจึงไม่เพียงแค่สร้างคนเก่ง แต่ยังสร้างคนดีให้กับสังคมอีกทางหนึ่งด้วย พระสงฆ์ สามเณร เมื่อศึกษาเล่าเรียนจบแล้ว ต้องเป็น



บุคคลต้นแบบที่มีความเข้มแข็งทางศีลธรรมและจริยธรรม สร้างประโยชน์สูงสุดให้กับสังคม พระพุทธศาสนาและสังคมโลกสืบไป

เหลียวหลังปริยัตินิเทศก์

เมื่อครั้ง พ.ศ. ๒๔๒๘ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงโปรดให้ พระราชาคณะ พระครู ฐานานุกรม เปรี๊ยะ พระอันดับ เป็นครูผู้สอน แนะนำลูกศิษย์วัด เนื่องจากว่าเวลานั้น โรงเรียนยังไม่เป็นที่แพร่หลายดังเช่นสมัยปัจจุบัน และในสมัยนั้นพ่อแม่ต้อง นำลูกไปฝากไว้ที่วัด เพื่อเล่าเรียนหนังสือ เขียนให้ได้ อ่านให้ออก เป็นต้น เพื่อรักษาวิชาเหล่านี้ไว้ เผยแผ่แก่บุตรหลาน และพระเณรสืบต่อไป เพราะวิชาการเหล่านี้เป็นคุณประโยชน์ รวมถึงเป็นการเกื้อกูล เกื้อหนุนต่อพระพุทธศาสนา หากเป็นฆราวาส ก็จะเป็นกำลังแก่ทางราชการได้เป็นอย่างดี ดังนั้น พระองค์จึงโปรดแต่งตั้งพระราชาคณะ พระครู ฐานานุกรม เปรี๊ยะ พระอันดับ ให้เป็นครูวัดละ ๕ รูป เป็นอย่างน้อย ทั้งพระอารามหลวงและอารามราษฎร์ ถ้าไม่มีพระสงฆ์ให้ ฆราวาสสามารถมาเป็นครูได้ โดยจะพระราชทานเงินเดือนให้เพื่อเป็นค่าตอบแทน

ในเวลาต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมุ่งหวังเพื่อจะขยายการศึกษา ของชาติให้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าการอ่านออกเขียนได้แต่เพียงเท่านั้น พระองค์ทรงพิจารณาเห็นแล้วว่า ประเทศจะพัฒนาไปได้ยาก หากคนในชาติมีการศึกษาไม่เพียงพอ พสกนิกรของพระองค์ ควรจะได้เล่าเรียนให้มากเพื่อเป็นกำลังสำคัญของชาติ ให้มีความรู้ความสามารถเท่าทันโลก ตะวันตก พระองค์จึงมีพระราชดำริที่จะจัดการศึกษาให้สูงขึ้น ถึงขั้นวิทยาลัยต่อไป ด้วยเหตุนี้จึง ทรงสถาปนา มหาธาตุวิทยาลัย ขึ้นที่วัดมหาธาตุ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ เพื่อเป็นที่เล่าเรียนศึกษาภาษา บาลีชั้นสูง และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๙ ทรงสถาปนา อาคารสังฆิกเสนาสน์ราชวิทยาลัย ขึ้นอีกแห่งหนึ่ง เพื่อเป็นที่เล่าเรียนวิชาการชั้นสูงสำหรับพระสงฆ์

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๖ พระองค์ทรงโปรดให้เปิดมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่วัดบวร นิเวศวิหาร โดยได้พระราชทานนามว่า มหามกุฏราชวิทยาลัย

จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้มีการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายว่า ด้วย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีการปกครองคณะสงฆ์โดย ‘มหาเถรสมาคม’ ภายใต้ การบังคับบัญชาของ ‘สมเด็จพระสังฆราช’ โดยทั้งคู่อำนาจและหน้าที่ในการออกกฎเกณฑ์ กติกา ในการบังคับต่อคณะสงฆ์ทั้งหมดในประเทศไทย ตำแหน่งประมุขผู้มีอำนาจสูงสุดในการ ปกครองคณะสงฆ์ คือ ‘สมเด็จพระสังฆราช’ โดยผู้ที่สามารถดำรงตำแหน่งนี้ได้ต้องเป็น ‘สมเด็จพระ



พระราชกณะผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์' กล่าวคือ สมเด็จพระราชาคณะที่ได้รับการสถาปนา ก่อน 'สมเด็จพระราชาคณะ' รูปอื่นจะได้รับตำแหน่งนี้

ทั้งนี้ สมเด็จพระสังฆราชจะพ้นจากตำแหน่งก็ต่อเมื่อ มรณภาพ, พ้นจากความเป็น พระภิกษุ , ลาออก หรือทรงพระกรุณาโปรดให้ออก ด้วยเหตุตั้งนั้น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชจะดำรงตำแหน่งนี้ได้ตลอดชีวิต โดยผู้ที่จะทำให้พ้นจากตำแหน่งมีเพียง พระมหากษัตริย์และตัวผู้ดำรงตำแหน่งเองเท่านั้น

นอกจากนั้น สมเด็จพระสังฆราชยังดำรงตำแหน่งประธานมหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง ทั้งยังมีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนกรรมการมหาเถรสมาคมอีกจำนวนไม่เกินสิบสองรูป อีกทั้ง กรรมการมหาเถรสมาคมยังประกอบด้วย 'สมเด็จพระราชาคณะ' ทุกรูปซึ่งเป็นกรรมการ มหาเถรสมาคมโดยตำแหน่ง

อำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคมกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จำนวน ๕ ข้อ ประกอบด้วย

(๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม

(๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร

(๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผร์ การสาธารณูปการ

(๔) รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา และ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น ทั้งนี้ มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศ เพื่อใช้บังคับในคณะสงฆ์

ในส่วนงานด้านการปกครองคณะสงฆ์ มหาเถรสมาคมเป็นผู้จัดระเบียบการปกครอง คณะสงฆ์ โดยแบ่งการปกครองเป็นคณะสงฆ์ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มหาเถรสมาคมในฐานะ ส่วนกลางมีอำนาจในการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ ด้วย

จุดเริ่มต้นปริยัติเนคกั

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ กรมการศาสนา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำริให้มีการแต่งตั้ง พระปริยัติเนคกัขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพระปริยัติธรรมของพระภิกษุสามเณรมากขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้ ด้วยปรารถนาว่าครูสอนพระ ปริยัติธรรม แม้จะมีวุฒิการศึกษานักธรรมหรือเปรียญธรรม แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษากระบวนการ



เรียนการสอนในหลักสูตรวิชาครูมาโดยตรง ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้กระบวนการถ่ายทอดความรู้ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมไม่สมบูรณ์และอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ในอนาคตข้างหน้า

เพื่อประโยชน์ในการที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ต่อครูสอนพระปริยัติธรรมทั้งหลาย อันจะอำนวยประโยชน์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนมากขึ้นด้วย จึงได้กำหนดโครงการอบรมครูสอนพระปริยัติธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นพระปริยัตินิเทศก์ โดยในเบื้องต้นได้รับความเมตตาอย่างยิ่งจากเจ้าคณะจังหวัดในการพิจารณาคัดเลือกพระภิกษุผู้สอนที่เห็นสมควรเข้ารับการอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นพระปริยัตินิเทศก์ และเมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นพระปริยัตินิเทศก์แล้ว ก็จะมีภารกิจหรือปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศ ตลอดจนช่วยเหลือการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์มากขึ้น

พระปริยัตินิเทศก์ จึงหมายถึง พระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมสนับสนุน เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยยังคงถือเกณฑ์คุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่สำคัญ คือสำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม นักธรรมชั้นเอก และแผนกบาลี เปรียญธรรม ๔ ประโยค ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม นักธรรมชั้นเอก และแผนกบาลี เปรียญธรรม ๓ ประโยค และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป โดยมีหน้าที่นิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้ง ๓ แผนก คือ แผนกบาลีสนามหลวง แผนกธรรมสนามหลวง และแผนกสามัญศึกษา (เฉพาะส่วนที่เป็นวิชาบาลี - ธรรม)

ระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมบาลี พ.ศ. ๒๕๓๗ กล่าวถึงพระปริยัตินิเทศก์อย่างเป็นทางการ หมายถึง พระภิกษุที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษา การศาสนศึกษา และการศึกษาสงเคราะห์

พระปริยัตินิเทศก์ตามระเบียบในสมัยนั้น มีได้เพียงนิเทศการศึกษาในโรงเรียนปริยัติธรรมเท่านั้น แต่ยังไปนิเทศการศึกษาในการศึกษาสงเคราะห์อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์ เป็นต้น แม้ว่าพระปริยัตินิเทศก์มีบทบาทหน้าที่หลากหลาย แต่เวลาปฏิบัติยังเน้นหนักไปในเรื่องปริยัติธรรมเท่านั้น

ต่อมามีกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศจากมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ (ข้อ ๑๓) กำหนดให้มีพระปริยัตินิเทศก์ ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาปริยัติธรรมโดยอาศัยกฎกระทรวงเป็นฐานอำนาจ บทบาทของพระปริยัตินิเทศก์ไม่เพียงจะต้องนิเทศ



การศึกษาเท่านั้น ยังทำหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมที่ครอบคลุม ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกด้วย

เมื่อถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ออกระเบียบเกี่ยวกับเรื่อง การแต่งตั้ง ถอดถอนพระปริยัตินิเทศก์ โดยในประกาศมหาเถรสมาคมมีข้อความระบุไว้ว่า

การแต่งตั้งหรือถอดถอนพระปริยัตินิเทศก์ให้เป็นไปตามระเบียบของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แต่มาจากรฐานอำนาจคือกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และแผนกบาลี พ.ศ. ๒๕๕๕

หลังจากนั้น ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ถูกยกเลิก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรมในปีต่อมา (พ.ศ. ๒๕๖๒) เพราะฉะนั้น ณ ปัจจุบัน ยังถือว่าใช้กฎกระทรวงประกาศมหาเถรสมาคม และระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ออกตามประกาศมหาเถรสมาคมจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ เป็นศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแลและประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของปริยัตินิเทศก์ทั้งในและต่างประเทศ โดยมีประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ทำหน้าที่รับผิดชอบงานการบริหารงานของปริยัตินิเทศก์ ซึ่งปัจจุบันศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ตั้งอยู่ ณ วัดประยุรวงศาวาส เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยมีพระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. กรรมการมหาเถรสมาคม ดำรงตำแหน่ง เป็นประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ทำหน้าที่บริหารงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

สิ่งที่สำคัญที่สุดของพระปริยัตินิเทศก์คือการส่งเสริมให้การศึกษาพระปริยัติธรรมทั้ง ๓ แผนกเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เข้ารับบริการทางการศึกษา ว่าการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา มุ่งสู่คุณภาพ เน้นสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสามารถ มีความสุข เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคม

ก่อนเปลี่ยนผ่านจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน พระปริยัตินิเทศก์มีบทบาทหน้าที่ทั้งหมด ๔ ข้อ คือ

๑. จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี เพื่อเสนอความเห็นขอต่อประธานศูนย์ในสังกัดหรือในจังหวัด ภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี

๒. ออกนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักเรียน แต่ละแผนก ตามแผนที่ได้รับจากข้อที่ ๑ ที่ได้รับความเห็นชอบจากประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด



๓. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานนิเทศประจำปี

๔. จัดทำโครงการแผนงาน แนวทางพัฒนา หรือเสนอแนะปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อนำเสนอต่อไป

แลไปข้างหน้ากับปริยัติเนคก์

ตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงาน และการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2563 (ออกตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562) ปริยัติเนคก์ มีความหมายว่า ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้มีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศการศึกษา พระปริยัติธรรมแผนกบาลี แผนกธรรม แผนกปริยัติสามัญ รวมถึงส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม

เหตุที่ต้องมีบทบาทในเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมด้วยนั้น เพราะในระบบการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี มีการกล่าวถึงการพัฒนาการศึกษาในพระราชบัญญัติ ซึ่งเรียกการพัฒนาการศึกษานั้นว่า การประกันคุณภาพการศึกษา แต่ในแผนกบาลี แผนกธรรม ไม่มีการประกันคุณภาพการศึกษาจากภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) เหมือนแผนกปริยัติสามัญ เพื่อให้มีการประกันคุณภาพภายในของสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา ทั่วประเทศ จึงต้องให้ปริยัติเนคก์ สนับสนุนส่งเสริม เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อขับเคลื่อนเรื่องการประกันคุณภาพภายในของสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา ทั่วประเทศ

นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ที่กล่าวมา ส่วนของอนุกรรมการบริหารงานบุคคลของปริยัติเนคก์ (อบป.) จะต้องกำหนดนโยบาย ระบบ ระเบียบ วิธีบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม (กบป.) ซึ่งเรื่องนี้จะต้องระบุดูอยู่ในคู่มือนิเทศ ติดตาม ประเมินผล คู่มือประกันคุณภาพ คู่มือในการผลิตสื่อเทคโนโลยี และคู่มืออื่น ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาและฝึกอบรมต่อไป

กลุ่มเป้าหมายของปริยัติเนคก์ คือ

๑. สำนักเรียนบาลี จำนวน ๒๔๔ แห่ง สำนักศาสนศึกษาทั้งแผนกบาลี และแผนกธรรม จำนวน ๑,๘๓๐ แห่ง

๒. ครูสอนบาลี จำนวน ๑,๓๗๔ รูป เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ต้องไปนิเทศ ต้องไปประกันคุณภาพการศึกษา

๓. นักเรียนบาลี มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๙,๑๙๓ รูป

๔. ครูสอนนักธรรมทั่วประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๓๓๘ รูป

๕. นักเรียนนักธรรม มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๓๒,๔๐๔ รูป



๖. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่สอนสามเณร ทั้งแผนกบาลี แผนกธรรม และสายสามัญรวมกัน และอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน มีจำนวน ๔๐๗ แห่ง

๗. มีครูพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จำนวน ๔,๔๐๒ รูป/คน (ฆราวาส ครูประจำการ และครูพิเศษ)

ดำเนินการในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย โดยมีนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ๔๐๗ แห่ง มีนักเรียน ๓๒,๗๙๕ รูป เป็นการศึกษาในระบบ ซึ่งรัฐบาลให้งบประมาณในการอุปถัมภ์ หากปริยัตินิเทศก์ทำหน้าที่ได้ดีจะช่วยยกระดับคุณภาพให้ดีขึ้นไปด้วย แต่หากไม่มีปริยัตินิเทศก์ ทิศทางการกำหนดคุณภาพจะเกิดความไม่เท่าเทียม เมื่อเราต้องการสร้างมาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพที่ดี สร้างศาสนทายาทของศาสนาที่มีคุณภาพ บุคลากร ประชากรของประเทศ บทบาทของปริยัตินิเทศก์จะต้องเข้มแข็งควบคู่กันไปด้วยเช่นกัน

อีกเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต้องพัฒนาโดยเร่งด่วน คือ เรื่องมาตรฐานทางวิชาการ การพัฒนาทางวิชาการต้องให้ปริยัตินิเทศก์เป็นผู้เชื่อมประสาน ซึ่งมีทั้งสิ้น ๔ แห่ง คือ แห่งแผนกบาลี แห่งแผนกปริยัติสามัญ แห่งแผนกธรรม และแห่งปริยัตินิเทศก์ ในข้อบังคับว่าด้วยโครงสร้างของการจัดการศึกษา ตอนนี้นำหนดให้บาลี นักรธรรม ต้องเรียนวิชาสามัญ สำหรับเด็กที่ยังไม่พ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ต้องเรียนอย่างไร มีใครสอน และต้องทำอะไร จะต้องมีการวางแผนกัน ปริยัตินิเทศก์เองก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยประสานงานในการวางแผนวิชาการด้วย

ในส่วนของตำแหน่ง หรือวิทยฐานะของปริยัตินิเทศก์ คือ นิเทศการศึกษา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับนิเทศการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งพัฒนาตนเองและวิชาชีพ รวมไปถึงปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยมีชื่อตำแหน่ง คือ ศึกษาานิเทศก์ และมีชื่อวิทยฐานะ คือ ปริยัตินิเทศก์ชำนาญการ ปริยัตินิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ปริยัตินิเทศก์เชี่ยวชาญ

ขอบเขตงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ก็คือปริยัตินิเทศก์ ต้องมีการบูรณาการงานทั้งหมด ๓ ด้านคือ

๑. ด้านนิเทศการศึกษา จัดทำแผนการนิเทศการศึกษา ออกแบบ คัดสรร สร้างสรรเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา นิเทศให้คำปรึกษา แนะนำชี้แนะ ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนางานวิชาการ

๒. สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา รวมถึงวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย พร้อมประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร และสถานประกอบการ รวมถึงภูมิปัญญา หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา



๓. ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ พัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยปริยัตินิเทศก์ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพัฒนาด้านภาษาไทย และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีส่วนร่วมและเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

บทบาทหน้าที่อีกอย่างหนึ่งที่ปริยัตินิเทศก์ต้องทำและถือเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง คือการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษานั้น หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจอย่างมีระบบ และมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ ดูแล และประเมินคุณภาพ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผลผลิตของสถาบันการศึกษาหรือบริการของหน่วยงานการศึกษามีคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน คือ ประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน ซึ่งมีพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ กำหนดมาตรฐานการศึกษาปริยัติธรรม และการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งแผนกบาลี แผนกธรรม และแผนกปริยัติสามัญ เพื่อประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จะต้องประสานความร่วมมือกับงานประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก เพื่อให้ได้บุคลากรที่เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ ให้เป็นพลเมืองที่ดีเป็นศาสนทายาทที่พร้อมจะทำประโยชน์ให้กับพระพุทธศาสนาและสังคมสืบไป

หากจะให้นิยามคำว่า ประกันคุณภาพ ก็คือ ต้องระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และความชัดเจน ตลอดถึงวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ การจะได้ผลผลิตที่ดีต้องมีปัจจัยที่สำคัญ ๔ ปัจจัยหลักด้วยกันคือ

๑. ปัจจัยนำเข้า (Input) ต้องมีการลงทุน มีวัตถุประสงค์ชัดเจน หลักสูตรที่ดีมีมาตรฐาน ครูผู้สอนมีคุณวุฒิที่เหมาะสม และนักเรียนมีคุณภาพ รวมถึงปัจจัยนำเข้านอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบรวม เช่น ห้องสมุด สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม รวมถึงระบบบริหารจัดการที่เป็นธรรมาภิบาล

๒. ปัจจัยกระบวนการ (Process) ต้องมีการวางแผนเรื่องการเรียนการสอนให้ชัดเจนว่ามีการเรียนการสอนวิชาอะไร และใช้เวลาในการเรียนกี่ชั่วโมง ระบุชื่อผู้สอนว่าเป็นใคร บริหารจัดการให้เป็นระเบียบเป็นไปตามกระบวนการ

๓. ปัจจัยผลผลิต (Output) แบ่งออกเป็นความรู้ ทักษะ และปัญญา คุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะเรื่องนี้ ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในการศึกษาปริยัติธรรม

ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ถือเป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จเสร็จสิ้นลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล



ความรู้ หมายถึง ความคุ้นเคยกับแนวคิดทางทฤษฎีและข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้สามารถได้มาด้วยตนเองโดยผ่านการศึกษาหรือการสังเกต นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง ส่วนทักษะ คือการพัฒนาผ่านการฝึกอบรมหรือประสบการณ์ สามารถใช้ความรู้กับสถานการณ์เฉพาะ ทักษะจะไม่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ถ้าไม่ได้รับการฝึกฝน ตัวอย่างเช่นทักษะทางสังคมของแต่ละบุคคลได้รับการพัฒนาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยผ่านการสังเกต การฟัง และการพูด ทักษะสามารถเข้าใจได้ผ่านการลงมือทำ หรือลองผิดลองถูกเท่านั้น

๔. ปัจจัยผลกระทบ (Impact) การประกันคุณภาพ ไม่เพียงประเมินผลแล้วผ่านไปเท่านั้น แต่จะต้องประเมินว่าทำได้จริงตามปัจจัยที่วางไว้หรือไม่ หากทำไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ ผลกระทบที่ตามมาจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคุณภาพการศึกษา งบประมาณ และธรรมาภิบาล เพราะฉะนั้น การประเมินในแผนกปริยัติสามัญจะแตกต่างกับแผนกบาลี และแผนกธรรม

แผนกปริยัติสามัญมีการประเมินกันที่สถานศึกษา แต่แผนกบาลี แผนกธรรม มีการประเมินที่ปลายทางการเรียนการสอน สอบได้คือผ่าน เหตุนี้เองจึงทำให้ผู้ที่สอบผ่านบาลีมีน้อยลง ปริยัตินิเทศก์จึงต้องเข้าไปช่วยสร้างเกณฑ์มาตรฐานว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจะต้องเรียนวันละกี่ชั่วโมง มีครูตามวุฒิการศึกษาที่กำหนดหรือไม่ มีงบประมาณสนับสนุนจากแผ่นดินหรือไม่ เมื่อตรวจสอบครบถ้วนตามหลักเกณฑ์แล้ว ต้องไปตรวจสอบว่าได้ทำตามที่กำหนดไว้ครบถ้วนหรือไม่

สิ่งที่ปริยัตินิเทศก์ ต้องตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ การพัฒนาปัญญาและคุณธรรม ศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดี

ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ในประเทศไทยมีเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์ให้แผนกบาลี แผนกธรรม แผนกปริยัติสามัญได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ เพราะมีคลังความรู้อยู่มากมาย การเรียนการสอนที่ทันสมัย เป็นศูนย์กลาง รวบรวมสื่อวิดิทัศน์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ต่อจากนี้ไปใครทำตำราที่ดี มีประโยชน์เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จะต้องมีการวิชาการในการคัดเลือก จะต้องตั้งคณะกรรมการวิชาการขึ้น แล้วจัดการคัดเลือกและผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำวิดีโอต่าง ๆ เก็บเป็นข้อมูล ต่อไปใครอยากสอนอะไร ที่ไหน อย่างไร จะมีให้ค้นคว้าหาความรู้ได้หมดทุกวิชา ที่เกี่ยวกับปริยัติธรรม ความรู้เรื่องการสอนบาลี นกธรรม และธรรมศึกษาด้วย

ความรู้ไม่ได้ได้อยู่แต่ในตำราที่มากในรูปแบบหนังสือเพียงอย่างเดียว เพราะฉะนั้นการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีชีวิต มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา สามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้เมื่อใด หรือที่ไหนก็ได้ ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมากที่สุดทีเดียว



เป้าหมายสำคัญในการทำเว็บไซต์ของพระปริยัตินิเทศก์ คือ การจัดการความรู้ Knowledge Management (KM) สามารถจัดพิมพ์เป็นหนังสือได้ หรือจัดทำเป็นสื่อออนไลน์ก็สามารถทำได้ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลแบบปัจเจกปัญญามาทำให้เป็นสาธารณะปัญญา

ยกตัวอย่างเช่น การเทศนาธรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโควิด สำนักวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร โดยเจ้าอาวาส ได้แสดงธรรมด้วยตนเองในทุกวันพระ ๑๕ ค่ำ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาปีครึ่ง ได้เผยแพร่บทพระธรรมเทศนาลงในเว็บไซต์มาโดยตลอด วัดไหนต้องการจะเทศน์เรื่องโควิด สามารถเปิดดูได้เลย ไม่เพียงเท่านั้น ยังสามารถถอดบทพระธรรมเทศนาออกมาเพื่อจัดพิมพ์เป็นหนังสือได้อีกด้วย

นอกจากนี้ บทบาทพระปริยัตินิเทศก์ที่ต้องทำ คือ อบรมและให้ความรู้กับสถานศึกษาพระปริยัติธรรมทุกแห่งเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการด้วยระบบธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการใช้งบประมาณ มีด้วยกัน ๖ เรื่องหลัก ๆ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วม Public Participation

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ

๒. ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ Transparency

การสร้างใจกว้างใจซื่อซื่อซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวก เป็นจริงทันการณ์ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๓. มีความรับผิดชอบ Accountability

การมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๔. ปกครองด้วยกฎหมาย Rule of law

การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล



๕. ประสิทธิภาพ Efficiency

มีผลการดำเนินงานที่สามารถประหยัดต้นทุน ประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา เสร็จทันกำหนดผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ

๖. ประสิทธิผล Effectiveness

มีการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การดำเนินการนั้นต้องใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด เกิดผลเสียหรือผลกระทบที่น้อยที่สุดการดำเนินการนั้นๆ ต้องใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด รวมทั้ง และหลีกเลี่ยงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การศึกษาพระปริยัติธรรมทุกแผนก ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ขณะนี้มีรูปแบบเพื่อการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมให้เลือก เรียกว่า จิตตปัญญาศึกษา การศึกษาพัฒนาปัญญา จิตตปัญญาศึกษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา มีทั้งหมด ๓ รูปแบบ คือ

๑. การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ (Contemplative Learning) คือ การเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ นัยที่ซ่อนอยู่ของคำ ๆ นี้ มีใจแสดงถึงรูปแบบของการศึกษา หรือ ระบบการศึกษา แต่เน้นไปที่กระบวนการ คำ ๆ นี้เหมือนเป็นการจุดประกายความหมายใหม่ ให้ย้อนกลับไปหารากคุณค่า และความหมายที่แท้จริงของการเรียนรู้ ที่มีผลระยะยาวต่อชีวิตของคน ๆ หนึ่งทั้งชีวิต

๒. การเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) คือ เอาทั้งชุมชนมาช่วยกันฝึกลักษณะนิสัยของครู นักเรียน ให้มีระเบียบวินัย เข้าสวดมนต์ เรียนปริยัติธรรมทั้งหมด นั่งกรรมฐานพร้อมกันทั้งหมด ทำให้เหมือนกันทั้งโรงเรียน เรียกว่า เป็นโรงเรียนวิถิพุทธในประเทศไทย โรงเรียนวิถิพุทธมีกระบวนการ วิธีการที่ต้องทำเหมือนกันทั้งหมด ยึดมั่นสัตยาบันว่าจะต้องรักษาศีลเหมือนกัน เป็นอยู่เรียบง่ายพอเพียงเหมือนกันทั้งหมด เพื่อสอนให้รู้ ทำให้ดูอยู่ให้เห็น การปฏิบัติของโรงเรียนวิถิพุทธ สามารถนำมาใช้กับโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้

๓. การเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic Learning) เป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับการเรียนแบบท่องจำ และเรียนเพื่อสอบอย่างสิ้นเชิง เพราะการเรียนรู้แบบองค์รวมเน้นการเรียนรู้ครบทุกมิติ และเรียนเพื่อให้รู้จักสังคัม โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิด และข้อมูลที่สำคัญ ยังเชื่อมโยงกับจิตใจด้วย

การพัฒนาปัญญาจะต้องมีกระบวนการสติ สมาธิ เป็นฐาน ซึ่งองค์การยูเนสโกได้กำหนด ๔ จตุสดมภ์การศึกษา ดังนี้

๑. การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know)

ได้แก่การเรียนรู้เพื่อรู้ หมายถึงการเรียนรู้เพื่อเตรียมเครื่องมือสำหรับการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่น คนไทยต้องเรียนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้เพื่อจะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป หรือการเรียนด้านภาษาสากล การเรียนคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้



เนื่องจากข้อมูลความรู้ได้บรรจุไว้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเขียนเป็นภาษาสากล (ภาษาอังกฤษ)

๒. การเรียนรู้เพื่อเอาไปใช้ได้จริง (Learning to do)

ได้แก่เรียนเพื่อทำได้ สมรรถภาพ คือ ความสามารถในการนำความรู้มาปฏิบัติ ให้บรรลุผลตามความมุ่งหวัง การเรียนเพื่อให้ทำได้ก็คือการเรียนเพื่อใช้ความรู้ในการทำงาน การประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผลของการเรียนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ ต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถหลากหลาย (Personal competence) สามารถทำงานได้หลายอย่างโดยอาศัยเครื่องจักรลดกำลังร่างกาย และอาศัยคอมพิวเตอร์ลดกำลังสมองในการคิด รวมทั้งความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมให้เข้มแข็ง นั่นก็คือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (People Skills) ของผู้เรียน และความสามารถในการบริหารจัดการ การมีคุณธรรมภายในจิตใจ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา เป็นต้น

๓. การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน (Learning to live together)

ได้แก่การใช้ความรู้ความสามารถเพื่อสังคมส่วนรวม เสาหลักการศึกษา ๒ ประการแรก เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเก่งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในประการที่สามนี้เป็นศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถในการทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ด้วยการสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม นั่นก็คือการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันฉันทมิตร จะมีความขัดแย้งและนำไปสู่ความรุนแรงค่อนข้างสูง จากสาเหตุหลักของความขัดแย้ง คือ ความนิยมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการพลีชีพเพื่อให้อีกฝ่ายตายตามไปด้วย โลกมีการแข่งขันกันในทุก ๆ ด้านสูง ซึ่งการแข่งขันมีเป้าหมายเพื่อชัยชนะ ทุกภาคส่วนของสังคมถูกผลักดันให้เข้าไปอยู่วงจรของการแข่งขัน ภายใต้การนำเสนอช่างของสื่อมวลชนผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และทุกคนสามารถรับรู้เหตุการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ได้พร้อมกันทั่วทั้งโลก การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสลายความรุนแรงและความขัดแย้งดังกล่าว ด้วยการหันหน้าเจรจาและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีความรู้ความเข้าใจในมิติที่แตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และความเป็นอยู่

๔. การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be)

ได้แก่การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กล่าวคือเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาไปแล้ว เขาจะต้องเป็นอะไรที่มากกว่าเครื่องจักรในโรงงาน มากกว่าความเป็นแรงงานราคาถูก และมากกว่าความเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือสัตว์เศรษฐกิจ นั่นก็คือการศึกษาต้องไม่กดคนให้ต่ำลง มีค่าเพียงทรัพยากรหรือเครื่องจักรชิ้นหนึ่ง แต่ต้องพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เต็มตามศักยภาพในทุกมิติ



ปริยัตินิเทศก์ นับเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะต้องมุ่งมั่น ขยันอบรมในการศึกษาหาความรู้ ปฏิบัติซัดเกล้าจิตใจของตน ตามคติที่ยึดถือปฏิบัติ คือ “สุทนต์โต วต ทเมถ ฝีกตนต์ดีแล้ว จึงควรฝีกผู้อื่น” อันเป็นคุณสมบัติเฉพาะตน เพื่อให้เป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของความเป็นครู ความเป็นผู้ให้ ที่ใส่ใจในกระบวนการวิธีถ่ายทอดความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาปัญญาและคุณธรรมควบคู่กันไป โดยมีบทบาทหน้าที่อันพึงประสงค์ร่วมกัน ดังนี้

๑. ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม
๒. วิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับการศึกษาพระปริยัติธรรมอย่างเป็นระบบ
๓. พัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรมเพื่อตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม
๔. ให้บริการองค์ความรู้เพื่อใช้ในการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม

สุดท้ายเพื่อให้ดำเนินไปสู่จุดหมายคือการได้ “ศาสนทายาทที่มีคุณภาพ” ในการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาให้มั่นคง เป็นต้นแบบด้านคุณธรรม นำสังคมสันติสุข สืบไป^๑

^๑ สรุปรายการอบรมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพระปริยัติธรรมและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ณ วัดประยูรวงศาวาส วรวิหาร เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑ / ๘ / ๑๕ / ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔



บทที่ ๑

หลักการและเหตุผล

๑ | หลักการและเหตุผล

๑. หลักการและเหตุผล

พระสังฆาธิการ พระปริยัตินิเทศก์ และพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ย่อมมีหน้าที่วางนโยบาย บริหารจัดการ ควบคุม ดูแล ประสานงาน เสนอแนะ และสนับสนุนงานด้านการศึกษา จึงขอให้ทุกท่านตระหนักในภาระหน้าที่ว่าการทำหน้าที่ด้านพระปริยัติธรรม นอกจากเป็นการสืบอายุพระศาสนาให้ยั่งยืนนาน ยังสนองพระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมปิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐอีกด้วย สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ว่า “ถ้าพร่ำสอนผู้อื่นฉันใด ก็ควรทำตนฉันนั้น” ทุกท่านในที่นี้เป็นนักการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ก็ตาม ล้วนมีหน้าที่อบรมสั่งสอน และที่พิเศษไปกว่านั้นคือยังมีหน้าที่ควบคุมดูแลคนที่ทำหน้าที่สอนด้วย จึงได้ชื่อว่าเป็นครูของครู จึงอย่าลืมพระวาจาของพระบรมครู คือพระพุทธเจ้า ที่ทรงเตือนเราไว้ว่า “ถ้าจะสอนอะไรใครก็ต้องทำตนให้เป็นแบบให้ได้ด้วย”^๒

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถรวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ยิ่งปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การแข่งขันอย่าง

^๒ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประทานพระโอวาทในการเปิดประชุมสัมมนาพระปริยัตินิเทศก์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑



รุนแรงทางเศรษฐกิจ ปัญหาการจัดการศึกษาของไทยยังไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกประเทศ ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน รัฐบาลได้ทุ่มเทกำลังทั้งในแง่ความคิดและทรัพยากรของประเทศที่จะปฏิรูปการศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพ และเป็นการศึกษาที่สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเฉพาะหมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๒ ข : ๑๔) ตั้งแต่มาตรา ๒๒ - ๓๐ ซึ่งมุ่งหมายให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาประเทศฟื้นฟูได้ การให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาชาติ “เก่ง ดี และมีความสุข” บนพื้นฐานของความสอดคล้องกับบริบทชุมชน และเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย ในฐานะศึกษานิเทศก์ซึ่งต้องมีมาตรฐานความรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านนโยบายและการวางแผนการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการการศึกษา ด้านการวิจัยทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ ใช้กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร จึงเป็นโจทย์สำคัญที่จะต้องกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้สถานศึกษา ครูและผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ตระหนักเห็นความสำคัญและพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุถึงเป้าหมายแห่งคุณภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖ ระบุว่าการศึกษาพระปริยัติธรรมมีอยู่ ๓ แผนก ได้แก่ พระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวง พระปริยัติธรรมแผนกธรรมสนามหลวง และพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีและแผนกธรรม เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ส่วนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานั้น เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งแผนกบาลีสนามหลวง และแผนกธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ



กระทรวงศึกษาธิการ เน้นเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

กลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมอย่างมีมาตรฐาน สอดคล้องกับโบราณราชประเพณี และมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อให้มีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นที่ไปอย่างถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน รวมทั้งสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของปริยัตินิเทศก์จึงมีภารกิจ ๓ ประการ คือ

๑. ตรวจสอบ ให้กำลังใจ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม
๒. รับฟังข้อขัดข้องการดำเนินงานการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม
๓. ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

ปริยัตินิเทศก์ คือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้ง ๓ แผนก เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน มีระบบการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง อันจะเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมได้อย่างมีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และมีคุณค่าต่อสังคม เป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาของพระพุทธศาสนา อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ปริยัตินิเทศก์มีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม

๒) เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ประสานงานการสร้างการรับรู้และเข้าใจการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้สอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของชาติ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม



๓. เป้าหมาย

- ๑) สถานศึกษาพระปริยัติธรรมในสังกัดของหน่วยงานการศึกษาพระปริยัติธรรมทั่วประเทศ
- ๒) ผู้บริหาร ครูสอน และผู้เรียน ในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ได้รับการนิเทศ
- ๓) มีภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

๔. ขอบข่ายการนิเทศ

คู่มือการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์นี้ ครอบคลุมการนิเทศในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ที่ทำการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญ ครอบคลุมกฎระเบียบ ข้อบังคับ เงื่อนไข ผู้รับผิดชอบ เครือข่ายผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ

๕. นิยามศัพท์เฉพาะ/คำจำกัดความ

การศึกษาพระปริยัติธรรม หมายถึง การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ครอบคลุมการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้ง ๓ แผนก คือ พระปริยัติธรรมแผนกบาลี สนามหลวง พระปริยัติธรรมแผนกธรรมสนามหลวง และการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

“สถานศึกษาพระปริยัติธรรม” หมายความว่า สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือโรงเรียน

“สำนักเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สนามหลวง หรือแผนกธรรมสนามหลวงที่มหาเถรสมาคมจัดตั้ง

“สำนักศาสนศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง หรือแผนกธรรมสนามหลวง ไม่ว่าจะจัดการศึกษาในรูปแบบของศูนย์การเรียน สำนักศาสนศึกษาวัด สำนักศาสนศึกษาประจำตำบล หรือสำนักศาสนศึกษาประจำอำเภอ

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ หมายถึง ศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิเทศก์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ทำหน้าที่รับผิดชอบงานการบริหารงานของพระปริยัตินิเทศ



ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ประจำหน หมายถึง ศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสาน การปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิเทศก์ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนนั้น ๆ หรือคณะสงฆ์คณะ ธรรมยุต แล้วแต่กรณี

ส่วนงานการศึกษาพระปริยัติธรรม หมายถึง สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และ ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ รวมสถานศึกษาพระปริยัติธรรมในสังกัด

การประกันคุณภาพ หมายถึง การกำหนดมาตรฐานการศึกษาพระปริยัติธรรมและการ ประกันคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๑๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

ปริยัตินิเทศก์ หมายถึง ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม รวมถึงส่งเสริม สนับสนุน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม

การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดย ความร่วมมือระหว่างพระปริยัตินิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วม ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และยอมรับการปรับปรุงแก้ไข

ครู หมายถึง ครูแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา

ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และนักเรียน ภายในสถานศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา

๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ปริยัตินิเทศก์มีรูปแบบและกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัด การศึกษาพระปริยัติธรรมที่ชัดเจน มีแบบแผน

๒) ได้แนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้สอดคล้องมาตรฐานการศึกษาของ ชาติ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

บทที่ ๒

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
และการนิเทศ

คู่มือปรียัตินิเทศก์เล่มนี้ ได้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พระราชบัญญัติการศึกษา พระปรียัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และ บริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาสังเคราะห์และกำหนดเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำคู่มือการ ปฏิบัติงานของปรียัตินิเทศก์ เป็นคู่มือการนิเทศการศึกษาพระปรียัติธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. มาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ คุณธรรม ทักษะ และความรู้ที่จำเป็นบนฐานค่านิยมร่วมสู่ กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึง ประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษา ปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการอุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระใน การกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมิน และพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้น ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มีระบบการบริหารจัดการทั้งด้านผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล ทรัพยากรสิ่งสนับสนุน



การศึกษา และการประเมิน ตลอดจนระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ที่เหมาะสมตามแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และผลลัพธ์สะสมที่ครอบคลุมระดับและประเภทการศึกษาที่ต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ สถาบันผลิตและพัฒนาครู ในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ จะต้องมึบทบาทในการเตรียมความพร้อมครู ก่อนประจำการ และส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการ ให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนององวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศ **สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** โดยคนไทย ๔.๐ จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ ๓ ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้^๓

๑) ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัล และโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (Competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักรักษ์ และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

๒) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ความฉลาดดิจิทัล (Digital Intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนา นวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

๓) พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และประชาคมโลกอย่างสันติ

^๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑**, (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑), หน้าที่ ๒.



๒. พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์ มีกรอบแนวคิดการจัดทำคู่มือเพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรา ๕, ๖, ๑๖ (วรรคสอง), ๑๗ และ ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการศึกษา บทบาท หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

มาตรา ๕ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(๒) เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัดเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

(๓) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

มาตรา ๖ การศึกษาพระปริยัติธรรมมีสามแผนก ดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาบาลี

(๒) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาไทย

(๓) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนา ทั้งแผนกบาลีสนามหลวง และแผนกธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ การศึกษาพระปริยัติธรรมตาม (๑) (๒) และ (๓) อาจศึกษาโดยใช้ภาษาอื่นในการจัดการศึกษาด้วยก็ได้

มาตรา ๑๖ (วรรคสอง) สถานศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดจัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่งให้จัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ในมาตรา ๕ และต้องคำนึงถึง

(๑) การให้การศึกษาวិชาการทางพระพุทธศาสนาเพื่อความเป็นเลิศที่เปี่ยมด้วยปัญญาพุทธธรรม

(๒) การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

(๓) การผลิตผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนา สำนึกในความเป็นคนไทย มีความรักและความผูกพันต่อท้องถิ่น



(๔) มาตรฐานการศึกษาของชาติและวิธีการดำเนินงานของการจัดการศึกษาตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๑๗ สถานศึกษาพระปริยัติธรรมต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่ดีของสังคม

(๒) มีความรู้และทักษะในวิชาการทางพระพุทธศาสนา

(๓) มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบวินัยสงฆ์

(๔) มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ

(๕) รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อม

(๖) มีความภูมิใจความเป็นสมณะ จงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

(๗) มีความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมสนับสนุนแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเจริญแก่ชุมชน สังคม และพระพุทธศาสนา

มาตรา ๑๘ ในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีผู้ปฏิบัติงานสองประเภท ดังต่อไปนี้

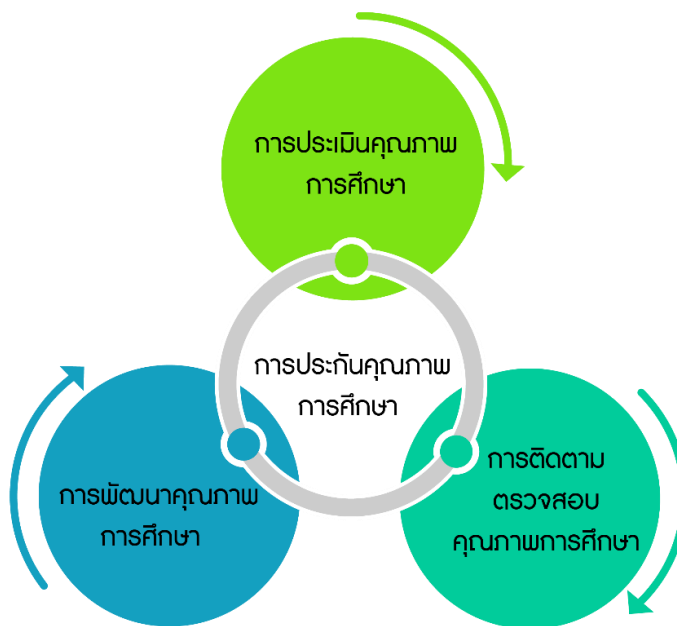
(๑) ประเภทผู้ปฏิบัติงานสอน ได้แก่ ครูสอนพระปริยัติธรรม และครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

(๒) ประเภทผู้สนับสนุนการศึกษา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการ การเรียน การสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานแนะแนว ผู้ปฏิบัติหน้าที่เทคโนโลยีการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานทะเบียนวัดผล ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานทั่วไป หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด^๔

^๔ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ), ๒๕๖๒.

๓. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๑



แผนภาพที่ ๑ : แสดงองค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

จากแผนภาพที่ ๑ จะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย รวมทั้งมาตรฐานกระบวนการดำเนินงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่เชื่อว่าจะสามารถส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ในระหว่างดำเนินงานจัดการศึกษาสู่เป้าหมาย สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด จำเป็นต้องมีการพัฒนากลไกในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพผู้เรียน โดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียน



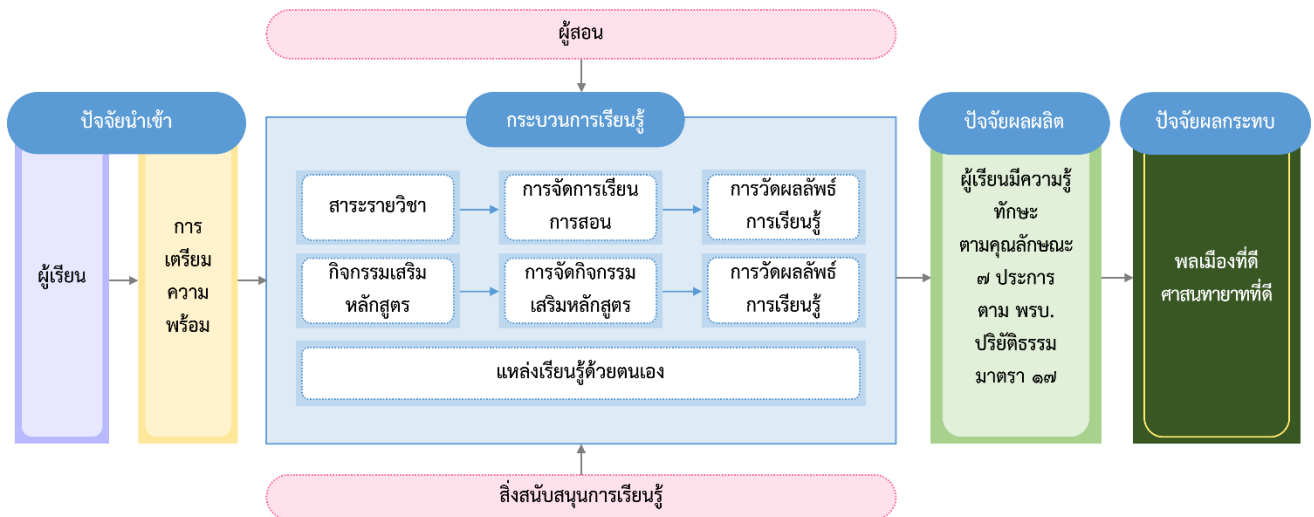
และกระบวนการบริหารและการจัดการ และนำผลไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ยั่งยืนต่อไป

ในส่วนของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลังจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และนำผลการประเมินคุณภาพภายในดังกล่าวมาใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนามาตรฐานหรือพัฒนาเป้าหมาย และปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานปกติของสถานศึกษา คือกระบวนการบริหารและการจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนแล้วดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ควบคู่ไปกับการติดตามตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานระหว่างปฏิบัติ และประเมินคุณภาพเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดพร้อมกับใช้ผลการประเมินเป็นฐานการยกระดับคุณภาพการศึกษา ในวงจรการพัฒนาให้คุณภาพสถานศึกษาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ทั้งนี้ทุกสถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการสำคัญ ได้แก่ ๑) หลักการมีส่วนร่วมแบบร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกคนในสถานศึกษา ๒) หลักการร่วมรับผิดชอบในผลการจัดการศึกษาอย่างตรวจสอบได้ คือมีร่องรอยสารสนเทศสำหรับอธิบายคุณภาพต่อสาธารณชนที่สามารถตรวจสอบได้ และ ๓) หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงาน (Do & Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act)

ส่วนการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก จึงเป็นกลไกที่มีเป้าหมายเพื่อทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคม^๕

^๕ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา**, (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑), หน้า ที่ ๓.

การประกันคุณภาพการศึกษา



รูปภาพที่ ๑ : กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ใช้ในการกำกับการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการด้านการศึกษาในองค์กรประกอบต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษา ซึ่งอาจจะหมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษา สำหรับการศึกษามีคุณภาพตามที่ระบุไว้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ในมุมมองการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น มักให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นหลัก แต่หากพิจารณาถึงส่วนประกอบในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาแล้วไม่ได้มีเพียงการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่จะหมายรวมไปถึง การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในระหว่างการใช้ชีวิตในสถานศึกษาอีกด้วย ดังนั้นส่วนประกอบทั้ง ๓ จำเป็นที่จะต้องได้รับการออกแบบไปพร้อม ๆ กัน เพื่อส่งผลต่อผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่นำไปสู่ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected Learning Outcome-ELO) ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา เพราะจะเป็นการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา โดยใช้กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา และถือเป็นกลไกสำคัญเริ่มต้นของการพัฒนา เนื่องจากกระบวนการนี้เป็นขั้นตอนการกำหนดลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาที่สังคมคาดหวัง ซึ่งโดยปกติจะแบ่งออกได้เป็น ๓ สมรรถนะ อันประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) หมายถึงความรู้ที่ผู้สำเร็จการศึกษา



จะต้องมีหลังสำเร็จการศึกษา ทักษะ (Skill) หมายถึงสิ่งที่ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถลงมือปฏิบัติได้ และ เจตคติ (Attitude) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้สำเร็จการศึกษาแสดงออก ซึ่งสมรรถนะทั้ง ๓ ด้านนี้ จะมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละสาขาวิชา และสมรรถนะที่กำหนดขึ้นนี้ถือเป็นสิ่งตั้งต้น เพื่อใช้ในการกำหนดคุณภาพขององค์ประกอบทางการศึกษานั้นเอง

การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่มีสมรรถนะตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการควบคุมคุณภาพจึงมีองค์ประกอบที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ๑) กระบวนการการรับเข้า ๒) กระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ ๓) ผู้สอน และ ๔) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑) กระบวนการรับเข้าและเตรียมความพร้อม ถือเป็นกระบวนการแรกในระบบการศึกษา การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรก เนื่องจากผู้กำลังจะเข้าศึกษาควรมีคุณสมบัติในระดับหนึ่งที่ทำให้มั่นใจได้ว่า ผู้เข้าศึกษาใหม่จะสามารถศึกษาตามกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้จนสำเร็จการศึกษา ดังนั้นการกำหนดคุณสมบัติและการกำหนดรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อทำให้มั่นใจได้ว่าเมื่อเข้าศึกษาแล้วจะสำเร็จการศึกษาและมีสมรรถนะตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรได้

๒) กระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นกระบวนการหลักในการจัดการเรียนรู้ หากมององค์ประกอบโดยรวมแล้ว การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนจะหมายถึงการกำหนดรายวิชาที่ผู้เรียนจะต้องเรียน การจัดกิจกรรมเสริมจะหมายถึงรูปแบบของกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อเสริมความรู้ ทักษะและเจตคติแก่ผู้เรียนนั่นเอง ดังนั้นการออกแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน จะต้องนำผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนดไว้มาเป็นตัวตั้ง การออกแบบสมรรถนะ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ จะต้องพิจารณาร่วมกัน เพื่อกระจายความรับผิดชอบในการสร้างสมรรถนะแต่ละด้าน โดยมีเป้าหมายเดียวกันที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สำเร็จการศึกษาและมีสมรรถนะตามที่กำหนด นอกจากนี้อีกกระบวนการหนึ่งที่จะต้องมาประกอบกันคือรูปแบบการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบการวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อวัดผลที่เกิดขึ้นจากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน นอกจากนี้หากต้องการให้เกิดความมั่นใจในด้านคุณภาพ

๓) ผู้สอน ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เนื่องด้วยผู้สอนมักมีส่วนเกี่ยวข้องในทุก ๆ ขั้นตอนของการจัดการศึกษาและมีส่วนสำคัญในการดำเนินการให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ คุณสมบัตินี้พื้นฐานที่ผู้สอนควรมี นอกเหนือจากการมีวิสัยทัศน์และคุณวุฒิ



ที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับแล้ว ผู้สอนควรมีสมรรถนะที่เหมาะสมและอาจสูงไปกว่าสมรรถนะที่กำหนดไว้ให้เกิดแก่ผู้เรียนนั่นเอง

๔) **สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้** ในที่นี้อาจหมายถึงการจัดหาวัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพที่พร้อมต่อรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้และจำนวนผู้เรียน และอาจหมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อีกด้วย ทั้งนี้อาจไม่ได้หมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่ภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่อาจหมายถึงการจัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดสถานที่สำหรับการดูงาน สถานที่สำหรับการฝึกปฏิบัติงาน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย

๔. แนวคิดกระบวนการในการนิเทศ

กระบวนการในการนิเทศการศึกษา หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่จัดลำดับไว้อย่างต่อเนื่อง เป็นระเบียบแบบแผน มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ชัดเจน มีเหตุผลและสามารถดำเนินการได้ กระบวนการนิเทศที่สำคัญ มีรายละเอียด ดังนี้

๑) **กระบวนการนิเทศ** (สังัด อุทรานันท์ ๒๕๓๐) ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ๕ ขั้นตอน เรียกว่า “PIDRE” ดังนี้

(๑) **การวางแผน (P-Planning)** เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

(๒) **ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (I-Informing)** เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และเมื่อมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

(๓) **การดำเนินการนิเทศ (D-Doing)** ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน ๓ ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ (ครู) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ (ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ (ผู้บริหาร)



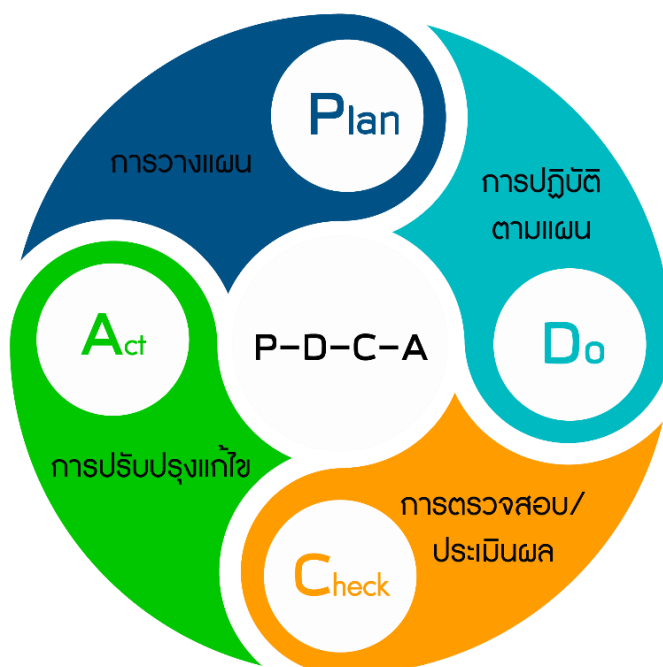
(๔) การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (R-Reinforcing) เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของผู้บริหาร ซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อม ๆ กับผู้รับการนิเทศที่กำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้วก็ได้

(๕) การประเมินผลการนิเทศ (E-Evaluating) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศนำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานยังไม่ถึงขั้นน่าพอใจ หรือได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดไปแล้ว ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องการ สมควรที่จะต้องวางแผนร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนา หลังใช้นวัตกรรมด้านการเรียนรู้เข้ามานิเทศ

๒) กระบวนการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (Circle Deming Cycle) หรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า P-D-C-A มาใช้ในการดำเนินการนิเทศการศึกษา มีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

- (๑) การวางแผน (P-Planning)
- (๒) การปฏิบัติตามแผน (D-Do)
- (๓) การตรวจสอบ/ประเมินผล (C-Check)
- (๔) การปรับปรุงแก้ไข (A-Act)

สรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้





จากแผนภูมิกระบวนการ PDCA แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

๑) การวางแผน (P-Plan)

- (๑) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ
- (๒) การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ
- (๓) การจัดทำแผนการนิเทศ
- (๔) การจัดทำโครงการนิเทศ

๒) การปฏิบัติงานตามแผน (D-Do)

- (๑) การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ
- (๒) การกำกับติดตาม
- (๓) การควบคุมคุณภาพ
- (๔) การรายงานความก้าวหน้า
- (๕) การประเมินความสำเร็จเป็นระยะ ๆ

๓) การตรวจสอบและประเมินผล (C-Check)

- (๑) กำหนดกรอบการประเมิน
- (๒) จัดทำ/สร้างเครื่องมือประเมิน
- (๓) เก็บรวบรวมข้อมูล
- (๔) วิเคราะห์ข้อมูล
- (๕) สรุปผลการประเมิน

๔) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A-Act)

- (๑) จัดทำรายงานผลการนิเทศ
- (๒) นำเสนอผลการนิเทศและเผยแพร่
- (๓) พัฒนาต่อเนื่อง

๕. กระบวนการนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม

กระบวนการนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรมได้ออกกระบวนการดำเนินงานหลักตามแนวคิดของ Deming Cycle คือวงจร PDCA ที่เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ และเกิดการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผนดำเนินการ การดำเนินการ การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงการดำเนินงาน นอกจากนี้ได้ผสมผสานแนวความคิดของการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ไว้ในกระบวนการดำเนินงานหลักด้วย เพื่อให้แนวปฏิบัติ หรือองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เกิดความยั่งยืน



ในองค์กร และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของทั้งบุคลากรภายในองค์กร และผู้ที่สนใจภายนอก โดยมีขั้นตอนตามกระบวนการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การประชุมปรึกษาหารือ

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด นัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างพระปริยัตินิเทศก์ภายในจังหวัด เพื่อกำหนดแผนการนิเทศการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและมอบหมายภารกิจ

ขั้นตอนที่ ๒ นิเทศการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

ดำเนินการนิเทศการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามแผนที่กำหนด และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะตามความเป็นจริง และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ทำการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูล ระบุข้อดี ข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นสารสนเทศที่ดี และระบุโอกาสในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม จากนั้นจัดทำสรุปรายงานถึงศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ ๔ การประชุมสรุปผลการนิเทศ

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด นัดประชุมสรุปผล และกำหนดแผนการนิเทศครั้งที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ รวมทั้งแจ้งผลการนิเทศที่ผ่านมติดการประชุมของศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัดให้กับผู้บริหารสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาทราบต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕ สรุปผลการนิเทศ

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด สรุปแนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้ง ๓ แผนก จากนั้นรวบรวมนำส่งผลการดำเนินงาน พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาให้ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ระดับหน รวบรวม รายงานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ จัดทำรายงานสรุปผลประจำปี ต่อไป



บทที่ ๓

คุณสมบัติ
บทบาท และหน้าที่

๑. คุณสมบัติปรียัตินิเทศก์

คุณสมบัติของผู้ที่ทำกรนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งผู้บริหาร ครู และคณาจารย์ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วยคุณสมบัติส่วนตน กล่าวคือ มีคุณวุฒิถึงพร้อมด้วยมาตรฐานความรู้ และมีประสบการณ์รอบด้านในการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมทั้งสามแผนก เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเกิดการพัฒนาย่างมีคุณภาพเป็นที่ประจักษ์

ตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ คำว่า “ปรียัตินิเทศก์” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งรวมถึงส่งเสริมสนับสนุนแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม และตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปรียัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวดที่ ๒ ข้อที่ ๖ กำหนดคุณสมบัติปรียัตินิเทศก์ มีดังนี้^๖

^๖ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปรียัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑, (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๖๑), หน้าที่ ๒.



๑) วุฒิการศึกษา

(๑) สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ชั้นนักธรรมเอก และพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๔ ประโยค ขึ้นไป หรือ

(๒) สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ชั้นนักธรรมเอก และพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

๒) ประสบการณ์

(๑) เป็นผู้บริหารโรงเรียน สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือ

(๒) เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมหรือแผนกบาลี ติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓ ปี

๓) การบรรจุและแต่งตั้งปริยัตินิเทศก์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓

๒. บทบาทของปริยัตินิเทศก์

ปริยัตินิเทศก์ มีภาระหน้าที่หลักคือ การช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และคุณภาพการสอน ซึ่งต้องเกี่ยวกับงานหลายด้านและบุคลากรหลายฝ่าย จึงได้กำหนดบทบาทของปริยัตินิเทศก์ไว้ ดังนี้

๑) เป็นผู้ประสาน (Coordinator) เช่น ประสานครูแต่ละระดับให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น

๒) เป็นที่ปรึกษา (Consultant) โดยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครู และผู้รับการนิเทศทั่วไป

๓) เป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ได้แก่ เป็นผู้ประเมินผลการสอน ประเมินผลหลักสูตร

๔) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

๕) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยการช่วยเหลือให้การจัดการศึกษามีการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

ทั้งนี้ ปริยัตินิเทศก์ที่สามารถดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการความรู้เพื่อไปสู่ปริยัตินิเทศก์ต้นแบบ โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา คือ

๑) เพื่อพัฒนาคุณภาพของครูสอนพระปริยัติธรรม

(๑) ให้ข้อมูลแก่ครูสอนพระปริยัติธรรมในการปรับปรุงการเรียนการสอน

(๒) ให้ครูสอนพระปริยัติธรรมได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน



๒) เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนพระปริยัติธรรม

(๑) ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านวิชาการของสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา และโรงเรียนพระปริยัติธรรม

(๒) ปรับปรุงคุณภาพด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนพระปริยัติธรรม

๓) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูสอนพระปริยัติธรรม

(๑) เสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน

(๒) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการนิเทศการสอนพระปริยัติธรรม

๓. หน้าที่และอำนาจของปริยัตินิเทศก์

ปริยัตินิเทศก์ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑) จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีที่สุดคล้องกับแผนแม่บทศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ เสนอขอความเห็นชอบตามลำดับชั้น ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๒) นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมตามแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ได้รับความเห็นชอบจากประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ในสังกัด

๓) เสนอแนวทางพัฒนา และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม เสนอต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ในสังกัด

๔) สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานนิเทศประจำปี เสนอตามลำดับชั้น

๕) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

คุณลักษณะของปริยัตินิเทศก์ที่พึงประสงค์ ต้องเป็นผู้ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ดังต่อไปนี้

๑) คุณธรรม

คุณธรรมที่ปริยัตินิเทศก์ควรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงาน คือ หลักกัลยาณมิตรธรรม ดังนี้

(๑) ปิโย คือ ความน่ารัก

(๒) ครุ คือ น่าเคารพ

(๓) ภาวนีโย คือ น่าเจริญใจ



- (๔) วตฺตา คือ รู้จักพูดให้ได้ผล
- (๕) วจนกฺขโม คือ อดทนต่อถ้อยคำ
- (๖) คมภีรณฺจ กถํ กตฺตา คือ แฉลงเรื่องล้าลึกให้เข้าใจง่าย
- (๗) โน จมฺภูฏาเน นโยชเย คือ ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อมเสีย

๒) จริยธรรม

จริยธรรมที่ปริยัตินิเทศก์ควรยึดเป็นหลักในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

ข้อควรละเว้น	ข้อควรปฏิบัติ
๑) ไม่ประพฤตินุจริต ไม่รับอามิสสินจ้าง/ของขวัญ/รับเลี้ยง หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน ตลอดจนแสวงหาผลประโยชน์อื่นใด	๑) ต้องประพฤติสุจริต ซื่อสัตย์ ยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด
๒) ไม่ละทิ้งหน้าที่ หรือให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทน รวมทั้งส่งรายงานอันเป็นเท็จ	๒) ต้องรับผิดชอบ เสียสละ ทุ่มเทพปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศอย่างเต็มประสิทธิภาพ
๓) ไม่ประพฤตินินทาเสื่อมเสีย ไม่แสดงพฤติกรรมข่มขู่และก้าวร้าว	๓) ต้องรักษามารยาท อ่อนน้อมถ่อมตน และปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานของศูนย์พระปริยัตินิเทศก์
๔) ไม่มีอคติ ทั้งเหตุจากฉันทาคติ (ความรัก) โทสาคติ (ความเกลียด) โมหาคติ (ความหลง) และภยาคติ (ความกลัว)	๔) ต้องเป็นธรรม โปร่งใส ยึดกฎเกณฑ์รายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริง
๕) ไม่ประมาท ขาดสติ ไม่เผยแพร่ข้อมูลของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง	๕) ต้องรักษาความลับ ข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคล และสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ ปริยัตินิเทศก์ อาจได้รับการปฏิบัติจากสถานศึกษาพระปริยัติธรรมระหว่างการประชุมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งปริยัตินิเทศก์ควรยึดหลักจริยธรรมในระหว่างการประชุม ดังนี้

เหตุการณ์	ข้อที่ควรปฏิบัติ
เมื่อได้รับการดูแลเอาใจใส่ต้อนรับเป็นอย่างดี	ให้มีมารยาทและสำรวมพฤติกรรม
เมื่อได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม	ให้ออดทนอดกลั้น (ขันติ) แผ่เมตตาและให้อภัย
เมื่อได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือที่ขัดต่อกฎระเบียบ	ให้หนักแน่น มั่นคงในหลักการ ครองตนโดยปราศจากอคติ



เมื่อได้รับการทักท้วงตำหนิวิพากษ์วิจารณ์	ให้เปิดใจกว้างรับฟังและพิจารณาปรับปรุงด้วยจิตเบิกบาน
เมื่อได้รับการเสนอผลประโยชน์อื่นใด	ให้มีสติ รู้คิด และซื่อสัตย์ ตัดสินใจโดยยึดมั่นในคุณธรรม

๓) จรรยาบรรณ

ปริยัติเนคกัต้องปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยยึดจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด ดังต่อไปนี้

(๑) ทำการประเมินคุณภาพด้วยตนเอง

(๒) มีความเป็นธรรม เป็นกลาง โปร่งใส มีความรับผิดชอบ

(๓) ไม่ประพฤติดนเสียมเสียชื่อเสียงของตนเอง และของศูนย์พระปริยัติเนคกัทุกระดับ

(๔) รักษาความลับของข้อมูลสารสนเทศส่วนบุคคล และสถานศึกษาพระปริยัติธรรมที่ได้รับการตรวจเยี่ยมและนิเทศอย่างเคร่งครัด

บทที่ ๕

การนิเทศ
การศึกษาพระปริยัติธรรม

๑. หลักการนิเทศ

ปริยัตินิเทศก์ต้องเข้าใจหลักการสำคัญของการนิเทศ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยหลัก ๕ ประการ ดังนี้

- ๑) นิเทศในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม
- ๒) นิเทศตามหลักกัลยาณมิตรธรรม
- ๓) เปิดโอกาสการมีส่วนร่วม
- ๔) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา
- ๕) สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

๒. วิธีการนิเทศ

วิธีการนิเทศ ๔ แบบ ที่ปริยัตินิเทศก์สามารถบูรณาการตามบริบทของพื้นที่ ดังต่อไปนี้^๗

^๗ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, เอกสารประกอบการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์, ๒๕๖๑.



๑) การนิเทศแบบกัลยาณมิตร

กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร คือ กระบวนการประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ช่วยแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ ๔ มี ๘ ขั้นตอน ดังนี้

- (๑) สร้างความไว้วางใจตามหลักกัลยาณมิตรธรรม
- (๒) การกำหนดและจัดประเด็นปัญหา
- (๓) การร่วมกันคิดวิเคราะห์เหตุผลของปัญหา
- (๔) การจัดลำดับความเข้มระดับปัญหา
- (๕) การกำหนดจุดหมายหรือสภาวะพ้นปัญหา
- (๖) การร่วมกันวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการแก้ปัญหา
- (๗) การจัดลำดับจุดหมายของภาวะพ้นปัญหา
- (๘) การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาตามแนวทางที่ถูกต้อง

๒) การนิเทศแบบการสอนแนะ (Coaching) เป็นวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญการ ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน ในการนำวิธีนี้ไปใช้ปริยัตินิเทศก์ควรมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

- (๑) สร้างความไว้วางใจกับผู้รับการนิเทศ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่น โดยการศึกษาข้อมูล ของผู้รับการนิเทศ เช่น จุดเด่น ผลงานเด่น อธิยาศัย การให้คำชมเชย การสร้างบรรยากาศที่ดี เป็นต้น
- (๒) ใช้คำถามที่เป็นเชิงขบความคิดเห็น ไม่ทำให้ผู้ตอบจนมุมหรือเกิดความไม่สบายใจในการตอบ
- (๓) เสนอแนะแนวทางแก้ไขหรือการพัฒนางานในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- (๔) นำข้อเสนอหรือแนวทางที่ร่วมกันคิดให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติ โดย ปริยัตินิเทศก์คอยให้คำแนะนำ



๓) การนิเทศโดยใช้กระบวนการวิจัย

การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีการหนึ่งในการนิเทศการศึกษา และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ดังนี้^๘

- (๑) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา
- (๒) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสาเหตุของปัญหา
- (๓) การดำเนินการนิเทศ
- (๔) การสรุปผลและเขียนรายงาน
- (๕) การเผยแพร่

๔) การนิเทศแบบออนไลน์

เป็นระบบการนิเทศผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ปริยัตินิเทศก์และผู้รับการนิเทศ มีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่ายการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

- (๑) วางแผนการนิเทศ
- (๒) ปฏิบัติการนิเทศ
- (๓) สรุป/รายงานผล

๓. องค์ประกอบของการนิเทศ

องค์ประกอบของการนิเทศ มีรายละเอียด ดังนี้

๑) **บุคลากรนิเทศ** ได้แก่ ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด เลขาธิการศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด ปริยัตินิเทศก์ปฏิบัติการ ปริยัตินิเทศก์ชำนาญการ ปริยัตินิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ปริยัตินิเทศก์เชี่ยวชาญ ปริยัตินิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ ปริยัตินิเทศก์ทรงคุณวุฒิ

๒) **ขั้นตอนการนิเทศ** มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) **กำหนดจุดมุ่งหมาย** ปริยัตินิเทศก์กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ มุ่งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างปริยัตินิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดความตระหนักรู้และรักในการสอน มุ่งช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

^๘ นายคมกริช ไชยทองศรี, คู่มือการปฏิบัติงาน กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา, (กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, ๒๕๖๑), หน้า ๔๙.



(๒) **เก็บข้อมูล** การเก็บข้อมูล คือขั้นตอนของการศึกษาปัญหาอุปสรรค และประเด็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ การเข้าเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกต ปรีกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประเมินผลการจัดการกระบวนการเรียนรู้

(๓) **วิธีหรือกิจกรรมการนิเทศ** พิจารณาเลือกวิธีการหรือกิจกรรมการนิเทศตามความเหมาะสม ได้แก่

- การปฐมนิเทศ
- การสาธิตการจัดการกระบวนการเรียนรู้
- การประชุม การอบรม
- การเยี่ยมสถานศึกษาพระปริยัติธรรมและสังเกตการสอนในชั้นเรียน
- การศึกษาดูงาน
- การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ใหม่ ๆ
- กิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การนิเทศ

๓) **เครื่องมือการนิเทศ** ปริยัตินิเทศก์ควรเลือกใช้เครื่องมือการนิเทศที่เหมาะสม มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ และสามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา เครื่องมือการนิเทศ ได้แก่

- แบบสอบถาม
- แบบทดสอบ
- แบบประเมิน
- แบบสำรวจ
- แบบสังเกต
- แบบสัมภาษณ์
- การบันทึกวีดิทัศน์
- การบันทึกเสียง
- แฟ้มสะสมผลงาน
- เอกสารอ้างอิง



๔. วิธีการออกนิเทศ

ศูนย์พระปริยัตินิเทศกัแห่งคณะสงฆ์ประจําหน จัดทําแผนปฏิบัติการประจําปีที่สอดคล้้องกับแผนการจัดการศึกษาพระปริยัตินิเทศ และปริยัตินิเทศกัต้องเตรียมความพร้อมสําหรับการออกนิเทศ ดังนี้

๑) ศึกษาสารสนเทศพื้นฐาน สภาพแวดล้อมการจัดการการศึกษาพระปริยัตินิเทศ

๒) กำหนดขอบข่ายการนิเทศเกี่ยวกับสถานศึกษาพระปริยัตินิเทศ บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการ ครูสอนพระปริยัตินิเทศ ครูโรงเรียนพระปริยัตินิเทศแผนกสามัญ ผู้เรียน พร้อมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและชุมชน

๓) จัดทําแผนการนิเทศให้สอดคล้้องกับแผนปฏิบัติการประจําปีของศูนย์พระปริยัตินิเทศกัแห่งคณะสงฆ์ประจําหน

๔) ปฏิบัติการนิเทศตามแผน ประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลพร้อมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาพระปริยัตินิเทศ รวมทั้งเผยแพร่ผลการนิเทศ โดยการปฏิบัติการนิเทศควรมีเอกสารหรือหลักฐานอ้างอิง คือ (๑) พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัตินิเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ และ (๒) แผนการศึกษาพระปริยัตินิเทศ

๕) สรุปข้อดีและข้อที่ควรปรับปรุงจากการดำเนินการนิเทศ เพื่อนํามาทบทวนและพัฒนากระบวนการนิเทศครั้งต่อไป

วิธีเตรียมการเพื่อออกนิเทศ ๕ ขั้นตอนนี้ ปริยัตินิเทศกัสามารถนํามาเป็นแนวทางในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาพระปริยัตินิเทศ เพื่อเก็บข้อมูลสารสนเทศที่ดีเพื่อดําเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคต



กระบวนการนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม ระดับจังหวัด

วัตถุประสงค์	<p>๑. เพื่อศึกษาสารสนเทศพื้นฐาน สภาพแวดล้อมการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม</p> <p>๒. เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา อุปสรรคอันอาจเกิดขึ้นในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม</p> <p>๓. เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม</p>
ผู้รับบริการ	สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา โรงเรียน ที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	คณะสงฆ์ ชุมชน หน่วยราชการ
ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของสำนักเรียน
ความสำเร็จ	สำนักศาสนศึกษา โรงเรียน ที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม

กระบวนการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด (ถ้ามี)
๑. การประชุมปรึกษาหารือ		แผนการนิเทศระดับจังหวัด
๑.๑ ประชุมปรึกษาหารือ วิเคราะห์ปัจจัยและบริบทด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ปรียัตินิเทศก์	
๑.๒ กำหนดแผนงานและจัดทำปฏิทินการนิเทศ	ประจำจังหวัด	
๑.๓ ประสานงานกับสถานศึกษา และผู้รับการนิเทศ		
๒. นิเทศการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม		รายงานผลการนิเทศ
๒.๑ กำหนดพื้นที่ในการตรวจประเมิน		
๒.๒ วิเคราะห์หลักฐาน เอกสารและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ปรียัตินิเทศก์	
๒.๓ นิเทศการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม		
๓. การวิเคราะห์ข้อมูล		
สรุปประเมินผล พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาของสถานศึกษา และผู้รับการนิเทศ	ปรียัตินิเทศก์	
๔. การประชุมผลการนิเทศ		รายงานผลการนิเทศระดับหน
๔.๑ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการติดตามประเมินผล	ปรียัตินิเทศก์ ประจำจังหวัด	



กระบวนการ	ผู้รับผิดชอบ	ตัวชี้วัด (ถ้ามี)
๔.๒ จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการนิเทศ		
๕. สรุปผลการนิเทศและจัดการความรู้		- รายงานผลการนิเทศต่อฝ่ายจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม
๕.๑ จัดเก็บ และรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้จากการนิเทศ	ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ประจำหน	- จำนวนองค์ความรู้ หรือแนวปฏิบัติที่ดี
๕.๒ รายงาน เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน		

๕. การเขียนรายงานผลการนิเทศ

การเขียนรายงานผลการนิเทศ คือ การเขียนรายงานสรุปข้อมูลการนิเทศที่ได้ดำเนินการติดตาม ประเมินผลตลอดปีการศึกษา เป็นการบรรยายให้เห็นภาพถึงวิธีการจัดการศึกษา ปัญหาอุปสรรค หรือแนวทางการความสำเร็จในอนาคตของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม โดยกำหนดวิธีการเขียนรายงานผลการนิเทศ ๕ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ เอกสารและหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินงาน

บทที่ ๔ ผลการดำเนินงาน

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ ๑ บทนำ กล่าวถึง ความนำ การกำหนดปัญหา จุดประสงค์ในการนิเทศ นิยามศัพท์เฉพาะ ขอบเขตของการดำเนินการ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ ๒ เอกสารและหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึงแนวคิด หลักการ หรือทฤษฎีที่นำมาสู่รูปแบบ หรือวิธีการนิเทศนั้น ๆ โดยอ้างอิงเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง



บทที่ ๓ วิธีการดำเนินงาน เป็นการบรรยายให้เห็นภาพตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินงานนิเทศจนเสร็จการนิเทศ อาจเขียนเป็นขั้นตอน เช่น การหาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ การเตรียมการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลและปรับปรุง เป็นต้น

บทที่ ๔ ผลการดำเนินงาน เป็นการรายงานผลการนิเทศตามจุดประสงค์ของการนิเทศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้สื่อ นิเทศ หรือผลการประเมินการนิเทศวิชา/งานนั้น ๆ ว่ามีผลเกิดขึ้น ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เป็นการสรุปผลการดำเนินงานนิเทศทุกขั้นตอน มีการอภิปรายผลการสรุปนั้น พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการนิเทศต่อไป



กรอบการเขียนรายงานการนิเทศ

บทที่ ๑ บทนำ

ความนำ ควรกล่าวถึง

๑. จุดมุ่งหมายของการนิเทศวิชางานว่าสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัดที่ส่งเสริมในเรื่องที่นิเทศ หรือรับผิดชอบอยู่

๒. เสนอข้อมูลพื้นฐานในการปฏิบัติงานนิเทศ หรือสภาพการปฏิบัติงาน/การจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนปัจจุบัน

การกำหนดปัญหา ควรกล่าวถึง

๑. สภาพปัญหาการนิเทศวิชางานที่ประสบอยู่ หรือการจัดการเรียนการสอนของครูในวิชาดังกล่าว แสดงการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่ผ่านมา อาจจะมีตัวเลข สถิติประกอบเป็นคำร้อยละคะแนนเฉลี่ย หรือกราฟ แผนภูมิในช่วงเวลาย้อนหลังที่ผ่านมา

๒. สรุปแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหา/พัฒนางานนิเทศการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการสอนตามที่คิดว่าจะจัดทำเป็นเทคนิคการนิเทศ หรือผลงาน/สื่อ/เอกสารประกอบการนิเทศ ฯลฯ

จุดประสงค์ของการดำเนินการ

ควรเขียนเป็นข้อ ๆ กล่าวถึง ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลังจากดำเนินการนิเทศนี้แล้ว โดยเขียนให้สอดคล้องกับปัญหาที่กล่าวในบทนำ

ขอบเขตของการดำเนินการ

ควรเขียนถึงขอบเขตของเนื้อหาสาระการดำเนินงานนิเทศ กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลา ในข้อกำหนด และข้อจำกัดเฉพาะเรื่องนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

เขียนเฉพาะนิยามศัพท์คำสำคัญ หรือคำที่ไม่แน่ใจว่าผู้อ่านจะเข้าใจตรงกันทุกคน ถ้ามีศัพท์บัญญัติแล้วต้องใช้ศัพท์บัญญัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินการนิเทศว่า เมื่อดำเนินการสำเร็จแล้วจะเกิดประโยชน์อะไรบ้าง หรือเกิดผลกระทบอะไรบ้าง ควรเขียนให้สอดคล้องกับความเป็นมาของปัญหา หรือความนำ



บทที่ ๒ เอกสารและหลักวิชาที่เกี่ยวข้อง

ควรกล่าวถึง หลักวิชาการ หรือแนวคิดทฤษฎีทางการนิเทศที่ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาค้นคว้า แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นแนวคิด หลักการของตนในการดำเนินการวิชา/งานนี้อาจเขียนเรียงลำดับ ดังนี้

๑. ความนำ สรุปภาพรวมของการศึกษาค้นคว้า และจัดหมวดหมู่เนื้อเรื่องที่น่าเสนอเป็นตอน ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในภาพรวมของเอกสาร และหลักวิชาที่อ้างอิงทั้งหมด

๒. ความหมายของหลักการ ที่นำมาอ้างอิง และคำอธิบายแนวคิด วิธีการที่กล่าวอ้าง แล้วสรุปลงท้ายเรื่องแต่ละเรื่อง หรือแต่ละหลักการ แนวคิด ที่อ้างนั้น ว่าเกี่ยวข้องหรือนำไปใช้ในการนิเทศครั้งนี้อย่างไร

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินงาน

บทนี้ต้องเขียนให้ละเอียดว่าได้ทำอะไรบ้าง ตั้งแต่เริ่มต้นลงมือดำเนินโดยเขียนตามขั้นตอนการดำเนินงาน/กิจกรรม หรือการดำเนินงานเชิงระบบของการนิเทศ

๑. ศึกษาหาความต้องการจำเป็นในการนิเทศ (เขียนรายละเอียดให้ชัดเจนมากขึ้นกว่าบทที่ ๑)

๒. การวางแผนการนิเทศ โดยศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการต่าง ๆ ด้านการนิเทศเพื่อตัดสินใจเลือกรูปแบบหรือวิธีการนิเทศวิชา/งานรับผิดชอบ (สรุปจากเนื้อหาที่เขียนไว้ในบทที่ ๒) ระบูกำหนดการนิเทศ กลุ่มเป้าหมายที่รับการนิเทศ

๓. การเตรียมการนิเทศ โดยการผลิตรูปแบบหรือวิธีการ/กิจกรรมการดำเนินการนิเทศที่ได้ใช้ดำเนินการแก้ปัญหา/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในวิชา/งานที่รับผิดชอบอย่างไร/โดยวิธีการใด ยกตัวอย่างประกอบ (หรืออธิบายวิธีการสร้างสื่อนิเทศ/วิธีการนิเทศให้ชัดเจนตามสภาพที่ปฏิบัติจริง) รวมทั้งสร้างเครื่องมือประเมินผล/ตรวจวัดความสำเร็จของการนิเทศ วิธีสร้างทำอย่างไร เครื่องมือมีลักษณะอย่างไร นำไปใช้ในขั้นตอนใดของการนิเทศ หากคุณภาพเครื่องมือด้วยวิธีใด

๔. การดำเนินการนิเทศให้ระบุขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ สภาพการนิเทศที่ปฏิบัติจริง บรรยากาศการนิเทศ เทคนิคการนิเทศที่ใช้ รูปแบบ/วิธีการนิเทศ รายละเอียดการนิเทศแต่ละประเภทเช่น การนิเทศทางไกล การนิเทศเป็นกลุ่ม/รายบุคคล การนิเทศแบบประชุมสัมมนา การนิเทศแบบให้คำปรึกษาหารือ การนิเทศแบบคลินิก เป็นต้น (อาจจะนำเสนอรายละเอียด โดยมีแผนภาพประกอบแล้วขยายความว่าแต่ละกรอบทำอย่างไร)

๕. การประเมินและปรับปรุงการนิเทศ เขียนรายละเอียดของการประเมินผลการนิเทศ ว่าใช้รูปแบบการประเมินแบบใด และมีรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือการประเมิน ตลอดจนแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการนิเทศ



บทที่ ๔ ผลการดำเนินงาน

บทนี้เป็นการรายงานผลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศว่า เมื่อดำเนินการตามรูปแบบหรือวิธีการในบทที่ ๓ แล้ว มีผลเกิดขึ้นตามจุดประสงค์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด การรายงานอาจดำเนินการ ดังนี้

๑. เสนอผลที่เกิดขึ้นตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ตอบทีละจุดประสงค์ เป็นข้อความบรรยายหรือตารางคะแนน ตัวเลขประกอบ กราฟ แผนภูมิ ก็ได้ แล้วแต่ลักษณะข้อมูล ตามที่ได้ผลประเมินตามเครื่องมือที่กำหนดในบทที่ ๓

๒. ผลกระทบอื่น ๆ นอกเหนือจากจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (ถ้ามี)

บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้ควรขึ้นต้นด้วยความนำโดยย่อ ถึงการดำเนินงานนิเทศวิชา/งานที่รับผิดชอบ อาจเขียนแยกเป็นแต่ละตอน ดังนี้

สรุป เขียนดังนี้

๑. สรุปจุดประสงค์ของการนิเทศ และวิธีการนิเทศโดยย่อ (มาจากรายละเอียดที่เขียนไว้ในบทที่ ๑ และบทที่ ๓)

๒. สรุปผล เขียนเฉพาะผลตามจุดประสงค์ของการนิเทศตามรูปแบบการประเมินที่กำหนด ไม่ต้องแสดงตาราง แผนภูมิใด ๆ

อภิปรายผล

เขียนเพื่อแสดงให้เห็นว่า ผลที่ได้จากการนิเทศ สอดคล้อง หรือขัดแย้งกับหลักการแนวคิดทฤษฎี หรือผลงานที่ผู้อื่นทำไว้อย่างไร ถ้าสอดคล้องก็จะทำให้ผลการดำเนินงานมีความน่าเชื่อถือได้มากและยืนยันแนวคิด ทฤษฎีที่อ้างอิง ถ้าหากขัดแย้งก็ให้เสนอความคิดเห็น หรือเหตุผล หรือข้อบกพร่อง หรือข้อจำกัดที่ทำให้ผลเป็นเช่นนั้น (อาจแยกเขียนเป็นข้อ ๆ ตามผลการดำเนินงานหรือจุดประสงค์ก็ได้)

ข้อเสนอแนะ ควรเขียนไว้ ๒ แบบ คือ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการนิเทศไปใช้ ตลอดจนการพัฒนาหรือปรับปรุงการนิเทศในโอกาสต่อไป โดยเขียนให้สอดคล้องกับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับที่ระบุไว้ในบทที่ ๑

๒. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานนิเทศในรูปแบบอื่น ๆ หรือวิธีการนิเทศอื่นที่คาดว่าจะดำเนินการได้ผล ซึ่งยังไม่ได้นำมาดำเนินการในครั้งนี้

บทที่ ๕

การพัฒนาปริยัตินิเทศก์

การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพปริยัตินิเทศก์

การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถรวมทั้ง พฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ยิ่งปัจจุบันสังคมโลกมีการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การแข่งขันอย่าง รุนแรงทางเศรษฐกิจ ปัญหาการจัดการศึกษาของไทยยังไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการ เปลี่ยนแปลงทั้งหลายในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกประเทศ ด้วยความ ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน รัฐได้ทุ่มเทกำลัง ทั้งในแง่ความคิดและทรัพยากรของประเทศที่จะปฏิรูปการศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนการจัด การศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพ และเป็น การศึกษาที่สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเฉพาะหมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ถือว่า เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๒ ข : ๑๔) ตั้งแต่มาตรา ๒๒ - ๓๐ ซึ่งมุ่งหมายให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการ ศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้การ



พัฒนาประเทศฟื้นฟูได้ การให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาที่ต้องพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาชาติ “เก่ง ดี และมีความสุข” บนพื้นฐานของความ สอดคล้องกับบริบทชุมชน และเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย

จากนโยบายมหาเถรสมาคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๘ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และ แผนแม่บทการพัฒนาประเทศ ต่างมุ่งเน้นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ อย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพมนุษย์ สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยซึ่งเป็นหน่วยที่ย่อยที่สุดเพื่อให้สามารถเป็น พลังในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคม พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่าง เต็มศักยภาพ ซึ่งคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดี รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ สิ่งเหล่านี้เป็นความท้าทาย อย่างยิ่งในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในมิติของการร่วมสร้างประชากรคุณภาพให้กับ ประเทศด้วยกลไกของการศึกษาพระปริยัติธรรม และความท้าทายที่จะต้องแปลงนโยบายที่ เกี่ยวข้องดังกล่าวสู่การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การออกแบบพัฒนาหลักสูตร การจัดการ เรียนการสอน และกำกับให้เกิดผลสัมฤทธิ์ การเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกที่เกิดขึ้นอย่าง รวดเร็ว และความคาดหวังจากสังคมที่มีต่อภารกิจจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมีเพิ่มสูงอย่าง ต่อเนื่องจากความเป็นไปทางสังคม

ด้วยเหตุนี้การบริหารนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมที่ เข้มแข็ง และขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องมีการ ติดตามผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยปริยัติเนคกั

การพัฒนาบุคลากรของศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ จึงดำเนินการให้สอดคล้องตาม กรอบแนวคิดการดำเนินงาน ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐
๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)
๓. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)
๔. ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
๕. ร่างแผนการศึกษาปริยัติธรรม



การฝึกอบรมและการพัฒนาเป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม หมวด ๓ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

เพื่อให้การพัฒนาปริยัตินิเทศก์ให้พร้อมต่อการดำเนินงานให้ได้ผลลัพธ์ตาม มาตรา ๑๗ ในพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Training and Development) ด้วยกรรมวิธีในการเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงานของบุคลากรทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และพฤติกรรม รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีอุปนิสัย เจตคติ สำนึกรับผิดชอบและมีขวัญกำลังใจที่ดีต่อการทำงาน อันจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ จำเป็นต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนการฝึกอบรมดังนี้

๑. วิเคราะห์ความต้องการหรือความจำเป็น
๒. กำหนดวัตถุประสงค์
๓. กำหนดและออกแบบหลักสูตร
๔. การวางแผนและเตรียมความพร้อม
๕. การดำเนินงาน
๖. ติดตาม และประเมินผล

สำหรับวิธีการฝึกอบรมนั้นเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอด เนื้อหา สาระ ความรู้ ประสบการณ์ จากผู้มีความรู้ ไปยังผู้เรียน หรือบุคลากรในองค์กรได้ ซึ่งวิธีการฝึกอบรม มีดังนี้

๑. การบรรยาย (Lecture หรือ Instructor-Led Training)
๒. การอภิปราย (Conference Discussion)
๓. การสัมมนา (Seminar)
๔. การสาธิต (Demonstration)
๕. กรณีศึกษา (Case Study)
๖. การแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing)



๗. การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip)

๘. การฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง (On-the-Job Training)

๙. เครื่องมือในการฝึกอบรม (Training Tools)

แนวทางการพัฒนาปริยัตินิเทศก์

ตำแหน่งทั่วไป

- สมรรถนะตามที่กำหนด
- ความรู้ภาคบังคับตามตำแหน่งงาน
- ความรู้เรื่องกฎหมาย และกฎระเบียบราชการ
- ความรู้ภาคบังคับขององค์กร
- ความรู้ด้านดิจิทัล
- ทักษะด้านดิจิทัล
- ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง

ตำแหน่งวิชาการ

- สมรรถนะตามที่กำหนด
- ความรู้ภาคบังคับตามตำแหน่งงาน
- ความรู้เรื่องกฎหมาย และกฎระเบียบราชการ
- ความรู้ภาคบังคับขององค์กร
- ความรู้ด้านดิจิทัล
- ทักษะด้านดิจิทัล
- ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง
- ทักษะการปฏิบัติงานนิเทศ



ตำแหน่งอำนวยการ

- สมรรถนะตามที่กำหนด
- ความรู้ภาคบังคับตามตำแหน่งงาน
- ความรู้เรื่องกฎหมาย และกฎระเบียบราชการ
- ความรู้ภาคบังคับขององค์กร
- ความรู้ด้านดิจิทัล
- ทักษะด้านดิจิทัล
- ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง
- ทักษะการปฏิบัติงานพิเศษ
- ทักษะการบริหาร
- ทักษะการเป็นผู้นำ

ตำแหน่งบริหาร

- สมรรถนะตามที่กำหนด
- ความรู้ภาคบังคับตามตำแหน่งงาน
- ความรู้เรื่องกฎหมาย และกฎระเบียบราชการ
- ความรู้ภาคบังคับขององค์กร
- ความรู้ด้านดิจิทัล
- ทักษะด้านดิจิทัล
- ทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่ง
- ทักษะการปฏิบัติงานพิเศษ
- ทักษะการบริหาร
- ทักษะการเป็นผู้นำ



တာဝန်ပေး



ภาคผนวก ๑

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒
๒. แถลงการณ์คณะสงฆ์ ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓
๓. ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔
๔. ประกาศ กศป. เรื่อง กำหนดหน้าที่และอำนาจและหลักเกณฑ์การบริหารงาน
๕. ประกาศ กศป. เรื่อง กำหนดตำแหน่งอื่นที่มีให้นำข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับ
๖. ประกาศ กบป. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ก่อนเป็น จศป.
๗. ประกาศ กบป. เรื่อง อัตรากำลังของ จศป. สังกัดศูนย์พระปริยัตินิเทศแห่งคณะสงฆ์
๘. ประกาศประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๑) เรื่องหน้าที่และอำนาจของส่วนงานในศูนย์พระปริยัตินิเทศแห่งคณะสงฆ์
๙. ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑

กาลานุกรมที่มาของการจัดทำคู่มือปริยัตินิเทศก์

กาลานุกรม: คู่มือการปฏิบัติงานพระปริยัตินิเทศก์และแผนพัฒนาพระปริยัตินิเทศก์



ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปประเทศ
มาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

ด้านที่ ๑๓) การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
วัฒนธรรม การศาสนา
คุณธรรม และจริยธรรม



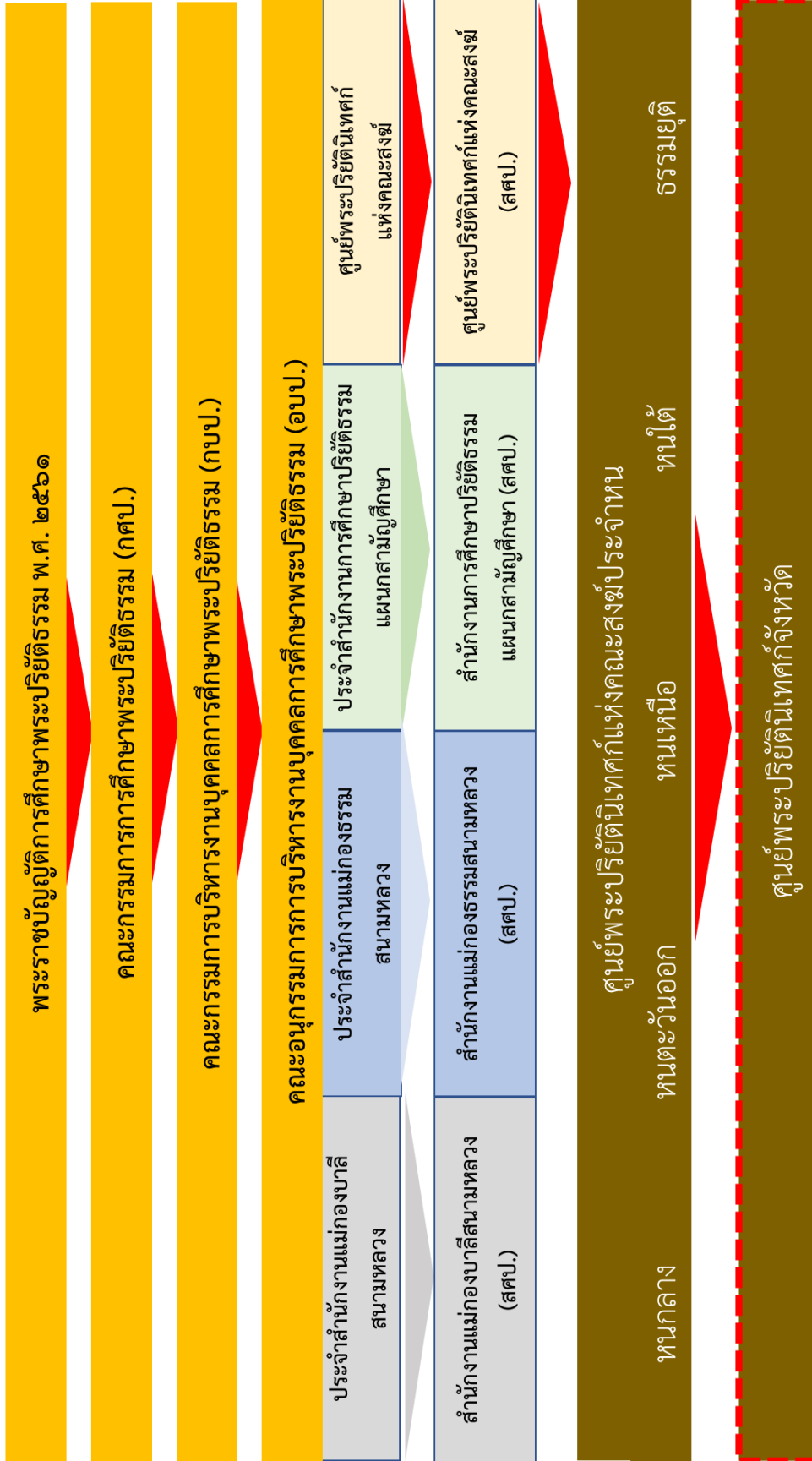
ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ระบบสารสนเทศ พระปริยัตินิเทศก์
คู่มือการปฏิบัติงาน ของ พระปริยัตินิเทศก์

แผนพัฒนา พระปริยัตินิเทศก์

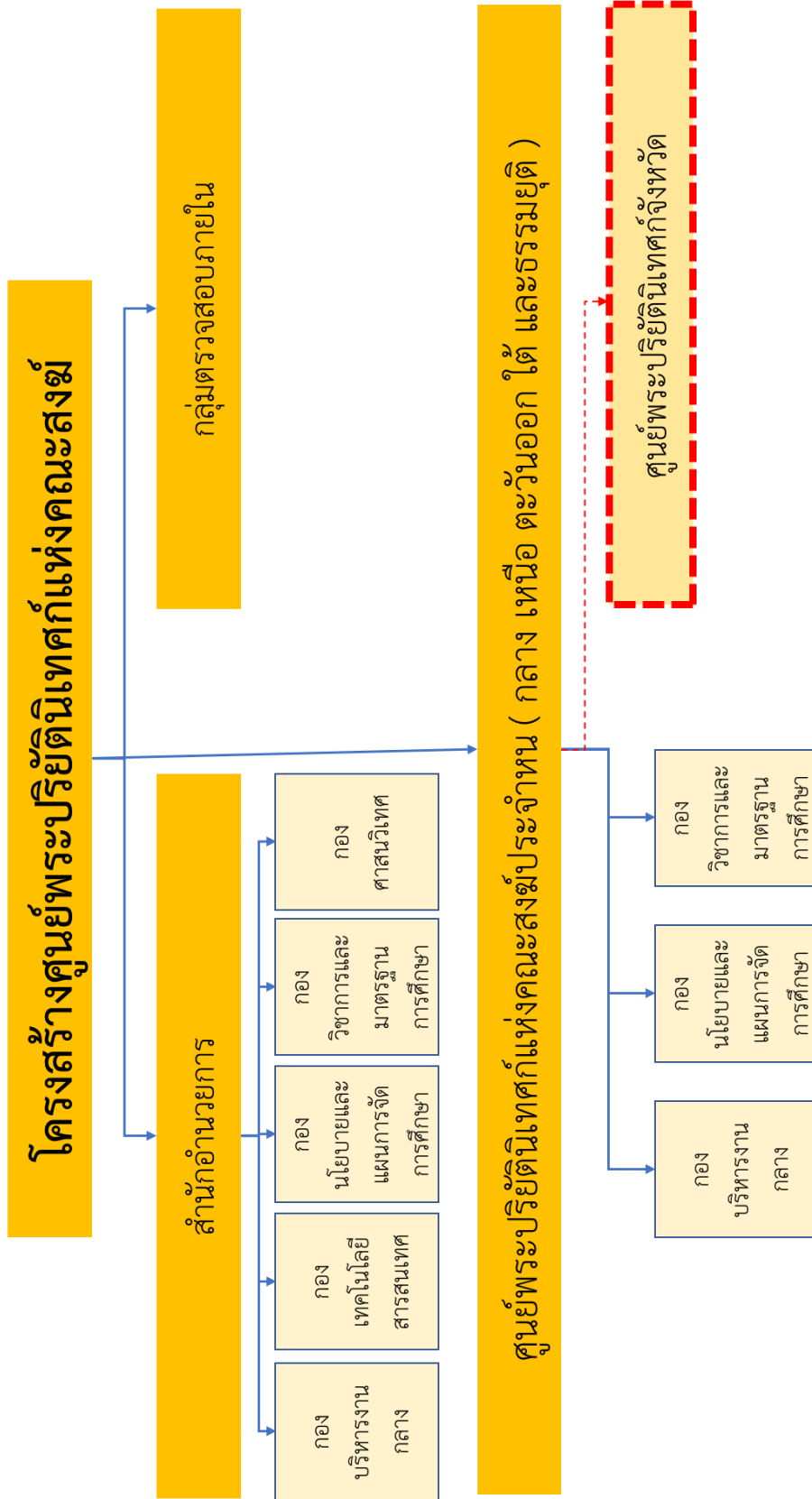
ปริยัตินิเทศก์ ที่พร้อมปฏิบัติงาน

โครงสร้างการบริหารจัดการตาม พรบ.พระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๑



*เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม (ฉบับ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

โครงสร้างการบริหารงานศูนย์พระปริยัตินิกคกัแห่งคณะสงฆ์



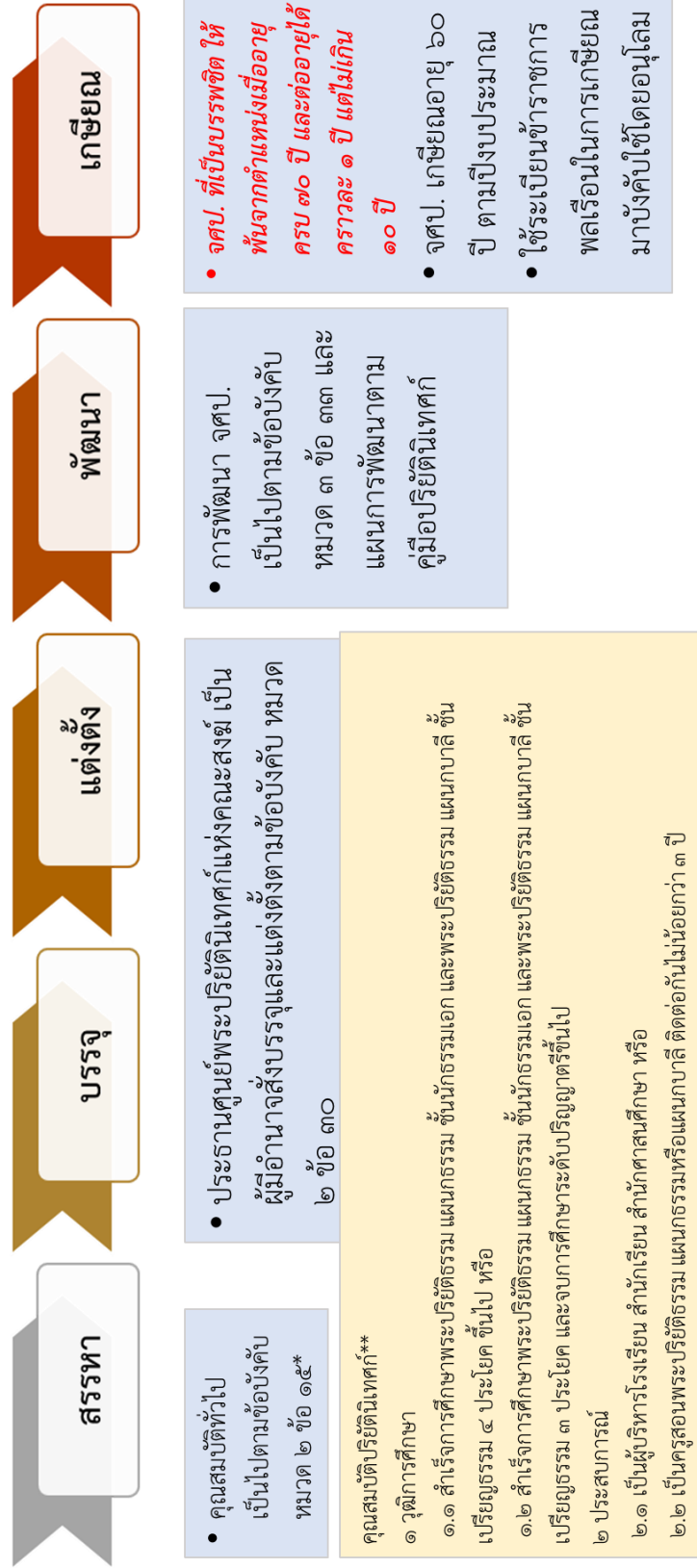
*เป็นไปตามประกาศกระทรวงการศาสนา (ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๓)



ที่มาและข้อกำหนดของตำแหน่งปริยัตินิเทศก์

เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรม (จศป.) ปริยัตินิเทศก์

เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ (จศป.)



*เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓

**ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวดที่ ๒ ข้อที่ ๖ กำหนดคุณสมบัติปริยัตินิเทศก์



๑. พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒



พระราชบัญญัติ

การศึกษาพระปริยัติธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗

(๒) พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้



“การศึกษาพระปริยัติธรรม” หมายความว่า การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

“วัด” หมายความว่า วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์

“สถานศึกษาพระปริยัติธรรม” หมายความว่า สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือโรงเรียน

“สำนักเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวง หรือแผนกธรรมสนามหลวง ที่มหาเถรสมาคมประกาศจัดตั้ง

“สำนักศาสนศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวง หรือแผนกธรรมสนามหลวง ไม่ว่าจะจัดการศึกษาในรูปแบบของศูนย์การเรียน สำนักศาสนศึกษาวัด สำนักศาสนศึกษาประจำตำบล หรือสำนักศาสนศึกษาประจำอำเภอ

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม

มาตรา ๕ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(๒) เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดั่งงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

(๓) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

มาตรา ๖ การศึกษาพระปริยัติธรรมมีสามแผนก ดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาบาลี



(๒) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนา ภาคภาษาไทย

(๓) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนา ทั้งแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาพระปริยัติธรรมตาม (๑) (๒) และ (๓) อาจศึกษาโดยใช้ภาษาอื่นในการจัดการศึกษาด้วยก็ได้

มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๕ ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาพระปริยัติธรรม และมาตรฐานสถานศึกษาพระปริยัติธรรม และแผนงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม เสนอต่อมหาเถรสมาคมพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนการศึกษาพระปริยัติธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐอุดหนุน งบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามความเหมาะสมและจำเป็น

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการรูปหนึ่ง ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของ มหาเถรสมาคม

(๒) รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการ สำนักงานงบประมาณ และเลขาธิการ ก.ค.ศ.

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกหรือคน ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม



ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๙ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) ขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตายหรือมรณภาพ
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ
- (๔) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออกโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการชั่วคราว



มาตรา ๑๒ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แผนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและมาตรฐานสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ควบคุมดูแลและกำกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕

(๒) กำหนดมาตรฐานการศึกษาพระปริยัติธรรมและการประกันคุณภาพการศึกษา

(๓) อนุมัติหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้ สำหรับหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง และการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง ต้องเป็นไปโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม สำหรับการศึกษาศาสนาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการและตามที่มหาเถรสมาคมกำหนด

(๔) กำหนดพื้นฐานความรู้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การเข้าศึกษา และเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษา

(๕) อนุมัติให้ปริญญาและประกาศนียบัตร

(๖) กำหนดหน้าที่และอำนาจและหลักเกณฑ์การบริหารงานของแม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง และประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

(๗) กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา ๑๘ เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง อัตรากำลัง เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทน ค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การพัฒนา การพ้นจากตำแหน่ง การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และการลงโทษ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทน ค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

(๘) ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานศึกษาพระปริยัติธรรม โครงสร้างการบริหารงาน การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม

(๙) ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

(๑๑) ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้



(๑๒) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๓) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อมหาเถรสมาคมเพื่อทราบ

(๑๔) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม หรือตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด
คณะกรรมการต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

มาตรา ๑๔ ให้สำนักงานเป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานการศึกษาพระปริยัติธรรม และเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ มีหน้าที่ดำเนินงานธุรการและสนับสนุนงานวิชาการให้แก่คณะกรรมการ รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๕ ในการบริหารงานการศึกษาพระปริยัติธรรมตามมาตรา ๖ (๑) (๒) และ (๓) ให้มีแม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง และประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แล้วแต่กรณี ที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้งทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแต่ละแผนก

มาตรา ๑๖ ให้วัดมีสิทธิจัดตั้งสถานศึกษาพระปริยัติธรรมได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

สถานศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดจัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้จัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ และต้องคำนึงถึง



- (๑) การให้การศึกษาวិชาการทางพระพุทธศาสนาเพื่อความเป็นเลิศที่เปี่ยมด้วยปัญญาพุทธธรรม
 - (๒) การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
 - (๓) การผลิตผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนา
- สำนึกในความเป็นคนไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น
- (๔) มาตรฐานการศึกษาของชาติและวิธีการดำเนินงานของการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๑๗ สถานศึกษาพระปริยัติธรรมต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่ดีของสังคม
- (๒) มีความรู้และทักษะในวิชาการศึกษาทางพระพุทธศาสนา
- (๓) มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบและวินัยสงฆ์
- (๔) มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
- (๕) รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อม
- (๖) มีความภูมิใจความเป็นสมณะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- (๗) มีความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมสนับสนุนแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเจริญแก่ชุมชนสังคม และพระพุทธศาสนา

มาตรา ๑๘ ในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีผู้ปฏิบัติงานสองประเภท ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเภทผู้ปฏิบัติงานสอน ได้แก่ ครูสอนพระปริยัติธรรม และครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
- (๒) ประเภทผู้สนับสนุนการศึกษา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศก์ และการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานแนะแนว ผู้ปฏิบัติหน้าที่เทคโนโลยีการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานทะเบียนวัดผล ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานทั่วไป หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด



มาตรา ๑๙ ให้สถานศึกษาพระปริยัติธรรมจัดให้มีการจัดทำบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ให้สถานศึกษาพระปริยัติธรรมจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ ให้การศึกษาพระปริยัติธรรมที่ได้จัดให้แก่สามเณรซึ่งเป็นเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับและมีพื้นฐานความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า ซึ่งได้ศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนดโดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคม เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(๒) แผนกบาลีสสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มาตรา ๒๒ ให้ผู้เรียนที่พ้นการศึกษาภาคบังคับซึ่งได้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมสนามหลวง และแผนกบาลีสสนามหลวง มีวิทยฐานะ ดังต่อไปนี้

(๑) แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(๒) แผนกบาลีสสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มาตรา ๒๓ ให้การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๔ ให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมเก้าประโยค มีวิทยฐานะระดับปริญญาตรี เรียกว่า “เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อว่า “ป.ธ. ๙”



ในกรณีที่ผู้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวงชั้นใด ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ให้ผู้นั้นมีวิทยฐานะระดับใด ๆ โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตร ปริญญา และหนังสือรับรองการศึกษาหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่ผู้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีเครื่องหมายวิทยฐานะและการใช้เครื่องหมายวิทยฐานะของผู้สำเร็จการศึกษาได้

เครื่องหมายวิทยฐานะตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๗ สถานศึกษาพระปริยัติธรรมอาจกำหนดให้มีตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ และการใช้ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมได้

ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๘ ผู้ใดใช้เครื่องหมายวิทยฐานะ ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมโดยไม่มีสิทธิจะใช้ หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีประกาศนียบัตร ปริญญา หรือตำแหน่งของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมโดยที่ตนไม่มีสิทธิ ถ้าได้กระทำเพื่อให้เกิดความเชื่อว่าคุณคนมีสิทธิจะใช้หรือมีวิทยฐานะหรือตำแหน่งเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ ให้ผู้มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรีตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา มีวิทยฐานะระดับปริญญาตรีตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ถือว่าผู้ที่อยู่ในระหว่างการศึกษาลัทธิสุตฺตพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้เรียนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง และประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ



เป็นแม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง หรือประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๑ ให้สำนักเรียนและสำนักศาสนศึกษาตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี พ.ศ. ๒๕๕๕ และโรงเรียนตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสถานศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๒ ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศมหาเถรสมาคม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี



หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่โบราณราชประเพณี สถาบันพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติมาโดยตลอด ซึ่งคณะสงฆ์ได้ดำเนินการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมอันเป็นส่วนเฉพาะของการศึกษาของคณะสงฆ์ควบคู่กันไปกับการศึกษาวิชาสามัญ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยดีจากภาครัฐ และสามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์และของชาติได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้



๒. แถลงการณ์คณะสงฆ์
ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม
ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓



ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม
ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ (๗) (๘) (๑๑) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้ เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“กศป.” หมายความว่า คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม

“กบป.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม

“อบป.” หมายความว่า คณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรมประจำสำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือศูนย์พระปริยัตินิตเทศแห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณี

“สศป.” หมายความว่า ส่วนงานการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และสถานศึกษาพระปริยัติธรรมในสังกัดสำนักงานดังกล่าว และให้หมายความรวมถึงศูนย์พระปริยัตินิตเทศแห่งคณะสงฆ์ด้วย

“จศป.” หมายความว่า เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผู้ปฏิบัติงานใน สศป. ด้วย

ข้อ ๔ หลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติใดที่มีได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ให้นำหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม



- ๒ -

หมวด ๑

คณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม เรียกโดยย่อว่า “กบป.” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการรูปหนึ่ง ซึ่ง กศป. แต่งตั้ง

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ แห่งคณะสงฆ์

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ไม่น้อยกว่าห้ารูปหรือคน แต่ไม่เกินเจ็ดรูปหรือคน ซึ่ง กศป. แต่งตั้ง ให้ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ ให้ กบป. เลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ ๖ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๕ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๕ (๓) ขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๕ (๓) ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามข้อ ๖ ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๕ (๓) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการในประเภทนั้น

(๔) กศป. มีมติให้ถอดถอน

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระหนึ่ง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งตนแทน ทั้งนี้ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งและมีจำนวนเหลืออยู่ไม่น้อยกว่าห้ารูปหรือคน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้



ข้อ ๘ กบป. ต้องมีการประชุมไม่น้อยกว่าปีละสี่ครั้ง

ในการประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๙ กบป. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ กศป. เกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านมาตรฐานค่าตอบแทนการบริหาร การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และการกำหนดอัตรากำลัง รวมทั้งการวางแผนกำลังคนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้ สศป. ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(๒) รายงาน กศป. เพื่อพิจารณาปรับปรุงเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทน ค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่นสำหรับ จศป. ให้เหมาะสม

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของ สศป. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(๔) กำหนดแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

(๕) ให้ความ วินิจฉัย และตอบข้อหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการใช้ข้อบังคับนี้

(๖) กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของ สศป. เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ในการนี้ ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานจาก สศป. หรือให้ผู้แทน สศป. หรือบุคคลใด ๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริง และให้มีอำนาจออกแนวการปฏิบัติให้ สศป. รายงานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของ จศป. ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ไปยัง กบป.

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญาประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็น จศป. และกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว

(๘) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลตามข้อบังคับนี้



- ๔ -

(๙) พิจารณาจัดระบบทะเบียนประวัติและแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวัน เดือน ปีเกิดและการควบคุมเกษียณอายุของ จศป.

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ตลอดจนกฎเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๐ ให้มีคณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม เรียกโดยย่อว่า “อบป.” เพื่อบริหารทรัพยากรบุคคล ใน สศป. ดังนี้

- (๑) อบป. สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง
- (๒) อบป. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
- (๓) อบป. สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
- (๔) อบป. ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ข้อ ๑๑ ให้ อบป. แต่ละแห่ง ประกอบด้วย

(๑) แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณี เป็นประธาน อบป. โดยตำแหน่ง

(๒) อนุกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รองแม่กองบาลีสนามหลวง รองแม่กองธรรมสนามหลวง รองประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และรองประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ซึ่งรับผิดชอบการบริหารงานบุคคล แล้วแต่กรณี รองแม่กองบาลีสนามหลวงประจำหน รองแม่กองธรรมสนามหลวงประจำหน เลขานุการประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และรองประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ประจำหน แล้วแต่กรณี

(๓) อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ไม่น้อยกว่าสามรูปหรือคน แต่ไม่เกินห้ารูปหรือคน ซึ่ง กบป. แต่งตั้ง โดยการเสนอแนะของบุคคลตาม (๑) แล้วแต่กรณี

(๔) ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการ ทั้งนี้ อบป. ในส่วนสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนหนึ่งคน และผู้แทนประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวนสี่รูป เป็นอนุกรรมการ

(๕) ให้เลขานุการแม่กองบาลีสนามหลวง เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือเลขานุการประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ



- ๕ -

ข้อ ๑๒ อบป. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย ระบบ และระเบียบวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคลใน ศสพ. ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานที่ กบป. กำหนดตามข้อ ๙ (๓)
- (๒) เกี่ย้อัตรากำลังระหว่างส่วนงานต่าง ๆ ภายใน ศสพ.
- (๓) ดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ออกจากงานตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- (๔) เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานทรัพยากรบุคคล
- (๕) ปฏิบัติการอื่นตามข้อบังคับนี้และช่วย กบป. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ตามที่ กบป. มอบหมาย

ข้อ ๑๓ ให้นำหลักเกณฑ์ตามข้อ ๖ ข้อ ๗ และ ข้อ ๘ มาใช้บังคับกับ อบป. โดยอนุโลม

หมวด ๒ การบริหารงานบุคคล

ข้อ ๑๔ จศป. ที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ต้องได้รับการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้งตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๕ ผู้ที่จะได้รับการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้งเป็น จศป. ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา
- (๔) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๘) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือสติพินเพื่อน ไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ ตามความเห็นของแพทย์หรือเป็นโรคตามที่ กบป. กำหนด
- (๙) ไม่อยู่ระหว่างถูกพักงาน พักราชการ หรือสั่งให้หยุดงานเป็นการชั่วคราวในลักษณะเดียวกันกับพักงาน หรือพักราชการ



- ๖ -

(๑๐) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือมีคำพิพากษาให้จำคุก แต่อยู่ระหว่างรอลงอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๑๑) ไม่เคยถูกลงโทษ ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพราะกระทำผิดวินัย

(๑๒) ไม่เคยทุจริตในการสอบเข้ารับราชการหรือเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

(๑๓) ไม่เคยต้องอาบัติหนักพ้นจากความเป็นบรรพชิต

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น กบป. อาจพิจารณาอนุมัติให้บรรพชิตที่ขาดคุณสมบัติ ตาม (๑) ได้

ข้อ ๑๖ อัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทนสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น ของ จศป. ให้เป็นไปตามที่ กบป. กำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจาก กศป.

จศป. ผู้ใดที่ถูกไล่ออกจากงานเพราะกระทำผิดวินัย จะไม่ได้รับเงินและประโยชน์ตอบแทนตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๗ วัน เวลาปฏิบัติงาน และวันหยุด ให้เป็นไปตามที่ อบป. กำหนด

ข้อ ๑๘ เครื่องแบบของ จศป. ฝ่ายคฤหัสถ์ ให้เป็นไปตามที่ กบป. กำหนด

ข้อ ๑๙ จศป. มีสองประเภท ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเภทผู้ปฏิบัติงานสอน
- (๒) ประเภทผู้สนับสนุนการศึกษา

ข้อ ๒๐ จศป. ประเภทผู้ปฏิบัติงานสอน ได้แก่ ตำแหน่งครู ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับเชี่ยวชาญพิเศษ

ข้อ ๒๑ จศป. ประเภทผู้สนับสนุนการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งและระดับดังต่อไปนี้

- (๑) ตำแหน่งบริหาร ระดับต้นและระดับสูง
- (๒) ตำแหน่งอำนวยการ ระดับต้นและระดับสูง
- (๓) ตำแหน่งวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับทรงคุณวุฒิ



(๔) ตำแหน่งทั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ระดับชำนาญงาน ระดับอาวุโส และระดับทักษะพิเศษ

ข้อ ๒๒ ตำแหน่ง จศป. จะมีในสายงานใด จำนวนเท่าใด เป็นตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด โดยความเห็นชอบของ กศป. และต้องเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามข้อ ๒๓

ข้อ ๒๓ ให้ กบป. จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง โดยจำแนกตำแหน่งและสายงานตามลักษณะงาน และจัดตำแหน่งและสายงานเดียวกันที่คุณภาพของงานเท่ากันโดยประมาณเป็นระดับเดียวกัน ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของ กศป.

มาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามวรรคหนึ่งให้ระบุชื่อตำแหน่งในสายงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบหลักและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น กบป. อาจอนุมัติให้บรรจุและแต่งตั้ง จศป. ที่มีคุณสมบัติต่างไปจากที่กำหนดก็ได้

ข้อ ๒๔ การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน และการพ้นจากหน้าที่ของ จศป. ให้เป็นไปตามที่ อบป. กำหนด โดยความเห็นชอบของ กบป.

ข้อ ๒๕ สศป. ใด มีเหตุผลและความจำเป็นที่จะบรรจุและแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สูง ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิเข้าเป็น จศป. ให้เสนอ กบป. เพื่อพิจารณาอนุมัติให้บรรจุและแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของ กศป. ได้ โดยให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ สั่งบรรจุและแต่งตั้งได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ ๒๖ จศป. ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากถูกสั่งให้ออกจากงานเพื่อไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ไปปฏิบัติราชการหรืองานพิเศษตามความต้องการของ สศป. มติมหาเถรสมาคม หรือออกจากงานไปปฏิบัติงานพิเศษอื่นใด ถ้าผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้าปฏิบัติงานใน สศป. ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ บรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ ๒๗ จศป. ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งและออกจากงานไปแล้ว หรือพ้นจากความเป็น จศป. ตามข้อ ๕๕ ซึ่งไม่ใช่กรณีพ้นเพราะกระทำผิดวินัยร้ายแรง ถ้าสมัครเข้าทำงาน และ สศป. เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่องาน และต้องการรับผู้นั้นกลับเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ อาจรับผู้นั้นให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด



- ๘ -

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่ตำแหน่งอำนวยการว่างลง ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ สั่งให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายในตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราวได้

ให้ผู้รักษาการในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามตำแหน่งที่รักษาการนั้น

ในกรณีที่มีกฎหมาย หรือระเบียบอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เป็นกรรมการหรือให้มีหน้าที่และอำนาจอย่างใด ให้ผู้รักษาการในตำแหน่งทำหน้าที่กรรมการหรือมีหน้าที่และอำนาจอย่างนั้นในระหว่างรักษาการในตำแหน่ง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๙ จศป. ผู้ใดประสงค์จะย้ายไปปฏิบัติงานใน สศป. อื่น ให้แจ้งความจำนงต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อเสนอ กบป. พิจารณาส่งย้าย

ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของ สศป. อาจเสนอ กบป. พิจารณาให้ส่งย้ายไปดำรงตำแหน่งในระดับเดิมได้ แต่หากเป็นการย้ายไปดำรงตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าเดิม ต้องได้รับอนุมัติจาก กบป. ก่อน

ในกรณีย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นภายใน สศป. เดียวกัน ต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ ก่อน

ข้อ ๓๐ ให้แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง จศป. ทุกตำแหน่งใน สศป. แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๑ การแต่งตั้งและให้ได้รับเงินเดือนของ จศป. ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ ๓๒ ประเภทการลา หลักเกณฑ์และวิธีการลาแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามที่ กบป. กำหนด

หมวด ๓

การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ

ข้อ ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของ จศป. อปป. อาจกำหนดให้มีการพัฒนา จศป. ดังนี้

- (๑) การไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน
- (๒) การไปปฏิบัติงานวิจัย



- ๙ -

- (๓) การไปปฏิบัติงานวิชาการ หรือบริการวิชาการ
- (๔) การไปเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ
- (๕) การอื่นใดที่จำเป็นหรือเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา จศป.

ข้อ ๓๔ หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนา จศป. ตามข้อ ๓๓ ให้เป็นไปตามที่
อปบ. กำหนด

ข้อ ๓๕ สศป. อาจกำหนดให้บำเหน็จความชอบพิเศษแก่ จศป. ที่มีผลงานดีเด่น
หรือปฏิบัติงานเป็นประโยชน์แก่ สศป. ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ อปบ. กำหนด

หมวด ๔

วินัยและการรักษาวินัย

ข้อ ๓๖ จศป. ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๓๗ จศป. ต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่ระบุไว้
ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ข้อ ๓๘ จศป. ต้องกระทำการดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ความเคารพต่อพระรัตนตรัย
- (๒) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม
- (๓) ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของ กศป. กบป. สศป.
มติมหาเถรสมาคม มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล
- (๔) ปฏิบัติงานให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ สศป. ด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ
เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของ สศป.
- (๕) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายและ
ระเบียบของ สศป. โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้
เกิดความเสียหายหรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของ สศป. ต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือ
ทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาทบทวนคำสั่งนั้น และหากผู้บังคับบัญชายังคงยืนยัน
ให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น
- (๖) อุทิศเวลาของตนให้แก่ สศป. จะละทิ้งหรือทอดทิ้งงานมิได้
- (๗) รักษาความลับของ สศป.
- (๘) สุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงานระหว่าง
จศป. ด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติงานอื่น



(๙) ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน ผู้ติดต่อกันเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(๑๐) วางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติงานและงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน

(๑๑) รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งของตนมิให้เสื่อมเสีย

(๑๒) กระทำการอื่นใดตามที่ กบป. กำหนด

ข้อ ๓๙ จศป. ต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการลบหลู่พระรัตนตรัย

(๒) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย

(๓) ต้องไม่ปฏิบัติงานอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษเป็นครั้งคราว

(๔) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

(๕) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่

(๖) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์ อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือเกิดความเสียหายต่อ สศป.

(๗) ต้องไม่เป็นการรวมการผู้จัดการหรือผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัดอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก สศป.

(๘) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการกลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติงาน

(๙) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

(๑๐) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อกัน

(๑๑) ไม่กระทำการอื่นใดตามที่ กบป. กำหนดไว้เป็นข้อห้าม

ข้อ ๔๐ การกระทำผิดวินัยลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ใดผู้หนึ่ง หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

(๒) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ สศป. อย่างร้ายแรง

(๓) ละทิ้งหน้าที่ติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสัปดาห์โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของ สศป.

(๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่อร้ายแรง

(๕) ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อกัน



- ๑๑ -

(๖) กระทบความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษหนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๓๘ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ ๓๙ อันเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรง

ข้อ ๔๑ จศป.ผู้ใดกระทำผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๕ แห่งข้อบังคับนี้

ข้อ ๔๒ โทษผิดวินัยมีห้าสถาน คือ

- (๑) ภาคทัณฑ์
- (๒) ตัดเงินเดือน
- (๓) ลดเงินเดือน
- (๔) ปลดออก
- (๕) ไล่ออก

ข้อ ๔๓ การลงโทษ จศป. ให้ทำเป็นคำสั่ง ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ โดยในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใดและตามข้อใด

การลงโทษ จศป. ตำแหน่งบริหาร ให้เป็นอำนาจของ กบป. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

การลงโทษ จศป. ตำแหน่งอื่นให้เป็นอำนาจของผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

หมวด ๕ การดำเนินการทางวินัย

ข้อ ๔๔ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่า จศป. ผู้ใด กระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ ทราบโดยเร็ว และให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและปราศจากอคติ

ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ จะมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บังคับบัญชาระดับรองลงไปปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้



- ๑๒ -

ข้อ ๔๕ จศป. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้

ข้อ ๔๖ จศป. ผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ได้รับโทษปลดออกหรือไล่ออก ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าปลดออก

ข้อ ๔๗ จศป. ผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจาก สศป. ไปแล้วโดยมิใช่เพราะเหตุมรณภาพหรือตาย ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ ยังมีอำนาจสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกได้

ข้อ ๔๘ จศป. ผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ มีอำนาจสั่งพักงานเพื่อรอฟังผลการสอบสวน หรือการพิจารณาคดีได้ แต่ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาหรือคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด หรือกระทำความผิดไม่ถึงกับถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากงานด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่จะต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะที่ผู้นั้นมีอยู่

เงินเดือนของผู้ถูกสั่งพักงาน และการสั่งพักงาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

หมวด ๖

การออกจากงาน

ข้อ ๔๙ จศป. ออกจากงานเมื่อ

- (๑) มรณภาพหรือตาย
- (๒) เกษียณอายุการทำงาน
- (๓) ได้รับอนุญาตให้ลาออก
- (๔) ถูกสั่งให้ออกตามเหตุผลและความจำเป็นอื่นที่ กบป. กำหนด
- (๕) ถูกสั่งลงโทษปลดออก
- (๖) ถูกสั่งลงโทษไล่ออก



- ๑๓ -

ข้อ ๕๐ จศป. ผู้ใดมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุการทำงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณของ สศป.

ในกรณีที่ เป็นบรรพชิต ให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุการทำงานเมื่ออายุครบเจ็ดสิบปี และสามารถต่ออายุการทำงานได้คราวละหนึ่งปี แต่ไม่เกินสิบปี

การนับเวลาเกษียณอายุ ให้นำความในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาบังคับใช้โดยอนุโลม

ความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มิให้ใช้บังคับแก่แม่กองบาลีสนาทมหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประธานศูนย์พระปริยัติเนกคักแห่งคณะสงฆ์ และตำแหน่งอื่นตามที่ กศป. กำหนด

ข้อ ๕๑ จศป. ผู้ใดประสงค์จะลาออกจากงาน ให้ยื่นหนังสือขอลาออกล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง เพื่อให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ พิจารณาเมื่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ สั่งอนุญาตแล้ว จึงให้ออกจากงานได้

ในกรณีที่ จศป. ขอลาออก เพื่อดำรงตำแหน่งในองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งอื่นที่ กบป. กำหนด หรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่ง และให้การลาออกมีผลนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นขอลาออก

ข้อ ๕๒ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ มีอำนาจสั่งให้ จศป. ออกจากงานได้ในกรณีดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ของตนได้โดยสม่ำเสมอ
- (๒) ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ หรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุอื่นใด
- (๓) ขาดคุณสมบัติ หรือขาดพื้นฐานความรู้ก่อนบรรจุ โดยไม่ได้รับการยกเว้น
- (๔) มีผลการปฏิบัติงานต่ำกว่าเกณฑ์จนเป็นเหตุให้ไม่ได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือนประจำปีติดต่อกันสามปี เว้นแต่กรณีเงินเดือนเต็มขั้น
- (๕) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีประสิทธิภาพหรือปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ความสามารถไม่ถึงเกณฑ์ที่ สศป. กำหนด
- (๖) ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้มีการสอบสวนแล้ว ผลการสอบสวนไม่ได้ความว่ากระทำผิดความผิดที่จะถูกลงโทษปลดออก หรือไล่ออก แต่มีมลทินมัวหมองในกรณีที่ถูกลงโทษ หากให้ปฏิบัติงานต่อไป อาจเกิดความเสียหายแก่ สศป.
- (๗) ต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก กรณีถูกจำคุกในความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ถ้าผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ เห็นว่าไม่เกิดความเสียหายแก่ สศป. จะไม่สั่งให้ออกจากงานก็ได้

การให้ออกจากงานตาม (๖) และ (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด



- ๑๔ -

ข้อ ๕๓ จศป. ผู้ใดได้รับอนุมัติจาก สศป. ไปปฏิบัติราชการหรืองานพิเศษตามความต้องการของ สศป. หากพ้นกำหนดที่ได้รับอนุมัติแล้วไม่กลับมาปฏิบัติงานตามปกติ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ สั่งให้ผู้นั้นออกจากงานได้

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ จะสั่งให้ผู้นั้นออกจากงานก็ได้

ข้อ ๕๔ เมื่อ จศป. ผู้ใดไปรับราชการทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ สั่งให้ผู้นั้นออกจากงานเป็นการชั่วคราว ก็ได้

ข้อ ๕๕ จศป. ที่เป็นบรรพชิต เมื่อพ้นจากความเป็นบรรพชิตให้ถือว่าพ้นจากความเป็น จศป.

หมวด ๗

การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

ข้อ ๕๖ จศป. ผู้ใด ถูกสั่งลงโทษโดยผู้บังคับบัญชาตามข้อบังคับนี้ ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันรับทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง

กรณีที่ผู้สั่งลงโทษเป็นผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ หรือไม่เห็นด้วยกับความเห็นของ กบป. ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ กศป. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ ๕๗ จศป. ผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนเองของผู้บังคับบัญชา ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง กบป. ได้

กรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ กบป. ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ กศป. ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๕๘ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ประจำในกองบาลีสนามหลวง กองธรรมสนามหลวง กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ แห่งคณะสงฆ์ไทย และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม อยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ เป็น จศป. ตามข้อบังคับนี้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด โดยความเห็นชอบของ กศป.



- ๑๕ -

ข้อ ๕๙ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม



๓. ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้าง
การบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษา
พระปริยัติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔



ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม
ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม
และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้ เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับในวันที่ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ แห่งข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๔ ให้มีศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ เป็นศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสานการปฏิบัติหน้าที่ของปริยัตินิเทศก์ ทั้งในและต่างประเทศ โดยมีประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง ทำหน้าที่รับผิดชอบงานการบริหารงานของปริยัตินิเทศก์”

ข้อ ๔ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม



๔. ประกาศ กศป. เรื่อง กำหนดหน้าที่และอำนาจและหลักเกณฑ์ การบริหารงาน



ประกาศ กศป.

เรื่อง กำหนดหน้าที่และอำนาจและหลักเกณฑ์การบริหารงาน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ (๖) (๑๑) และ (๑๔) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ กศป. ออกประกาศกำหนดหน้าที่และอำนาจและหลักเกณฑ์การบริหารงานของแม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ดังนี้

๑. ปกครอง บังคับบัญชา กำหนดนโยบาย สั่งการ กำกับดูแล รับผิดชอบ และบริหารงาน จศป. ตลอดจน สศป. ในสังกัดหรือในบังคับบัญชา ให้เป็นไปตามกฎหมาย พระธรรมวินัย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอื่นที่เกี่ยวข้อง
๒. ออกข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง
๓. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม ๑. หรือ ๒. แทน หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อ กศป. เพื่อทราบ
๕. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่มหาเถรสมาคม หรือ กศป. มอบหมาย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

สมเด็จพรวันรัต

(สมเด็จพรวันรัต)

ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม



๕. ประกาศ กศป. เรื่อง กำหนดตำแหน่งอื่นที่มีให้นำข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง
วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับ



ประกาศ กศป.

เรื่อง กำหนดตำแหน่งอื่นที่มีให้นำข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับ

อาศัยอำนาจตามข้อ ๕๐ วรรคสี่ แห่งข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ กศป. กำหนดให้ตำแหน่ง จศป. รายละเอียดตามบัญชีท้ายประกาศนี้เป็นตำแหน่งที่มีให้นำข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม แห่งข้อบังคับดังกล่าวมาใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม



บัญชีท้ายประกาศ กศป.

เรื่อง กำหนดตำแหน่งอื่นที่มีให้นำข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม
แห่งข้อบังคับคณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓
มาใช้บังคับ

๑. ที่ปรึกษา
๒. ผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. รองแม่กองบาลีสนามหลวง รองแม่กองธรรมสนามหลวง รองประธาน
กรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และรองประธานศูนย์พระปริยัตินเทศก์
แห่งคณะสงฆ์
๔. ผู้ช่วยแม่กองบาลีสนามหลวง ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง ผู้ช่วยประธาน
กรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และผู้ช่วยประธานศูนย์พระปริยัตินเทศก์
แห่งคณะสงฆ์
๕. เจ้าสำนักเรียนคณะจังหวัด
๖. ประธานศูนย์พระปริยัตินเทศก์จังหวัด
๗. เจ้าสำนักเรียน
๘. เจ้าสำนักศาสนศึกษา
๙. ผู้จัดการโรงเรียน



๖. ประกาศ กบป. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ก่อนเป็น จศป.



ประกาศ กบป.

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ก่อนเป็น จศป.

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕๘ แห่งข้อบังคับ กศป.ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ กบป.โดยความเห็นชอบของ กศป.ออกประกาศ ดังนี้

๑. บุคคลที่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็น จศป. ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ประจำด้านการศึกษาพระปริยัติธรรมในกองบาลีสนามหลวง กองธรรมสนามหลวง กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม อยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ ใช้บังคับ

๒. บุคคลตาม ๑. จะเทียบได้กับ จศป. ประเภท ตำแหน่ง ระดับ และชื่อเฉพาะตำแหน่งใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของ กบป. กำหนดตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของ จศป. ตามประกาศว่าด้วยการนั้น

๓. ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งดำเนินการบรรจุและแต่งตั้งเป็น จศป. ตาม ๒. ได้ โดยไม่เกินอัตรากำลังที่ กบป. กำหนดโดยความเห็นชอบของ กศป.

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(สมเด็จพระพุฒาจารย์)

ประธานกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม



๗. ประกาศ กบป. เรื่อง อัตรากำลั้งของ จศป.
สังกัดศูนย์พระปริยัตินิตศกัแห่งคณะสงฆ์



ประกาศ กบป.
เรื่อง อัตรากำลังของ จศป.

อาศัยอำนาจตามข้อ ๒๒ แห่งข้อบังคับ กศป. ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษา
พระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ กบป. โดยความเห็นชอบของ กศป. ออกประกาศกำหนดอัตรากำลังของ
จศป. รายละเอียดตามบัญชีท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(สมเด็จพระพุฒาจารย์)

ประธาน กบป.



อัตรากำลังของ จศป. สังกัดศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ลำดับ ที่	ชื่อตำแหน่ง	ตำแหน่ง/ระดับตำแหน่ง													รวม	
		บริหาร			อำนวยความสะดวก			วิชาการ			ทั่วไป					
		สูง	ต้น	สูง	ต้น	รองคณบดี	เชี่ยวชาญ	ชำนาญพิเศษ	ชำนาญการพิเศษ	อาวุโส	ชำนาญงาน	ปฏิบัติงาน				
๑	ที่ปรึกษา					๓										๓
๒	ผู้ทรงคุณวุฒิ					๒										๒
๓	ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์	๑														๑
๔	รองประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ แห่งคณะสงฆ์	๒														๒
๕	ผู้ช่วยประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ แห่งคณะสงฆ์	๓														๓
๖	เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ แห่งคณะสงฆ์	๑														๑
๗	ผู้ช่วยเลขานุการประธานศูนย์ พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์	๒														๒
๘	เลขานุการรองประธานศูนย์ พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์	๒														๒
๙	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ			๑												๑
๑๐	ผู้อำนวยการศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ แห่งคณะสงฆ์ประจำท่าน			๕												๕
๑๑	ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด			๓๗												๓๗
๑๒	เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ จังหวัด					๓๗										๓๗
๑๓	ผู้อำนวยการกอง					๕										๕



ลำดับ ที่	ชื่อตำแหน่ง	ตำแหน่ง/ระดับตำแหน่ง												รวม			
		บริหาร		อำนวยความสะดวก		วิชาการ				ทั่วไป							
		สูง	ต่ำ	พระคุณวุฒิ	เชี่ยวชาญ	ชำนาญพิเศษ	ชำนาญการ	ปฏิบัติการ	ทักษะพิเศษ	อาวุโส	ชำนาญงาน	ปฏิบัติงาน					
๑๔	ปริยัตินิเทศก์							๑๐๘	๑๖๖	๒๕๐							๕๒๔
๑๕	นักวิชาการศาสนา							๑๙									๑๙
๑๖	นักิกร											๑					๑
๑๗	เจ้าพนักงานธุรการ														๒		๒
	รวม	๑๐	๙	๔๓	๔๒	๕	๐	๑๒๗	๑๖๖	๒๕๑	๐	๐	๒	๐	๐	๐	๗๓๕

รับรองตามนี้

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตแห่งคณะสงฆ์



๘. ประกาศประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๑)
เรื่องหน้าที่และอำนาจของส่วนงานในศูนย์พระปริยัตินิเทศก์
แห่งคณะสงฆ์



ประกาศประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๑)
เรื่อง หน้าที่และอำนาจของส่วนงานในศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ แห่งข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๓ ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ออกประกาศ ดังนี้

- ๑ ผนวก ก โครงสร้างและลำดับการบังคับบัญชา
- ๒ ผนวก ข หน้าที่และอำนาจ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์



ผนวก ก
โครงสร้างและลำดับการบังคับบัญชา

๑. ศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์
 - ๑.๑ สำนักอำนวยการ
 - ๑.๒ ศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ประจำหน
 - ๑.๓ กลุ่มตรวจสอบภายใน
 ๒. สำนักอำนวยการ
 - ๒.๑ กองบริหารงานกลาง
 - ๒.๒ กองเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - ๒.๓ กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
 - ๒.๔ กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
 - ๒.๕ กองศาสนวิเทศ
 ๓. ศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ประจำหน
 - ๓.๑ กองบริหารงานทั่วไป
 - ๓.๒ กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
 - ๓.๓ กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
-



ผนวก ข หน้าที่และอำนาจ

๑. ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

๒. สำนักอำนวยการ

๒.๑ กองบริหารงานกลาง มีหน้าที่และอำนาจในการบริหารงานทั่วไป งานสารบรรณ งานเอกสาร งานบริหารงานบุคคล งานสวัสดิการ งานการเงินและบัญชี งานอาคารสถานที่ งานจัดซื้อจัดจ้างและพัสดุ งานนิติการ งานกิจการพิเศษ งานช่วยอำนวยการ งานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของงานใด และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑.๑ กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป ปฏิบัติงานเอกสาร งานสารบรรณ การรับ การส่ง การจัดเก็บ การค้นหา การร่าง และการโต้ตอบหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑.๒ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการจัดโครงสร้างบุคลากร กำหนดอัตราบุคลากร การกำหนดคุณสมบัติบุคลากร งานสรรหา งานสอบคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้ง งานประเมินผลการปฏิบัติงาน เลื่อนตำแหน่ง/ขึ้นเงินเดือน งานพัฒนาบุคลากร งานสวัสดิการบุคลากร งานทะเบียน ประวัติ งานฐานข้อมูลบุคลากร และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑.๓ กลุ่มงานการเงิน บัญชี และพัสดุ มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการปฏิบัติงานการเงินและควบคุมการเบิกจ่ายเงินตามประเภทเงินให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี จัดเก็บรักษาเงินตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับดำเนินการธุรกรรมทางการเงินเกี่ยวกับบัญชีฝากธนาคารทุกประเภท ปฏิบัติงานบัญชี จัดทำเอกสารหลักฐาน บันทึกรายการบัญชี ปรับปรุงบัญชี การปิดบัญชีตามระบบบัญชีและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำงบการเงินให้สอดคล้องกับงบการเงินของศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ประจําหนด ปฏิบัติงานพัสดุ จัดระบบงานพัสดุและจัดหา การจัดซื้อ การจัดจ้าง การควบคุม ปรับปรุง ซ่อมแซม เก็บรักษา เบิกจ่ายพัสดุ และจำหน่ายพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบ จัดหาโปรแกรมเพื่อเป็นเครื่องมือบริหารงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และพัสดุ ปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่และยานพาหนะ จัดการบริการและสวัสดิการทั่วไปของสำนักงาน และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑.๔ กลุ่มงานนิติการ มีหน้าที่และอำนาจในการบริหารงานด้านนิติกรรม งานคดีความ งานร้องเรียน งานอุทธรณ์ร้องทุกข์ งานด้านกฎหมาย และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย



๒.๑.๕ กลุ่มงานกิจการพิเศษ มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานรัฐพิธี ราชพิธี ศาสนพิธี ปฏิบัติงานในภารกิจต่าง ๆ ของสำนักงาน พิมพ์ใบตราตั้ง ประกาศนียบัตร สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑.๖ กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวกและประสานงาน มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติงานช่วยดูแลการจัดการประชุมผู้บริหาร การประชุมเฉพาะกิจที่ได้รับมอบหมาย การเตรียมเอกสารการนำเสนอ การจดบันทึก การจัดทำรายงานการประชุม การจัดระบบเอกสาร การต้อนรับ การนัดหมาย การติดต่อประสานงาน อำนวยความสะดวกและช่วยดำเนินการจัดพิธีการและงานสำคัญต่าง ๆ ของสำนักงาน การจัดทำคำกล่าวในพิธี ทำหนังสือเชิญผู้เกี่ยวข้อง การประสานงานดำเนินการแจ้งเวียนหนังสือหรือเอกสาร การขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เช่น การจัดเจ้าหน้าที่ไปร่วมกิจกรรม และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒ กองเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหน้าที่และอำนาจในการบริหารงานเทคโนโลยี วิเคราะห์ วางแผนและออกแบบระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ งานข้อมูลสารสนเทศ ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและทันสมัย งานจัดสร้าง ปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผลงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร งานจัดทำระบบการจดทะเบียนการประมวลผล และการใช้ประโยชน์ข้อมูล งานสื่อสารองค์กร งานเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลขององค์กร งานประชาสัมพันธ์ งานเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒.๑ กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการวิเคราะห์ วางแผน และออกแบบระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน แก้ไขปรับปรุงระบบงานเดิมให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดูแลจัดทำคู่มือการใช้ระบบสารสนเทศ จัดสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการนิเทศการศึกษา จัดเตรียมรูปแบบเอกสารต่าง ๆ อันเป็นหลักฐานของนิเทศที่เป็นปัจจุบัน และการตรวจสอบข้อมูล และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒.๒ กลุ่มงานสารสนเทศเพื่อการบริหาร มีหน้าที่และอำนาจในการให้บริการข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน จัดทำระบบการจดทะเบียน การประมวลผล และการใช้ประโยชน์ข้อมูลและเป็นศูนย์ข้อมูลของสำนักงาน ดำเนินการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเพื่อพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัยบนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และวิธีป้องกันภัยคุกคามต่อระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เพื่อกำหนดนโยบายด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม ดำเนินการสร้างและพัฒนาวิธีนำเข้าข้อมูลสู่คลังข้อมูลและฐานข้อมูล และบริหารจัดการคลังข้อมูลและฐานข้อมูล เพื่อดูแลการจัดการคลังข้อมูลและ



ฐานข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒.๓ กลุ่มงานสื่อสารองค์การและประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่และอำนาจในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงาน ทั้งภายในและภายนอก จัดทำ คู่มือ ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดทำวารสารสำหรับบุคคลภายนอก จุลสารสำหรับเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน เป็นต้น ให้ถูกต้องเหมาะสมอยู่ในขอบเขต และอำนวยความสะดวกแก่สาธารณชน ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ได้ตระหนักในการศึกษาตามหลักสูตรของการศึกษาพระปริยัติธรรม อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา ติดตาม ตรวจสอบ สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานและประกาศแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒.๔ กลุ่มงานพัฒนานวัตกรรม มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการวิเคราะห์รูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษา และแสวงหาความร่วมมือหรือทุน เพื่อพัฒนารูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษา ดำเนินงานนำร่องเพื่อสามารถนำรูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานให้คำปรึกษา นิเทศ แนะนำ ติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการนำรูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๓ กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา มีหน้าที่และอำนาจในการวางแผนยุทธศาสตร์ แผนงานและงบประมาณ งานวิเคราะห์ จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษา งานจัดทำแผนการใช้จ่ายประจำปี งานวิเคราะห์และวางระบบการติดตามแผนงาน หรือโครงการ งานประเมินผลงานหรือโครงการ งานติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ งานวิเคราะห์จัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๓.๑ กลุ่มงานนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณ มีหน้าที่และอำนาจในการวิเคราะห์และจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พระปริยัตินิเทศก์ แผนพัฒนาศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ปฏิบัติงานวิเคราะห์และจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ วิเคราะห์อัตรากำลังเพื่อจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงบประมาณ รายงานผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณ จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของสำนักงาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๓.๒ กลุ่มงานติดตามและประเมินผล มีหน้าที่และอำนาจในการวิเคราะห์และวางระบบติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ ติดตามประเมินผลและ



รายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี งานวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔ กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา มีหน้าที่และอำนาจในงานด้านวิชาการ จัดทำแผนงานวิชาการ งานวิจัย งานวิทยบริการ งานผลิต รวบรวม จัดหาแหล่งความรู้ งานมาตรฐานการศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษา งานประกันคุณภาพ งานติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานด้านการศึกษา งานกิจการผู้เรียน งานคุณธรรม จริยธรรม และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔.๑ กลุ่มงานวิชาการ มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการจัดทำแผนงานวิชาการ แนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ปฏิบัติงานส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการแต่งตั้งตำราและหนังสือทางวิชาการ และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ พัฒนาและสร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนยุคใหม่ กำกับ ติดตาม ดูแลงานด้านวิชาการ พัฒนาวิจัย ปรับปรุง และจัดทำคู่มือการนิเทศเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔.๒ กลุ่มงานวิทยบริการ มีหน้าที่และอำนาจในการรวบรวมสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผลิตและให้บริการสื่อการเรียนการสอน บริการแหล่งข้อมูล บริการและจัดหาข้อมูล ทั้งในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ให้ความรู้ในการใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยี ให้บริการและสนับสนุนการสืบค้นหาข้อมูล รวมถึงอำนวยความสะดวกทั้งวัสดุและอุปกรณ์แก่ผู้ที่ต้องการข้อมูล และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔.๓ กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษาและประกันคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพการศึกษา งานศึกษาวิจัยผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม จัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม เพื่อทำเป็นระบบฐานข้อมูลในการบริหารและการประกันคุณภาพงานมาตรฐานและประกันคุณภาพ งานติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔.๔ กลุ่มกิจการผู้เรียน มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการงานพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม งานพิจารณาทุนสนับสนุนการศึกษา งานมอบทุนการศึกษา งานจัดสวัสดิการผู้เรียนในสถานศึกษา งานศิษย์สัมพันธ์ กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕ กองศาสนวิเทศ มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศด้านการศึกษาพระปริยัติธรรม งานแปลเอกสาร งานข้อมูลสื่อสารในต่างประเทศ งานเผยแพร่ แลกเปลี่ยนเอกสารทางวิชาการ งานติดต่อ



ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในต่างประเทศ และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

๑.๕.๑ กลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์ มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการดูแลร่างหนังสือโต้ตอบเป็นภาษาต่างประเทศ งานแปลเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับงานด้านต่างประเทศ เพื่อผลิต เผยแพร่ จัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการ เผยแพร่ความรู้ ให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ การติดต่อประสานงานการเรียนการสอน การดำเนินการจัดทำหนังสือเดินทาง วีซ่า และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่พระปริยัตินิเทศก์ และคณะที่จะเดินทางไปต่างประเทศเพื่อปฏิบัติศาสนกิจเกี่ยวกับพระปริยัตินิเทศก์ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๕.๒ กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในต่างประเทศ มีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมในต่างประเทศ รวมถึงนิเทศ ติดตาม และประเมินผล งานสรรหาและพัฒนาบุคลากรนิเทศการศึกษาในต่างประเทศ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย งานประสานงานและสนับสนุนวัดไทยในต่างประเทศ และคณะสงฆ์ที่ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศด้านการศึกษาพระปริยัติธรรม รวมทั้งสนับสนุนพระภิกษุชาวต่างประเทศที่มาศึกษาพระปริยัติธรรมในประเทศไทย และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. ศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ประจำหน

๓.๑ กองบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไป งานสารบรรณ งานเอกสาร งานบริหารบุคคล งานสวัสดิการ งานการเงิน และบัญชี งานอาคารสถานที่และพัสดุ งานจัดซื้อจัดจ้าง งานกิจการพิเศษ งานช่วยอำนวยความสะดวกและประสานงาน งานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของงานใด และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๑.๑ กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป ปฏิบัติงานเอกสาร งานสารบรรณ การรับ การส่ง การจัดเก็บการค้นห การร่าง และการโต้ตอบหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง งานรัฐพิธี ราชพิธี ศาสนพิธี งานประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร งานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของงานใด และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๑.๒ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการงานโครงสร้างบุคลากร งานอัตรากำลังกร งานสรรหา งานสอบคัดเลือกและบรรจุ แต่งตั้ง งานประเมินผลการปฏิบัติงาน เลื่อนตำแหน่ง/ขึ้นเงินเดือน งานพัฒนาบุคลากร งานสวัสดิการบุคลากร งานทะเบียนประวัติ งานฐานข้อมูลบุคลากร งานด้านวินัยและอุทธรณ์ การร้องทุกข์ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๑.๓ กลุ่มงานการเงิน บัญชี และพัสดุ มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการปฏิบัติงานการเงินและควบคุมการเบิกจ่ายเงินตามประเภทเงินให้เป็นไปตาม



แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนปฏิบัติการของศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ จัดเก็บรักษาเงินตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับดำเนินการธุรกรรมทางการเงินเกี่ยวกับบัญชีฝากธนาคารทุกประเภท ปฏิบัติงานบัญชี จัดทำเอกสารหลักฐาน บันทึกรายการบัญชี ปรับปรุงบัญชี การปิดบัญชีตามระบบบัญชีและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำงบการเงินให้สอดคล้องกับงบการเงินของศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ ปฏิบัติงานพัสดุ จัดระบบงานพัสดุและจัดการจัดซื้อ การจัดจ้าง การควบคุม ปรับปรุง ซ่อมแซม เก็บรักษา เบิกจ่ายพัสดุ และจำหน่ายพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบ จัดหาโปรแกรมเพื่อเป็นเครื่องมือบริหารงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และพัสดุ ปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่และยานพาหนะ จัดการบริการและสวัสดิการทั่วไปของสำนักงาน และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒ กองนโยบายและแผนการจัดการศึกษา มีหน้าที่และอำนาจในการในการวางแผนยุทธศาสตร์ แผนงานและงบประมาณในศูนย์ งานวิเคราะห์ จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษา งานจัดทำแผนการใช้จ่ายประจำปี งานวิเคราะห์และวางระบบการติดตามแผนงานหรือโครงการ งานประเมินผลงานหรือโครงการ งานติดตามและประเมินผล การใช้จ่ายงบประมาณ งานวิเคราะห์จัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒.๑ กลุ่มงานนโยบาย แผนงาน และงบประมาณ มีหน้าที่และอำนาจในการวิเคราะห์จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมและแผนพัฒนาสถานศึกษาพระปริยัติธรรมในส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องกับศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ ปฏิบัติงานวิเคราะห์และจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ วิเคราะห์อัตราค่าจ้างเพื่อจัดทำคำขอตั้งงบประมาณ จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงบประมาณ รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒.๒ กลุ่มงานติดตามและประเมินผล มีหน้าที่และอำนาจในการวิเคราะห์และวางระบบติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี งานวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง กำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการทั้งในส่วน ของศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ประจำหนและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ กองวิชาการและมาตรฐานการศึกษา มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการประสานงานด้านวิชาการ งานสถิติข้อมูลในด้านการวัดผลประเมินผล งานฐานข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมเพื่อการบริหาร และประกันคุณภาพงานมาตรฐานการศึกษา งานประกันคุณภาพ งานติดตามตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม งานกิจการผู้เรียน งานพัฒนาส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน งานคุณธรรมจริยธรรม งานสวัสดิการ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย



๒.๓.๑ กลุ่มงานวิชาการ มาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการจัดทำแผนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานการศึกษาในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ส่งเสริมสนับสนุนและประสานงาน การแต่งตั้งตำราและหนังสือทางวิชาการ และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ ร่วมพัฒนาและสร้าง นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนยุคใหม่ กำกับ ติดตาม ดูแลงานจัดทำฐานข้อมูลและ สารสนเทศของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมเพื่อทำเป็นระบบฐานข้อมูลในการบริหารและ การประกันคุณภาพ งานมาตรฐานและประกันคุณภาพ งานติดตามตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๓.๒ กลุ่มกิจการผู้เรียน มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการงาน พัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม งานพิจารณา ทุนสนับสนุนการศึกษา งานมอบทุนการศึกษา งานจัดสวัสดิการผู้เรียนในสถานศึกษา พระปริยัติธรรม งานศิษย์สัมพันธ์ กิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน และงานอื่นตามที่ได้รับ มอบหมาย

๔. กลุ่มตรวจสอบภายใน มีหน้าที่และอำนาจในการวางระบบตรวจสอบ และ ควบคุมภายใน ตรวจสอบ วิเคราะห์และประมวลผลโดยติดตามตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุ การบริหาร การจัดการประมวลผล การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมาย ที่กำหนด งานบริหารความเสี่ยง และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย



๙. ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ว่าด้วยพระปริยัติเนคกั พ.ศ. ๒๕๖๑



ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๓ วรรคสอง แห่งประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดให้การแต่งตั้ง หรือ ถอดถอนพระปริยัตินิเทศก์ เป็นไปตามระเบียบของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม จึงออกระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

หมวดที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๕๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

(๑) “การศึกษาพระปริยัติธรรม” หมายความว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา

(๒) “ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย” หมายความว่า ศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิเทศก์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๓) “ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ระดับหน” หมายความว่า ศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิเทศก์ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนนั้น ๆ



(๔) “ศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัด” หมายความว่า ศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัติเนคกัในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดนั้น ๆ

(๕) “พระปริยัติเนคกั” หมายความว่า พระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาพระปริยัติธรรม รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรมต่อเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร หรือเจ้าคณะจังหวัดนั้น ๆ

(๖) “ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย” หมายความว่า กรรมการมหาเถรสมาคม ซึ่งได้รับพระบัญชาแต่งตั้งจากสมเด็จพระสังฆราชให้ดำรงตำแหน่งประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย ตามมติมหาเถรสมาคม

(๗) “ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัระดับหน” หมายความว่า พระปริยัติเนคกัที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมพระปริยัติเนคกัทั่วประเทศประจำปี และได้รับการแต่งตั้งจากประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทยให้ดำรงตำแหน่งประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแต่ละหน

(๘) “ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัด” หมายความว่า เจ้าคณะกรุงเทพมหานครหรือเจ้าคณะจังหวัดนั้น ๆ

(๙) “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาางานพระปริยัติเนคกั

หมวดที่ ๒

คุณสมบัติของพระปริยัติเนคกั และการแต่งตั้ง ถอดถอน

ข้อ ๖ คุณสมบัติของพระปริยัติเนคกั มีดังนี้

(๑) วุฒิการศึกษา

๑. สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ชั้นนักธรรมเอก และพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๔ ประโยค ขึ้นไป หรือ

๒. สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ชั้นนักธรรมเอก และพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

(๒) ประสบการณ์

๑. เป็นผู้บริหารโรงเรียน สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือ

๒. เป็นครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม หรือแผนกบาลี ติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓ ปี

ข้อ ๗ ให้เจ้าคณะกรุงเทพมหานครพิจารณาแต่งตั้งพระปริยัติเนคกัในเขตกรุงเทพมหานคร และให้เจ้าคณะจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งพระปริยัติเนคกัในจังหวัดนั้น ๆ ตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยให้สอดคล้องกับขนาดพื้นที่รับผิดชอบ จำนวนโรงเรียน สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา ครู และนักเรียนของจังหวัดนั้น ๆ

การแต่งตั้งพระปริยัติเนคกัในวรรคแรก ต้องแจ้งให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อทราบ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจในแต่ละจังหวัด และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรอุดหนุน



ข้อ ๘ พระปริยัติเนคกัพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) มรณภาพ
- (๒) ลาสิกขา
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดการประชุมประจำปีโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตั้งแต่ ๑ ครั้ง ขึ้นไป
- (๕) ผู้ลงนามแต่งตั้งให้ออก โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
- (๖) ไม่รายงานผลการปฏิบัติงานตั้งแต่ ๑ ปี ขึ้นไป
- (๗) ไม่อยู่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ตั้งแต่ ๑ ปี ขึ้นไป
- (๘) ดำรงตำแหน่งครบวาระ ๔ ปี

ในกรณีที่พระปริยัติเนคกัพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ตามข้อ ๘ (๑),(๒),(๓),(๔),(๕),(๖),(๗) เจ้าคณะกรุงเทพมหานครหรือเจ้าคณะจังหวัดนั้น ๆ อาจแต่งตั้งรูปอื่นเป็นพระปริยัติเนคกัแทนได้

พระปริยัติเนคกัซึ่งได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๙ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัติเนคกั ประกอบด้วย

- (๑) ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัระดับหน และรองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่กำกับดูแลกองพุทธศาสนศึกษา เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
- (๓) ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัดหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทยแต่งตั้งไม่เกิน ๑๐ รูป เป็นคณะกรรมการ
- (๔) เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา และผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้กรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อ ๑๐ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) มรณภาพ
- (๒) ลาสิกขา
- (๓) ลาออก
- (๔) ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทยให้ออก

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ตามข้อ ๑๐ (๑),(๒),(๓),(๔) ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย อาจแต่งตั้งรูปอื่นเป็นกรรมการแทนได้

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามความในวรรคก่อน อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งตนแทน



หมวด ๓ อำนาจหน้าที่

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) ออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ มติ หรือประกาศ เกี่ยวกับพระปริยัตินิกาย
- (๒) พิจารณา วินิจฉัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และการลงโทษ เกี่ยวกับพระปริยัตินิกาย
- (๓) กำหนดโครงสร้างและอัตรากำลังพระปริยัตินิกาย
- (๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๕) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่กรรมการมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือ

ประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทยมอบหมาย

ข้อ ๑๒ ให้มีประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) กำหนดนโยบายการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิกายทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (๒) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน
- (๓) นำเสนอโครงการและหรือแนวทางการพัฒนาการศึกษาพระปริยัติธรรม ต่อมหาเถรสมาคม

หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- (๔) ลงนามแต่งตั้ง ถอดถอน ประธานศูนย์พระปริยัตินิกายระดับหน ประธานศูนย์

พระปริยัตินิกายกรุงเทพมหานคร และประธานศูนย์พระปริยัตินิกายจังหวัด

ข้อ ๑๓ ให้มีประธานศูนย์พระปริยัตินิกายระดับหน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการพัฒนาการศึกษาสงฆ์และการส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิกายให้สอดคล้องกับนโยบายของประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย

(๒) เสนอแต่งตั้ง และถอดถอน รองประธานศูนย์พระปริยัตินิกายระดับหน ต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย

- (๓) ติดตามผลการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิกายในสังกัด

(๔) ควบคุม ดูแล และกำกับ การปฏิบัติงานของพระปริยัตินิกายในหนนั้น ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) สรุปรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และสถานะของพระปริยัตินิกายในหนนั้น ๆ ต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย

ข้อ ๑๔ ให้ประธานศูนย์พระปริยัตินิกายกรุงเทพมหานคร และประธานศูนย์พระปริยัตินิกายจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้



- ๕ -

(๑) กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการพัฒนาการศึกษาสงฆ์และการส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิกายให้สอดคล้องกับนโยบายของประธานศูนย์พระปริยัตินิกายระดับหนและประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย

(๒) แต่งตั้ง และเสนอถอดถอน รองประธานศูนย์พระปริยัตินิกายจังหวัด และพระปริยัตินิกายในกรุงเทพมหานครหรือในจังหวัดนั้น ๆ

(๓) ควบคุม ดูแล และกำกับกิจการปฏิบัติงานของรองประธานศูนย์จังหวัด และพระปริยัตินิกายในสังกัด ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๔) สรุปรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และสถานะของพระปริยัตินิกายในจังหวัดนั้น ๆ ต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิกายระดับหน

ข้อ ๑๕ พระปริยัตินิกาย มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปี เสนอขอความเห็นชอบต่อประธานศูนย์ในสังกัด ภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี

(๒) ออกนิตยสาร ติดตาม ประเมินผล สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีประจำจังหวัด โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา ตามแผนปฏิบัติงานนิตยสารที่ได้รับความเห็นชอบจากประธานศูนย์พระปริยัตินิกายจังหวัด

(๓) สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานนิตยสารประจำปี ในกรุงเทพมหานครเสนอต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิกายกรุงเทพมหานคร ในส่วนภูมิภาคเสนอต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิกายจังหวัด

(๔) จัดทำโครงการ แผนงาน แนวทางพัฒนา หรือเสนอปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม เสนอต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิกายกรุงเทพมหานคร หรือประธานศูนย์พระปริยัตินิกายจังหวัด

ข้อ ๑๖ ให้จัดตั้งศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย เพื่อเป็นศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิกายทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีกรรมการมหาเถรสมาคม ที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมมหาเถรสมาคมเป็นประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย

ให้ประธานศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย แต่งตั้งพระภิกษุผู้เหมาะสมเป็นเลขานุการศูนย์พระปริยัตินิกายแห่งคณะสงฆ์ไทย โดยมีผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา และผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๗ ให้จัดตั้งศูนย์พระปริยัตินิกายระดับหน เพื่อเป็นศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิกายแต่ละหน โดยมีประธานศูนย์พระปริยัตินิกายระดับหน



- ๖ -

เป็นประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัในหนั้น ๆ ให้ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัระดับหนแต่ตั้ง
พระปริยัติเนคกัผู้เหมาะสมเป็นเลขานุการศูนย์

ข้อ ๑๘ ให้จัดตั้งศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์บริหารงาน ควบคุม ดูแล
และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัติเนคกัในจังหวัดนั้น ๆ โดยมีเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร
หรือเจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัด

ให้ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัดแต่งตั้งพระภิกษุผู้เหมาะสมเป็นเลขานุการ
ศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัด โดยในส่วนภูมิภาค ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด
เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๙ ให้มีการจัดประชุมสัมมนาพระปริยัติเนคกัทั่วประเทศประจำปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
หากพระปริยัติเนคกัรูปใดไม่สามารถเข้าร่วมประชุมดังกล่าวได้ จะต้องมืหนังสือลาการประชุมเสนอต่อ
ประธานศูนย์ต้นสังกัดเพื่อแจ้งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๐ ให้พระปริยัติเนคกั ศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย ศูนย์พระปริยัติเนคกั
ระดับหน ศูนย์พระปริยัติเนคกัจังหวัด ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ด้านงบประมาณตามกฎหมาย โดยผ่านทาง
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ข้อ ๒๑ ให้สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีประจำจังหวัด
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี และ
แผนกสามัญศึกษา รวมถึงพระสังฆาธิการทุกระดับได้ให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของพระปริยัติเนคกั

ข้อ ๒๒ ให้ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษาธิการตามระเบียบนี้

หมวดที่ ๔ บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๓ พระปริยัติเนคกั และศูนย์พระปริยัติเนคกั ที่มีอยู่ก่อนระเบียบนี้ประกาศใช้ ให้ถือว่า
เป็นพระปริยัติเนคกั และศูนย์พระปริยัติเนคกั ตามระเบียบนี้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งพระปริยัติเนคกั
และประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแทนรูปเดิมและศูนย์พระปริยัติเนคกัเดิม

ประกาศ ณ วันที่

เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พันตำรวจโท

(พงศ์พร พรหมณ์เสนห์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ



ภาคผนวก ๒

แบบฟอร์มต่าง ๆ

๑. ปฏิทิน/แผนการปฏิบัติงานของปริยัตินิกเทศก์
๒. แบบทะเบียนประวัติปริยัตินิกเทศก์
๓. แบบสำรวจข้อมูลศาสนศึกษา
๔. แบบนิเทศสถานศึกษาพระปริยัติธรรม
๕. แบบนิเทศการสอน
๖. แบบรายงานผลการปฏิบัติงานปริยัตินิกเทศก์



๑. ปฏิทิน/แผนการปฏิบัติงานของปริยัตินิกเทศก์



แผนการปฏิบัติงานปริยัตินิเทศก์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

เดือน	กิจกรรม	การปฏิบัติงาน	หมายเหตุ
ตุลาคม			
พฤศจิกายน			
ธันวาคม			
มกราคม			
กุมภาพันธ์			
มีนาคม			
พฤษภาคม			
มิถุนายน			
กรกฎาคม			
สิงหาคม			
กันยายน			



๒. แบบทะเบียนประวัติปริยัตินิกาย



แบบประวัติ

ปริยัตินิเทศก์จังหวัด.....

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒



รูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

๑. ประวัติ

ชื่อ..... ฉายา..... นามสกุล.....

ชื่อสามัญ.....(กรณีดำรงสมณศักดิ์)

เลขที่หนังสือสุทธิ.....เลขที่บัตรประชาชน.....

วัน/เดือน/ปีเกิดอายุ..... พรรษา..... จังหวัดที่เกิด.....

สังกัดวัด.....แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

โทรศัพท์มือถือ..... อีเมล.....

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์.....

๒. การศึกษา (ระบุดุฒิสูงสุด)

๑. นักธรรมชั้น..... จากวัด..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... เมื่อปี พ.ศ.

๒. บาลีประโยค..... จากวัด..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... เมื่อปี พ.ศ.

๓. วุฒิทางโลก.....จาก.....

รับรองตามนี้

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....



๓. แบบสำรวจข้อมูลศาสนศึกษา



แบบสำรวจข้อมูลด้านศาสนศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

.....
หน.....

ที่	รายการ	จำนวน	หน่วย
1	สำนักเรียน		สำนัก
2	สำนักศาสนศึกษา		สำนัก
3	ปริยัตินิเทศก์		รูป
4	ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม		รูป
5	ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี		รูป

ข้อมูล ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....

รองประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ประจำหน.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



แบบสำรวจข้อมูลด้านศาสนศึกษา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

จังหวัด.....

ที่	รายการ	จำนวน	หน่วย
1	สำนักเรียน		สำนัก
2	สำนักศาสนศึกษา		สำนัก
3	ปริยัตินิเทศก์		รูป
4	ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม		รูป
5	ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี		รูป

ข้อมูล ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



แบบ สป.๑

แบบสำรวจสถิติสำนักศาสนศึกษา
จังหวัด.....
(เรียงตามอำเภอ)

ที่	อำเภอ	จำนวน							
		สำนักศาสนศึกษาวัด	บุคลากร (รูป)			นักเรียน (รูป/คน)			
		พระปริยัติมณฑล	ครูธรรม	ครูบาลี	รวม	นักเรียนธรรมศึกษา	บาลี	บาลีศึกษา	รวม

ชื่อ - ฉายา ผู้จัดทำข้อมูล
 ตำแหน่ง พระปริยัติมณฑลประจำอำเภอ.....
 โทรศัพท์ อีเมล
 วิชา จังหวัด

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....
 ประธานศูนย์พระปริยัติมณฑลจังหวัด.....
 วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



แบบ รบ.๒

แบบสำรวจข้อมูลสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา

กรุงเทพมหานคร
(เรียงตามเขต)

ที่	สำนักเรียน/ สำนักศาสนศึกษา	ชื่อเจ้าสำนัก/ ชื่อเลขานุการ	แขวง	เขต	รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์
1	วัด.....	1. ชื่อเจ้าสำนัก..... 2. ชื่อเลขานุการ.....				
2	วัด.....	1. ชื่อเจ้าสำนัก..... 2. ชื่อเลขานุการ.....				

ชื่อ - ฉายา ผู้จัดทำข้อมูล

ตำแหน่ง พระปริยัตินิเทศก์ประจำเขต.....

โทรศัพท์ อีเมล

วัด จังหวัด

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์กรุงเทพมหานคร

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



แบบ สป.๒

แบบสำรวจข้อมูลสำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา
จังหวัด.....
(เรียงตามอำเภอ)

ที่	สำนักเรียน/ สำนักศาสนศึกษา	ชื่อเจ้าสำนัก/ ชื่อเลขานุการ	ตำบล	อำเภอ	รหัสไปรษณีย์	โทรศัพท์
1	คณะจังหวัด วัด.....	1. ชื่อเจ้าสำนัก..... 2. ชื่อเลขานุการ.....				
2	วัด.....	1. ชื่อเจ้าสำนัก..... 2. ชื่อเลขานุการ.....				

ชื่อ - ฉายา ผู้จัดทำข้อมูล
ตำแหน่ง พระปริยัติมณฑลภาคที่ ๑๕
โทรศัพท์ อีเมล
วัด จังหวัด

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....
ประธานศูนย์พระปริยัติมณฑลภาคที่ ๑๕.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



แบบ ฐป.๓

แบบสำรวจข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาสงฆ์

กรุงเทพมหานคร

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม

(เรียงตามเขตที่สอนประจำสำนักศาสนศึกษา)

ที่	ชื่อ - ฉายา	ที่อยู่ปัจจุบัน				สอนประจำสำนักศาสนศึกษา				โทรศัพท์				
		วัด	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์	วัด	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ		จังหวัด	รหัสไปรษณีย์		

ชื่อ - ฉายาผู้จัดทำข้อมูล
 ตำแหน่ง พระปริยัตินิเทศก์ประจำเขต.....
 โทรศัพท์ อีเมล
 วัด..... จังหวัด.....

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....
 ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์กรุงเทพมหานคร
 วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



แบบ รบ.๓

แบบสำรวจข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาสงข

กรุงเทพมหานคร

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

(เรียงตามเขต/อำเภอที่สอนประจำสำนักศาสนศึกษา)

ที่	ชื่อ - ฉายา	ที่อยู่ปัจจุบัน			สอนประจำสำนักศาสนศึกษา				โทรศัพท์	
		วัด	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์	เขต/อำเภอ	จังหวัด		รหัสไปรษณีย์

ชื่อ - ฉายาผู้จัดทำข้อมูล
 ตำแหน่ง พระปริยัติเนทีนทศกัประจำเขต.....
 โทรศัพท์ อีเมล.....
 วัด..... จังหวัด.....

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....
 ประธานศูนย์พระปริยัติเนทีนทศกักรุงเทพมหานคร

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



แบบ ธป.๓

แบบสำรวจข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาสงฆ์
จังหวัด.....

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม

(เรียงตามอำเภอที่สอนประจำสำนักศาสนศึกษา)

ที่	ชื่อ - ฉายา	ที่อยู่ปัจจุบัน				สอนประจำสำนักศาสนศึกษา				โทรศัพท์	
		วัด	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	จังหวัด	วัด	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	จังหวัด		

ชื่อ - ฉายา ผู้จัดทำข้อมูล
 ตำแหน่ง พระปริยัตินิเทศก์ประจำอำเภอ.....
 โทรศัพท์ อีเมล.....
 วัด..... จังหวัด.....

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....
 รองประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์หนน.....
 วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

แบบสำรวจข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาสังกัด
จังหวัด.....

ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี
(เรียงตามอำเภอที่สอนประจำสำนักศาสนศึกษา)

ที่	ชื่อ - ฉายา		ที่อยู่ปัจจุบัน				สอนประจำสำนักศาสนศึกษา				โทรศัพท์	
	วัด	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์	วัด	แขวง/ตำบล	เขต/อำเภอ	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์		

ชื่อ - ฉายา ผู้จัดทำข้อมูล
ตำแหน่ง พระปริยัตินิเทศก์ประจำอำเภอ.....
โทรศัพท์ อีเมล
วัด..... จังหวัด

รับรองความถูกต้อง

ลงนาม.....
ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด.....
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....



๔. แบบนิเทศสถานศึกษาพระปริยัติธรรม



แบบนิเทศสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ประจำปีงบประมาณ

นิเทศครั้งที่/.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

.....

ส่วนที่ ๑

สถานศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี แผนกธรรม แผนกสามัญ

ชื่อสถานศึกษาพระปริยัติธรรมที่รับการนิเทศ.....

สังกัด.....ที่อยู่.....

ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

นามเจ้าสำนักเรียน/เจ้าสำนักศาสนศึกษา/ผู้จัดการ.....

วัด.....หมายเลขโทรศัพท์.....

จำนวนนักเรียน รูป เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ.

วันที่ทำการสอน อาทิตย์ จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์

ช่วงเวลาทำการสอน.....

ส่วนที่ ๒

ชื่อพระปริยัตินิเทศก์..... ฉายา.....

นามสกุล.....ที่อยู่..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....เป็นพระปริยัติ

นิเทศก์ตั้งแต่ พ.ศ.



รายละเอียดการนิเทศ

สิ่งที่นิเทศ	ปัจจุบัน	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา
๑. ผู้สอน		
๒. หลักสูตร		
๓. การจัดการเรียนการสอน		
๔. การประเมินผล		
๕. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้		

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

รับรองตามนี้

(.....)

ปริยัตินิเทศก์จังหวัด.....

...../...../.....



๕. แบบนิเทศการสอน



แบบนิเทศการสอน

ประจำปีงบประมาณ.....

นิเทศครั้งที่/.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

ส่วนที่ ๑

ชื่อผู้นิเทศ..... ฉายา..... นามสกุล..... อายุ.....

พรรษา..... สังกัดวัด..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์.....

ส่วนที่ ๒

ชื่อผู้รับการนิเทศ..... ฉายา..... นามสกุล.....

อายุ..... พรรษา..... สังกัดวัด..... แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....

ปัจจุบันสอน นักรธรรม ชั้น..... มีผู้เรียน.....รูป

ธรรมศึกษา ชั้น..... มีผู้เรียน.....รูป

บาลี ชั้น..... มีผู้เรียน.....รูป

บาลีศึกษา ชั้น..... มีผู้เรียน.....รูป

สถานที่สอน ๑).....

๒)..... วันที่

ทำการสอน อาทิตย จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์

ช่วงเวลาที่สอน ๑)-..... น. วิชาที่สอน

๒)-..... น. วิชาที่สอน

๓)-..... น. วิชาที่สอน



คำแนะนำ ให้ปริยัตินิเทศก์ดำเนินการนิเทศครูผู้สอนตามหัวข้อต่อไปนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป โดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น ๕ ระดับ คือ

- ๕ มีการปฏิบัติหรือจัดทำรายละเอียดสมบูรณ์ทุกรายการอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม
- ๔ มีการปฏิบัติหรือจัดทำรายละเอียดสมบูรณ์ทุกรายการอยู่ในระดับ ดีมาก
- ๓ มีการปฏิบัติหรือจัดทำรายละเอียดสมบูรณ์ทุกรายการอยู่ในระดับ ดี
- ๒ มีการปฏิบัติหรือจัดทำรายละเอียดสมบูรณ์ทุกรายการอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ๑ มีการปฏิบัติหรือจัดทำรายละเอียดสมบูรณ์ทุกรายการอยู่ในระดับ น้อย

ส่วนที่ ๓

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนน เพื่อแสดงผลการประเมินการสอนของครู

กิจกรรมนิเทศ	ผลการนิเทศ					ความคิดเห็น ปริยัตินิเทศก์
	๕	๔	๓	๒	๑	
ก. สภาพทั่วไป						
๑. ห้องเรียนสะอาด เรียบร้อย สวยงาม						
๒. บรรยากาศทางการเรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้						
ข. ด้านครูสอน						
๑. การแต่งกายเหมาะสมกับสมณสาธูป						
๒. การตรงต่อเวลา						
๓. การใช้น้ำเสียงมีความชัดเจน						
๔. การใช้ภาษาสื่อสารและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้						
ค. ด้านกระบวนการเรียนการสอน						
๑. การจัดทำปฏิทินการสอน/แผนการสอน/บันทึกผลหลังการสอน						
๒. การใช้สื่อและนวัตกรรมประกอบการสอน						
๓. ป้ายนิเทศเสริมการเรียนรู้/ส่งเสริมวิชาการ						
๔. การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย						



กิจกรรมนิเทศ	ผลการนิเทศ					ความคิดเห็น ปริยัตินิเทศก์
	๕	๔	๓	๒	๑	
(การบรรยาย, การสาธิต, เรียนเป็นกลุ่ม, การรายงานหน้าชั้น, การค้นคว้านอกห้อง, การปฏิบัติจริง และอื่น ๆ)						
๕. การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
๖. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน						
๗. เวลาที่ใช้จัดกิจกรรม/การเรียนการสอนมีความเหมาะสม						
๘. การสอนมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม						
๙. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน/นักเรียนกับเพื่อน มีความเป็นกันเองอย่างเหมาะสม						
๑๐. การเสริมแรงและให้กำลังใจผู้เรียน						
๑๑. การควบคุม/ปกครองชั้นเรียนมีความเหมาะสม						
๑๒. การสอบถาม/ตรวจสอบความรู้ผู้เรียน						
๑๓. การวัดผลและประเมินผลผู้เรียน						
๑๔. การสรุปบทเรียนมีความเหมาะสมผู้เรียนเข้าใจ						
ง. ด้านผู้เรียน						
๑. ผู้เรียนตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน						
๒. ผู้เรียนแสดงออกในห้องเรียนได้เหมาะสม						
๓. ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น/รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น						
๔. ผู้เรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน						



ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงาน

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากปริยัตินิเทศก์

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสำนักเรียน/สำนักศาสนศึกษา

.....
.....
.....

การประชุมสัมมนา

- ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาปริยัตินิเทศก์ ที่จัดโดยศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ระบุดังกล่าว) ปี พ.ศ. ๒๕.....ณ.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....

ลงชื่อ.....

ลงชื่อ

ผู้รับการนิเทศ

ผู้นิเทศ

(.....)

(.....)

ตำแหน่ง

ตำแหน่ง

ลงชื่อ

(.....)

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์จังหวัด



๒. แบบรายงานผลการปฏิบัติงานปริยัตินิกศก



แบบรายงานผลการปฏิบัติงานปริยัตินิเทศก์

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

ประจำปีงบประมาณ

๑. ประวัติ

ชื่อ..... นาม..... อายุ.....ปี พรรษา.....
 วัด..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ.....
 จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... อีเมล.....
 ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์.....

๒. วุฒิการศึกษา (ระบுவุฒิสูงสุด)

นักธรรมชั้น..... จากวัด..... อำเภอ.....
 จังหวัด..... เมื่อปี พ.ศ. บาลีชั้นประโยค.....
 จากวัด..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 เมื่อปี พ.ศ. วุฒิสามัญ.....

๓. การปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษา

วัน/เดือน/ ปี	สถานที่	รูปแบบ กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการ ปฏิบัติงาน



๔. ปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงาน

- ๑.....
- ๒.....
- ๓.....

๕. ข้อเสนอแนะ

- ๑.....
- ๒.....
- ๓.....

๖. การประชุมสัมมนา

- ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาปริยัตินิเทศก์ ที่จัดโดยศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ระบุครั้งล่าสุด) ปี พ.ศ. ณ วัด.....อำเภอ..... จังหวัด.....

รับรองตามนี้

ลงชื่อ.....
(.....)

พระปริยัตินิเทศก์

...../...../.....

ลงชื่อ.....
(.....)

...../...../.....

เจ้าคณะกรุงเทพมหานคร/เจ้าคณะจังหวัด.....



ภาคผนวก ๓

คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง

- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานพระปริยัตินิกเทศก์
- คณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิกเทศก์
- คณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศพระปริยัตินิกเทศ
- คณะกรรมการนิกเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิกเทศก์



คำสั่งศูนย์พระปริยัติบัณฑิตแห่งคณะสงฆ์ไทย

ที่ ๒/๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัติบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัติบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๖๑ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัติบัณฑิต ประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัติบัณฑิต

- | | | | |
|------|---------------------------------------------------|-------------------------------------|----------------------|
| ๑.๑ | พระธรรมโพธิมงคล | วัดนิมมานนรัง | กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑.๒ | พระธรรมรัตนมงคล | วัดพัญญูเชิงวรวิหาร/พระนครศรีอยุธยา | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา | | |
| ๑.๓ | พระเทพมหาเจติยาจารย์ | วัดพระปฐมเจดีย์/นครปฐม | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตหนกลาง | | |
| ๑.๔ | พระเทพปริยัติเมธี | วัดนครสวรรค์/นครสวรรค์ | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตจังหวัดนครสวรรค์ | | |
| ๑.๕ | พระเทพสุวรรธมเมธี | วัดสุวรรณาราม | กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑.๖ | พระเทพปริยัติมุนี | วัดโมลีโลกยาราม | กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑.๗ | พระเทพปริยัติโมลี | วัดหงส์รัตนาราม | กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑.๘ | พระราชาขวมนู | วัดสังเวชวิศยาราม | กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑.๙ | พระราชาขวเมธี | วัดประยุรวงศาวาส | กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ |
| ๑.๑๐ | พระราชาขมากร | วัดพระบาทมิ่งเมือง/แพร่ | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตหนเหนือ | | |
| ๑.๑๑ | พระราชาขวเวที | วัดโคกสมาณคุณ/สงขลา | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตหนใต้ | | |
| ๑.๑๒ | พระราชาปริยัติโสภณ | วัดหนองกุง/ขอนแก่น | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตหนตะวันออก | | |
| ๑.๑๓ | พระราชาปริยัติสุนทร | วัดโสธรวราราม/ฉะเชิงเทรา | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตจังหวัดฉะเชิงเทรา | | |
| ๑.๑๔ | พระราชาสุทธิวิมล | วัดกระปี่น้อย/กระบี่ | กรรมการ |
| | ประธานศูนย์พระปริยัติบัณฑิตจังหวัดกระบี่ | | |



๑.๑๕ นายณรงค์ ทรงอารมณ	กรรมการ
รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	
๑.๑๖ พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการและเลขานุการ
เลขานุการศูนย์พระปริยัตินิเทศแห่งประเทศไทย	
๑.๑๗ นายสิทธิธา มูลหงส์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา	
๑.๑๘ นางสาวอัจฉรา ปันมูล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี	

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. ออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ มติ หรือประกาศ เกี่ยวกับพระปริยัตินิเทศก์
๒. พิจารณา วินิจฉัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และการลงโทษ เกี่ยวกับพระปริยัตินิเทศก์
๓. กำหนดโครงสร้างและอัตรากำลังพระปริยัตินิเทศก์
๔. แต่งตั้งอนุคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
๕. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กรรมการมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือประธาน

ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งประเทศไทยมอบหมาย

๒. คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัตินิเทศก์ระดับหนกลาง

๑) พระเทพเจติยาจารย์	วัดพระปฐมเจดีย์/นครปฐม	ประธานกรรมการ
ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์หนกลาง		
๒) พระเทพเสนาบดี	วัดกวิศราราม/ลพบุรี	รองประธานกรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี		
๓) พระเทพสุวรรณมุนี	วัดต้นสน/อ่างทอง	กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดอ่างทอง		
๔) พระเทพสิทธิเวที	วัดเนินพระ/ระยอง	กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดระยอง		
๕) พระราชนันทมุนี	วัดบัวขวัญ/นนทบุรี	กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี		
๖) พระราชอุทัยโสภณ	วัดหนองขุนชาติ/อุทัยธานี	กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดอุทัยธานี		
๗) พระราชวิสุทธิเมธี	วัดไชยชุมพลชนะสงคราม/กาญจนบุรี	กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี		
๘) พระราชธีรภรณ์	วัดพระพุทธฉาย/สระบุรี	กรรมการ
รองเจ้าคณะจังหวัดสระบุรี		



- ๓ -

- | | | |
|--------------------------------------------------------------------------|----------------------------|----------------------------|
| ๙) พระราชธรรมเมธี
รองเจ้าคณะจังหวัดจันทบุรี | วัดโค้งสนามเป้า/จันทบุรี | กรรมการ |
| ๑๐) พระสมุทรชิวโรโสภณ
เจ้าคณะจังหวัดสมุทรสงคราม | วัดเพชรสมุทร/สมุทรสงคราม | กรรมการ |
| ๑๑) พระมหาศกัฎา สุมนโ
พระปริยัติเนคกัจังหวัดเพชรบุรี | วัดป่าวิสุททธิคุณ/เพชรบุรี | กรรมการ |
| ๑๒) พระมหาทศวรร กิตติวฑฒโน
พระปริยัติเนคกัจังหวัดสุพรรณบุรี | วัดพรสวรรค์/สุพรรณบุรี | กรรมการ |
| ๑๓) พระศรีวิสุททธิวงศ์
เจ้าคณะอำเภอบางเลน | วัดพระปฐมเจดีย์/นครปฐม | กรรมการและเลขานุการ |
| ๑๔) นายบุญเชิด กิตติธรางกูร
ผู้อำนวยการสำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม | | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

๓. คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัติเนคกัหนเหนือ

- | | | |
|------------------------------------------------------|--------------------------------|------------------|
| ๑) พระราชเขมากร
ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัหนเหนือ | วัดพระบาทมิ่งเมือง/แพร่ | ประธานกรรมการ |
| ๒) พระราชสิทธิเวที
เจ้าคณะจังหวัดพิจิตร | วัดท่าหลวง/พิจิตร | รองประธานกรรมการ |
| ๓) พระราชศาสนากิบาล
รองเจ้าคณะจังหวัดน่าน | วัดพญาภู/น่าน | กรรมการ |
| ๔) พระราชวิมลเมธี
เจ้าคณะจังหวัดสุโขทัย | วัดราชภู่ศรีทธารธรรม/สุโขทัย | กรรมการ |
| ๕) พระธรรมภาณพิลาส
เจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร | วัดคูยาง/กำแพงเพชร | กรรมการ |
| ๖) พระศรีรัตนมุณี
เจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก | วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ/พิษณุโลก | กรรมการ |
| ๗) พระศรีธรรมโสภณ
รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูน | วัดพระธาตุหริภุญชัย/ลำพูน | กรรมการ |
| ๘) พระรัตนมุณี
เจ้าคณะจังหวัดเชียงราย รก. | วัดพระแก้ว/เชียงราย | กรรมการ |
| ๙) พระจินดารัตนาภรณ์
เจ้าคณะจังหวัดลำปาง | วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาราม/ลำปาง | กรรมการ |
| ๑๐) พระศรีพิชโรดม
เจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์ | วัดมหาธาตุ/เพชรบูรณ์ | กรรมการ |



- | | | |
|---------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| ๑๑) พระสุวรรณเมธี | วัดพระธาตุศรีจอมทอง/เชียงใหม่ | กรรมการ |
| รองเจ้าคณะอำเภอจอมทอง | | |
| ๑๒) พระอุดมปิฎก | วัดคลองโพธิ์/อุตรดิตถ์ | กรรมการ |
| เจ้าคณะอำเภอพิชัย | | |
| ๑๓) พระครูโสภณปริยัติสุธี | วัดศรีโคมคำ/พะเยา | กรรมการและเลขานุการ |
| รองเจ้าคณะจังหวัดพะเยา | | |
| ๑๔) นายจำเริญ ศรีคำมูล | | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน | | |
| ๑๕) นายเอกชัย ชมภู | นักวิชาการศาสนา | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ | | |

๔. คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัตินิตศกัณฑ์หนดะวันออก

- | | | |
|------------------------------------------|--------------------------------|------------------|
| ๑) พระราชปริยัติโสภณ | วัดหนองกุง/ขอนแก่น | ประธานกรรมการ |
| ประธานศูนย์พระปริยัตินิตศกัณฑ์หนดะวันออก | | |
| ๒) พระราชวชิรธาดา | วัดพัชรกิติยาภาราม/หนองบัวลำภู | รองประธานกรรมการ |
| เจ้าคณะจังหวัดหนองบัวลำภู | | |
| ๓) พระราชรัตนโมลี | วัดศรีบุญเรือง/มุกดาหาร | กรรมการ |
| เจ้าคณะจังหวัดมุกดาหาร | | |
| ๔) พระศรีวิสุทธิคุณ | วัดศาลาลอย/สุรินทร์ | กรรมการ |
| เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ | | |
| ๕) พระพิศาลศึกษากร | วัดศรีโพธิมาลัย/ปราจีนบุรี | กรรมการ |
| เจ้าคณะจังหวัดปราจีนบุรี | | |
| ๖) พระศรีกิตติเมธี | วัดเทพนิมิตร/ฉะเชิงเทรา | กรรมการ |
| เจ้าคณะจังหวัดฉะเชิงเทรา รก. | | |
| ๗) พระศรีปริยัติธาดา | วัดโพธิ์น้อย/บุรีรัมย์ | กรรมการ |
| รองเจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ | | |
| ๘) พระศณิญาณวงศ์ | วัดศรีชมภูองค์ตั้ง/หนองคาย | กรรมการ |
| รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย | | |
| ๙) พระสีหราชสมาจารมุนี | วัดพระนารายณ์มหาราช/นครราชสีมา | กรรมการ |
| รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา | | |
| ๑๐) พระศรีธรรมวงศาจารย์ | วัดป่าศรีทธาราม/นครราชสีมา | กรรมการ |
| เจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา | | |
| ๑๑) พระมงคลปริยัติธาดา | วัดชัยศรี/ขอนแก่น | กรรมการ |
| พระปริยัตินิตศกัณฑ์จังหวัดขอนแก่น | | |



- ๑๒) พระครูศรีมงคลปริยัติกิจ วัดเจียงอีศรีมงคลวราราม/ศรีสะเกษ กรรมการ
รองเจ้าคณะจังหวัดศรีสะเกษ
- ๑๓) พระครูวิสุทธิธีรคุณ วัดศรีจันทร์/ขอนแก่น กรรมการและเลขานุการ
เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น
- ๑๔) นางสาวเพ็ญประภา แพงไทย กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น
- ๑๕) นายจรัญ ผุสิมมา นักวิชาการชำนาญการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น

๕. คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาพระปริยัตินิเทศก์หนใต้

- ๑) พระราชวรเวที วัดโคกสมาณคุณ/สงขลา ประธานกรรมการ
ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์หนใต้
- ๒) พระสิริจริยาลัการ วัดตานีนรสโมสร/ปัตตานี รองประธานกรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดปัตตานี
- ๓) พระเทพมงคลกวี วัดโพธิการาม/ชุมพร กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดชุมพร (ธ)
- ๔) พระราชวรการ วัดกะพังสุรินทร์/ตรัง กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดตรัง
- ๕) พระมหาบุญช่วย ปคุโน วัดแจ้ง/นครศรีธรรมราช กรรมการ
รองเจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช
- ๖) พระครูศรีกิตติคุณ วัดจรรย์าราม/พัทลุง กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง รก. (ธ)
- ๗) พระครูปริยัติคุณาวุธร วัดกลางใหม่/สุราษฎร์ธานี กรรมการ
รองเจ้าคณะจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ๘) พระครูสิริสุดคุณ วัดอัมพวนาราม/พัทลุง กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดพัทลุง รก.
- ๙) พระครูศรีกิตติยาทร วัดราชบูรณะ/ชุมพร กรรมการ
- ๑๐) พระมหาคสิ จารูว์โส วัดควนกาหลง/สตูล กรรมการ
เจ้าคณะจังหวัดสตูล
- ๑๑) พระมหานครินทร์ อนุบาลโย วัดบางครั้ง/พังงา กรรมการ
เจ้าคณะอำเภอกระบี่บุรี
- ๑๒) พระมหาวิสุทธิ์ อธิญาโณ วัดดิษฐวราราม/นครศรีธรรมราช กรรมการ
เจ้าคณะอำเภอชะอวด



- ๖ -

- | | | |
|-------------------------------------|-------------------------|----------------------------|
| ๑๓) พระมหาวิชิต ฐิตธมโม | วัดป่ากอสวรรณาราม/สงขลา | กรรมการและเลขานุการ |
| รองเจ้าคณะจังหวัดสงขลา | | |
| ๑๔) นายถนงยา ศรีประสม | | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ผู้อำนวยการพระพุทธศาสนาจังหวัดสงขลา | | |
| ๑๕) นางสาวฉัตรสิริบุญญ์ ฤทธิโชติ | นักวิชาการชำนาญการพิเศษ | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดภูเก็ต | | |

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

- กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการพัฒนาการศึกษาสงฆ์และการส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของพระปริยัตินิกเทศก์ให้สอดคล้องกับนโยบายของประธานศูนย์พระปริยัตินิกเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย
 - ติดตามผลการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิกเทศก์ในสังกัด
 - ควบคุม ดูแล และกำกับการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิกเทศก์ในสังกัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - รวบรวม สรุปรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และสถานะของพระปริยัตินิกเทศก์ในหนั้น ๆ ต่อประธานศูนย์พระปริยัตินิกเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานศูนย์พระปริยัตินิกเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย



คำสั่งศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย

ที่ ๑ / ๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิเทศก์



อาศัยอำนาจตามความในข้อ ข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิเทศก์ ประกอบด้วย

- | | | | |
|-----|--------------------------------------------------------|---------------------------|----------------------------|
| ๑. | พระเทพสุวรรณเมธี | วัดสุวรรณาราม | ที่ปรึกษา |
| ๒. | พระเทพปริยัติโมลี | วัดโมลีโลกยาราม | ที่ปรึกษา |
| ๓. | พระเทพปริยัติมุนี | วัดหงส์รัตนาราม | ที่ปรึกษา |
| ๔. | พระราชวรเมธี | วัดประยุรวงศาวาส | ประธานกรรมการ |
| ๕. | พระราชวรมนี | วัดสังเวชวิศยาราม | รองประธานกรรมการ |
| ๖. | พระราชเขมากร | วัดพระบาทมิ่งเมือง/แพร่ | กรรมการ |
| ๗. | พระราชวรเวที | วัดโคกสฆานคฺณ/สงขลา | กรรมการ |
| ๘. | พระราชปริยัติสุนทร | วัดโสธรวราราม/ฉะเชิงเทรา | กรรมการ |
| ๙. | พระราชธรรมเมธี | วัดโค้งสนามเป้า/จันทบุรี | กรรมการ |
| ๑๐. | พระเมธีวราภรณ์ | วัดพนัญเชิงวรวิหาร/อยุธยา | กรรมการ |
| ๑๑. | พระศรีวิสุทธิวงษ์ | วัดพระปฐมเจดีย์/นครปฐม | กรรมการ |
| ๑๒. | พระครูวิสุทธิธีรคุณ | วัดศรีจันทร์/ขอนแก่น | กรรมการ |
| ๑๓. | พระครูวิบูลเจดียนุรักษ์ | วัดดอนเจดีย์/สุพรรณบุรี | กรรมการ |
| ๑๔. | นางสาวสายพิรุณ เพิ่มพูล | | กรรมการ |
| ๑๕. | ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา | | กรรมการ |
| ๑๖. | พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ | วัดประยุรวงศาวาส | กรรมการและเลขานุการ |
| ๑๗. | พระปริยัติวรานุกูล | วัดนิมมานรดี | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๑๘. | พระครูปัญญาวารธรรมวิเทศ | วัดประยุรวงศาวาส | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๑๙. | พระครูปลัดโพธิวรวัฒน์ | วัดไร่ขิง | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๒๐. | ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี | | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

/๒๑. นายประกอบ..



- ๒ -

๒๑. นายประกอบ เยาว์ดำ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

ที่เกี่ยวข้อง

๑. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิเทศก์ให้ครอบคลุมบทบาท หน้าที่ และภารกิจ

นิเทศก์

๒. เผยแพร่ สื่อสาร และทำความเข้าใจกระบวนการงานในคู่มือการปฏิบัติงานให้แก่พระปริยัติ

๓. จัดทำแผนพัฒนาพระปริยัตินิเทศก์

๔. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย



คำสั่งศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย

ที่ /๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศพระปริยัติเนคกั

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ข้อ ๑๒ แห่งระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัติเนคกั พ.ศ. ๒๕๖๑ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศพระปริยัติเนคกั ประกอบด้วย

๑. พระเทพปริยัติมุนี	วัดหงส์รัตนาราม	ประธาน
๒. พระเทพสุวรรณเมธี	วัดสุวรรณาราม	รองประธาน
๓. พระราชเชมากร	วัดพระบาทมิ่งเมือง/แพร่	กรรมการ
๔. พระราชวรเวที	วัดโคกสฆานคุณ/สงขลา	กรรมการ
๕. พระราชธรรมเมธี	วัดโค้งสนามเป้า	กรรมการ
๖. พระศรีวิสุทธิวงษ์	วัดพระปฐมเจดีย์/นครปฐม	กรรมการ
๗. พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๘. พระครูวิสุทธิธีรคุณ	วัดศรีจันทร์/ขอนแก่น	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา		กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการกลุ่มเทคโนโลยีและสารสนเทศ		กรรมการ
๑๑. พระศรีสุทธิเวที	วัดอรุณราชวราราม	กรรมการและเลขานุการ
๑๒. พระมหาบุญรุ่ง สิริโชติ ป.ธ. ๙	วัดอรุณราชวราราม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. พระมหาผล วิเชษฐสมโน	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. พระมหาสุรัชย์ สุรทสสี	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. ผู้อำนวยการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖. นางสาวพิจิกา รัตนพิพักตร์	นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. จัดทำแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศของศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ไทย

/๒. บริหารจัดการ...



- ๒ -

๒. บริหารจัดการและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่าย และระบบงานสารสนเทศของศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย

๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศรวมทั้งเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นศูนย์กลางข้อมูลของศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย

ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ไทย



คำสั่ง ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์
ที่ ๒/๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์

ด้วยศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ได้ดำเนินการจัดทำ “โครงการติดตามการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕” ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของปริยัตินิเทศก์ ที่มีปรากฏตามระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยพระปริยัตินิเทศก์ พ.ศ.๒๕๖๑ และข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยโครงสร้างการบริหารงานและการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และสถานศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.๒๕๖๓ และตามนโยบายของประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของปริยัตินิเทศก์ ประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการที่ปรึกษา

- | | |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| ๑.๑ พระธรรมวชิรเมธี เจ้าคณะภาค ๑ | ที่ปรึกษา |
| ๑.๒ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ | ที่ปรึกษา |
| ๑.๓ รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ที่กำกับดูแลกองพุทธศาสนศึกษา | ที่ปรึกษา |

มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิเทศก์

๒. คณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของพระปริยัตินิเทศก์

- | | |
|------------------------------------------------|------------------|
| ๒.๑ พระเทพพรเมธี | ประธานกรรมการ |
| ๒.๒ พระเทพเวที | รองประธานกรรมการ |
| ๒.๓ ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ กรุงเทพมหานคร | รองประธานกรรมการ |
| ๒.๔ ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ หนกลาง | รองประธานกรรมการ |
| ๒.๕ ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ หนเหนือ | รองประธานกรรมการ |
| ๒.๖ ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ หนตะวันออก | รองประธานกรรมการ |
| ๒.๗ ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ หนใต้ | รองประธานกรรมการ |
| ๒.๘ พระศรีธรรมภาณี | กรรมการ |
| ๒.๙ พระศรีสิทธิวิเทศ | กรรมการ |
| ๒.๑๐ พระปริยัติวรานุกุล | กรรมการ |
| ๒.๑๑ พระครูสิริสารบัณฑิต | กรรมการ |
| ๒.๑๒ พระมหาสุทธิพงษ์ สุทธิวิไล | กรรมการ |
| ๒.๑๓ พระมหาศุขชัยกรณ์ สิทธิเมธี | กรรมการ |



๒.๑๔	เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัติเนคกั กรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๒.๑๕	เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัติเนคกั หนกลาง	กรรมการ
๒.๑๖	เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัติเนคกั หนเหนือ	กรรมการ
๒.๑๗	เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัติเนคกั หนตะวันออก	กรรมการ
๒.๑๘	เลขานุการประธานศูนย์พระปริยัติเนคกั หนใต้	กรรมการ
๒.๑๙	ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา	กรรมการ
๒.๒๐	ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี	กรรมการ
๒.๒๑	นักวิชาการศาสนาที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการ
๒.๒๒	นักวิชาการศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการ
๒.๒๓	นางสาวสายพิรุณ เพิ่มพูล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.๒๔	นางนงลักษณ์ ไชยเสโน	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.๒๕	พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ	กรรมการและเลขานุการ
๒.๒๖	พระมหาสุรชัย สุรทสสี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๗	พระมหาสมชาย ปภัสสรโ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๘	พระมหาผล วิชญฐสมโน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๙	นักวิชาการศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดแนวทาง รูปแบบ และวิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และพัฒนาส่งเสริมการปฏิบัติงานของพระปริยัติเนคกั
๒. จัดทำแผนการนิเทศ เครื่องมือการนิเทศ และดำเนินงานตามที่ศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์มอบหมาย
๓. กำหนดปฏิทินการดำเนินงานนิเทศ การติดตาม วิเคราะห์ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของพระปริยัติเนคกั
๔. ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของพระปริยัติเนคกัในแต่ละหนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้
๕. สรุปและรายงานผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของพระปริยัติเนคกั

ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ และเกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานตามที่ศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ได้กำหนดไว้ พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานให้ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์ ทราบโดยลำดับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕



(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานศูนย์พระปริยัติเนคกัแห่งคณะสงฆ์



ที่ปรึกษา

๑. พระพรหมบัณฑิต
๒. พระธรรมวชิรเมธี
๓. พระเทพมหาเจติยาจารย์
๔. พระเทพวิสุทธานุรักษ์
๕. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คณะทำงาน

๑. พระเทพพรเมธี
๓. พระราชเขมากร
๕. พระปริยัติวรานุกุล
๗. พระครูสิริสารบัณฑิต
๙. พระมหาปัญญา ปญญาสิริ
๑๑. พระมหาสาม อคฺคธมฺโม
๑๓. นางนงลักษณ์ ไชยเสโน
๑๕. นายพีระพล อ่อนลำเนา
๑๗. นางรพีวรรณ บำรุง
๑๙. นายประกอบ เยาว์ดำ
๒๑. นางสาวมงคลรัตน์ รัตนพิพัตร์
๒๓. นายชิติตเทพ นพเกตุ
๒๕. นายภาณุวัฒน์ ทรัพย์ผดุงโชค
๒. พระเทพเวที
๔. พระราชวรเวที
๖. พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ
๘. พระมหาวิจิตร กลยานจิตโต
๑๐. พระมหาสาธิต สาธิตโต
๑๒. นางสาวสายพิรุณ เพิ่มพูล
๑๔. นายขวัญตระกูล บุทธิจักร
๑๖. นางสาวสุภาภรณ์ เฉลิมวุฒิ
๑๘. นางวัฒนา ขอสินกลาง
๒๐. นางสาวพิจิกา รัตนพิพัตร์
๒๒. นายศุภชัย บุบผโสรัส
๒๔. นางสาวณัฐชนก แซ่จ่าง

ออกแบบปก/จัดเล่ม

นางสาวศิริวรรณ จันทร์ย้อย



ศูนย์มาตรวิทยาแห่งชาติแห่งคณะสงฆ์

